JOSIP ANTOLOVIĆ

S DUHOVNIM VELIKANIMA KROZ VELJAČU

25107

S DUHOVNIM VELIKANIMA KROZ VELJAČU

JOSIP ANTOLOVIĆ, DI

S DUHOVNIM VELIKANIMA KROZ VELJAČU

Zagreb, 1976.

S dopuštenjem redovničkih poglavara
Izdao i odgovara: Josip Antolović, Zagreb, Fratrovac 38
Tisak: IBG — Tiskara »ZAGREB«, Zagreb, Preradovićeva 21

ŠTOVANJE SVETACA

U vrijeme duhovne borbe između katolika i protestanata u XVI. stoljeću katolički su teolozi nadugo i naširoko opravdavali zakonitost štovanja svetaca. A Tridentski je sabor na 25. sjednici svečano definirao: »Dobro je i korisno zazivati u pomoć svece koji kraljuju s Kristom, utjecati se njihovim molitvama i njihovoj pomoći, da bismo od Boga postigli njegova dobročinstva po njegovu Sinu, Gospodinu našem Isusu Kristu, našem jedinom otkupitelju i posredniku.« Ta definicija odobrava i potvrđuje štovanje svetaca i točno mu određuje značaj.

Iako svi opći sabori imaju jednaku dogmatsku vrijednost, danas baš nije moderno pozivati se na Tridentski sabor. Mi smo se, ipak, na njega svjesno pozvali, ali se u nauci o štovanju svetaca želimo pozvati i na II. vatikanski sabor, koji u Dogmatskoj uredbi o Crkvi naučava: »Časnu vjeru naših predaka u životnu zajednicu s braćom koja su u nebeskoj slavi ili se poslije smrti još časte, ovaj Sveti sabor prima s velikim pijetetom i ponovno propisuje odluke svetih sabora Nicejskog II., Firentinskog i Tridentskog . . .« (br. 51).

U prvoj se Crkvi naročito razvilo štovanje onih svetaca koji su okruživali Krista za njegova zemaljskog života. To je u prvom redu njegova majka Marija. Štovanje Isusova preteče sv. Ivana Krstitelja veoma se počelo širiti od početka IV. stoljeća. On je

imao rano, a tako je ostalo i danas, dvije svetkovine: Rođenje, 24. lipnja i Mučeništvo, 29. kolovoza. Prva je svetkovina bila tako popularna da se nazivala ljetnim Božićem. U VI. stoljeću služile su se u Rimu na taj dan baš kao i na Božić tri mise. Ako se uzme u obzir u povijesti spasenja izuzetna uloga sv. Ivana Krstitelja, onda to štovanje nije bilo pretjerano. Teologija mu je u redu milosti priznavala uvijek povlašteno mjesto.

Nekoć je bila popularna i većina ostalih svetaca što su okruživali Krista Gospodina, osobito sveti Magi ili sveta Tri Kralja, pa ih je i blagdan Bogojavljenja uz Isusa stavljao u prvi plan. U V. stoljeću počela su se jasno štovati i Nevina Dječica. I štovanje sv. Marije Magdalene već od starih vremena postalo je veoma uvriježeno i popularno u Božjem narodu. Srednjovjekovno je slikarstvo ovjekovječilo u mnoštvu umjetničkih slika, koje rese najbogatije galerije svjetskih metropola, likove sv. Ivana Krstitelja, svetih Triju Kraljeva, Nevine Dječice i sv. Marije Magdalene.

Štovanje sv. Josipa razvilo se, za čudo, mnogo kasnije, tek svršetkom srednjega vijeka, ali je zato poslije bl. Gospe sveti Josip od Crkve najviše čašćen svetac. Tome je mnogo pridonijela teologija o sv. Josipu, a i dokumenti papa iz novijeg vremena, osobito Leona XIII. II. vatikanski sabor je ime sv. Josipa uveo čak u rimski kanon ili prvu euharistijsku molitvu. Isti Sabor naučava: »Kada, dakle, slavimo euharistijsku Žrtvu, najbolje se pridružujemo bogoštovlju nebeske Crkve sjedinjeni u zajednicu štujući uspomenu prije svega slavne vazda Djevice Marije, ali i blaženog Josipa i blaženih apostola i

mučenika i svih svetaca (»Lumen gentium«, broj 50).

Štovanje evanđeoskih svetaca, tj. onih koje spominje samo Evanđelje, naročito je opravdano jer nas sjeća onih koji su izbliza pratili Gospodinov život i koji su mu bili najbolji i najintimniji prijatelji. Oni nas uče pravom prijateljstvu i intimnosti s Gospodinom. Zato je Crkva rano počela štovati apostole, pratioce Isusova javnog života, stupove na kojima je sagradio svoju Crkvu. Među njima povlašteno mjesto uživaju apostolski prvaci Petar i Pavao. Njihov je grob sve do danas meta stalnih hodočašća, a svetkovina je veoma slavljena po svem svijetu. Apostoli nam dozivaju u pamet vezu između Krista i Crkve. Zato je i pobožnost prema njima katolička u najodličnijem smislu riječi. I nemoguće ih je ispravno štovati, a da isto vrijeme ne mislimo i na Crkvu. »Petar prvi ispovjedi vjeru u Krista i od ostatka Izraelova ustanovi prvu Crkvu; Pavao osvijetli dubine vjere i kao učitelj naroda navijesti spasenje svemu svijetu. Tako su različitim darom sabrali jednu te istu Božju obitelj te ih kršćanski puk jednim štovanjem časti, ovjenčane zajedničkim vijencem« (Predslovlje iz mise sv. Petra i Pavla).

Štovanju apostola pridružuje se osobito štovanje svetih mučenika i ostalih svetaca. Među njima su nam naročito blizi oni koji su živjeli u našim krajevima, koji su ovo tlo orosili svojom mučeničkom krvlju i tako ga posvetili, zatim oni koji su naše krvi i našega roda, naši sunarodnjaci, te napokon zaštitnici naših crkvenih pokrajina, biskupija, gradova i župa. Neki su od njih bili pioniri vjere u našoj domovini ili duhovni oci naše mjesne Crkve. Njihovo štovanje pomoći će nam da bolje proživljava-

mo svoju povezanost s Crkvom, a preko nje i sa samim Kristom. Sveci nas uvode u najljepše stranice crkvene povijesti, u mučeničku krv prolivenu od sv. Stjepana pa do mučenika naših dana, u teološku nauku od sv. Pavla pa do jednoga Pija XII. ili Ivana XXIII., u junaštvo i zauzetost svetih biskupa od sv. Ignacija Antiohijskog i Polikarpa pa do velikih pastira koji su zadivili naše stoljeće, u duhovni život prvih pustinjaka pa preko sv. Benedikta, Dominika, Franje, Ignacija, Don Bosca sve do male braće i sestara Charlesa de Foucaulda, u bračnu vjernost tolikih svetih mučenika i mučenica, do onih koji danas proslaviše ženidbeni stalež.

Ova knjiga, treća po redu, želi nas opet kroz mjesec dana upoznati s duhovnim velikanima, otkriti nam opet jednu plodnu granu na velikom stablu Crkve, da ojačani njihovim primjerom »i mi putnici na zemlji u vjeri hrlimo u nebeski Jeruzalem, radosni zbog proslave svoje braće, najboljih udova Crkve, koje našoj slabosti daješ za uzor i prijatelje . . .« (Predslovlje).

P i s a c

1. veljače

SVETI ARNOLD

U pokrajini Gornjoj Austriji u Reichensbergu još se i danas nalazi veliki starodrevni augustinski samostan. On je nekoć pripadao njemačkoj zemlji Bavarskoj. Bio je u t e m e l j e n negdje u XII. stoljeću, kad je svuda po Evropi bujno cvao redovnički život. Utemeljio ga je bračni par Erharda i Ditberge, koji ostavši bez djece svoj zamak pretvoriše u samostan. Prema običaju tadašnjega vremena svoju pobožnu zadužbinu povjeriše korskim kanonicima sv. Augustina ili augustincima. I to je sve što znamo o počecima toga za Gornju Austriju znamenitog samostana.

Veoma raširena i poznata knjiga »Sveta zemlja Bavarska« pripovijeda nam o životu pobožnoga redovnika po imenu Arnolda, koji je živio u tom augustinskom samostanu. Podaci su o njemu, doduše, posve općeniti, ali kad je između stotina monaha baš on upao u oči piscu spomenute knjige, znak je to ipak da je bio neobičan čovjek, uzdignut iznad prosjeka, smatran i štovan kao svetac. Ljetopisac je naročitim naglaskom opisao posljednje časove njegova života.

On piše: »Godine 1166. Arnold je počeo pobolijevati. Kad je primijetio da mu se bliži kraj, dozvao je u svoju ćeliju redovničku subraću te ih zamolio da mu molitvom budu u pomoći u borbi protiv zloga neprijatelja. Kad je nastupila smrtna borba, braća su poklekla i počela usrdno moliti. Arnold je tada opazio kako se čitav čopor nečistih duhova šulja oko njegova ležaja i kao da žele odvesti njegovu dušu u vječno prokletstvo. Započeo je drhtati kao

šiba na vodi i vapiti: 'Gledajte paklene nakaze! Ima ih toliko da svi ne mogu ni ući. Dajmo se junački borimo protiv njih!'

Izgovorivši te riječi, latio se raspela kao štita protiv paklenoga neprijatelja, više je puta njime učinio znak križa i žarko se molio. I stvarno je križem poplašio zle duhove. Zatim je zamolio subraću da zazivaju i Majku Božju. Tada mu se učinilo kao da se već nalazi pred strašnim Božjim sudom. Tu su s jedne strane stajali đavli koji su ga optuživali, a s druge sveci koji su ga zagovarali. Potom je ugledao dio neba pa je sav blažen zavapio: 'Ispunjen sam radošću kad mi rekoše da ćemo poći u dom Gospodnji.' Riječima: 'Evo, dolazim' blago je usnuo.«

Pobožni je ljetopisac u duhu svoga vremena opisao umiranje jednog sveca želeći naročito naglasiti onu tešku stranu smrti i stvarnost zloga duha, koji nikoga ne pušta na miru, već ga nastoji navesti na zlo. Uz tu tešku stranu nije zaboravio spomenuti ni onu utješnu: snagu Kristova križa, prisutnost Majke Božje i svetaca.

Teologija, koja se temelji na objavi, uči nas da je s Kristovim uskrsnućem zapečaćen Sotonin poraz, ali bitka će s njime prema nauci sv. Pavla završiti tek posljednjim činom povijesti spasenja, na »dan Gospodnji kad Krist, pošto uništi svako poglavarstvo, svaku vlast i silu, preda kraljevstvo Bogu i Ocu. Da, on mora kraljevati, dok ne položi svoje neprijatelje pod svoje noge. Neprijatelj koji će posljednji biti uništen jest smrt . . .« (I Kor 15, 24—26). Prema toj nauci i kršćanin se baš kao i Krist mora sukobiti s Protivnikom, s đavlom. To je stvarnost. Uz Pisma o njoj govori sva tradicija i životi tolikih svetaca. S njome moramo računati.

2. veljače

PRIKAZANJE GOSPODINOVO U HRAMU ILI SVIJEĆNICA

»Kad je prošlo i vrijeme njihova čišćenja, prema Mojsijevu zakonu, donesoše Isusa u Jeruzalem da ga prikažu Gospodinu, kako je pisano u Zakonu Gospodnjem: 'Svako muško novorođenče neka se posveti Gospodinu!' i dadnu za žrtvu, kako je rečeno u Zakonu Gospodnjem, 'par grlica ili dva golubića'« (Lk 2, 22—24).

Bog je preko Mojsija svom izabranom narodu dao propis da 41. dan po porodu svećenici u hramu moraju blagosloviti porodilju. A za uzvrat roditelji djeteta dužni su žrtvovati janje mlađe od godine dana ili mladu golubicu. Tome se propisu pokorila i Blažena Djevica Marija. Stoga je s djetetom pošla u jeruzalemski hram. Pratio ju je i njezin muž sveti Josip. Isus je bio Marijin prvorođenac, pa ga je nakon obreda čišćenja morala prikazati Gospodinu. Nakon toga bio je otkupljen za 5 srebrnih sekela. Žrtva je Isusovih roditelja za njega bila žrtva ljudi srednjega stanja, a sastojala se od dvije grlice. Evanđelist sv. Luka izričito spominje kao žrtvu par grlica, dakle, ipak ne žrtvu najvećih siromaha, koja se sastojala samo od desetog dijela jedne efe ili jedne rukoveti žita.

Prikazanje djece u hramu bio je gotovo svakidašnji obred, no ovdje se radilo o događaju koji je već u Starom zavjetu prorekao prorok Malahija: »I doći će iznenada u Hram svoj Gospod koga vi tražite i anđeo Saveza koga žudite« (3, 1). Nitko nije

ni slutio da će to sjajno proročanstvo po vanjskom obliku biti tako skromno ispunjeno. Gospodina nisu dočekale nikakve svirke, nikakvi poklici »Hosana!« Sve je prošlo tako tiho, neupadno i gotovo nezapaženo. I to je stil Isusova skrovita života, stil poniznosti i skromnosti.

Ipak je dvoje starozavjetnih pravednika bilo odlikovano od Gospodina da dočekaju Mesiju u hramu: Šimun i Ana. Oni su bili predstavnici onoga malog broja onih ispunjenih Duhom Svetim. Njihove su misli bile neprestano upravljene prema obećanom Mesiji.

Sv. Luka ovako opisuje Šimuna: »Tada je živio u Jeruzalemu čovjek imenom Šimun. Bio je pravedan i pobožan i očekivao je utjehu Izraelovu. Imao je božansko nadahnuće. Njemu je Duh Sveti objavio da neće vidjeti smrti dok ne vidi Mesiju Gospodnjega. Potaknut od Duha Svetoga dođe u hram. Upravo kad su roditelji nosili Djetešce Isusa da izvrše na njemu propis Zakona, uze ga na ruke, dade hvalu Bogu i reče:

'Sad možeš, Gospodine, otpustiti slugu svojega da, prema riječi tvojoj, ide u miru, jer mi oči vidješe spasenje tvoje, koje si pripravio pred licem svih naroda, svjetlo da rasvijetli pogane i slavu naroda tvoga Izraela.'

Njegov otac i njegova majka divili se onomu što se govorilo o njemu. Tada ih Šimun blagoslovi i reče Mariji, majci njegovoj: 'Gle! Ovaj je određen za propast i uskrsnuće mnogih u Izraelu, za znak kojemu će se protiviti — a tebi će samoj mač probosti dušu — da bi se otkrile misli mnogih srdaca.'

Također tada bijaše proročica Ana, Fanuelova kći, iz plemena Aserova, u veoma poodmakloj dobi.

Poslije svoga djevojaštva živjela je u braku sedam godina, zatim sama kao udovica do osamdeset i četvrte godine. Ona nije ostavljala hrama. Noću i danju služila je Bogu postom i molitvom. Upravo toga časa pristupi i ona te počne hvaliti Boga i govoriti o Djetetu svima koji su očekivali otkupljenje Jeruzalema . . .« (2, 25—38).

SVETI KORNELIJE, BISKUP

Rimski stotnik Kornelije bio je prvi poganin, koji je po krštenju primljen u Crkvu. Već prije toga sa svojom obitelji provodio je posve sređen religiozni život. O njegovu krštenju imamo opširan i podroban izvještaj u Djelima apostolskim.

»U Cezareji bio neki čovjek imenom Kornelije, stotnik u takozvanoj Italskoj četi. Bio je pobožan priznavalac pravoga Boga sa svim domom svojim. Židovskom je narodu iskazivao mnoga dobročinstva i molio se Bogu bez prestanka.

On u jednom viđenju, oko devetoga sata dana, jasno vidje kako anđeo Božji dolazi k njemu i veli mu: 'Kornelije!' 'Što je, gospodine?' upita stotnik očima uprtim u njega i prestrašen. 'Tvoje molitve i dobročinstva — odvrati anđeo — uziđoše pred Boga kao žrtva podsjetnica. Tako, sad pošalji ljude u Jopu i dozovi Šimuna koji se zove Petar. On je gost nekog Šimuna, kožara, čija je kuća pokraj mora.' Kad iščeznu anđeo koji mu je govorio, stotnik dozva dvojicu svojih slugu i jednoga pobožnog vojnika od onih koji su mu bili dodijeljeni na službu te ih posla u Jopu pošto im izloži sve.

Sutradan, dok su oni putovali i približavali se gradu, uziđe Petar oko šestog sata na krov kuće da moli. Ogladnje i zaželje nešto pojesti. I dok su mu pripravljali jelo, on pade u zanos: gleda otvoreno nebo i neku posudu — sličnu velikom platnu zavezanu na četiri roglja — gdje silazi i spušta se na zemlju. U njoj bijahu sve vrste četveronožnih životinja, gmazova zemaljskih i ptica nebeskih. I neki mu glas reče:

'Ustani, Petre, kolji i jedi!' 'Nikako, Gospodine — odvrati Petar — jer još nikada nisam jeo ništa pogano i nečisto.' 'Što je Bog proglasio čistim, ti ne nazivaj poganim!' reče mu onaj glas po drugi put. To se ponovi triput, i posuda odmah bî uznesena na nebo.

Dok je Petar, zbunjen, promišljao što bi moglo značiti viđenje koje je imao, najedanput se pojave na vratima Kornelijevi izaslanici pošto su se raspitali za Šimunovu kuću, te pozovu i upitaju: 'Je li ovdje u gostima Šimun zvani Petar?' Dok je Petar svejednako razmišljao o viđenju, reče mu Duh: 'Evo te traže tri čovjeka. Hajde ustani, siđi i pođi s njima ne premišljajući, jer sam ih ja poslao!' Petar siđe k ljudima te im reče: 'Evo, ja sam onaj koga tražite. Koji je razlog vašem dolasku?' 'Stotnik Kornelije — odgovoriše mu — čovjek pravedan i bogobojazan, koji uživa dobar glas kod svega naroda židovskog, primio je zapovijed od anđela svetoga da te dozove u dom svoj i da čuje riječi od tebe.' Tada ih Petar uvede unutra i gostoljubivo primi.

Sutradan ustade te krenu s njima, a pratila ga i neka braća iz Jope. Slijedećega dana stiže u Cezareju. Tu ih je čekao Kornelije sazvavši rodbinu i bliske prijatelje. Dok je Petar ulazio, Kornelije mu izi-

đe u susret, pade mu do nogu i pokloni se. A Petar ga podignu i reče mu: 'Ustani! I ja sam samo čovjek!' I sve razgovarajući s njim, uđe unutra, nađe veliku skupinu ljudi te im reče: 'Vi dobro znate da je Židovu zabranjeno družiti se s Nežidovom ili ući mu u kuću, ali je mene Bog poučio da nikoga ne proglašavam poganim ili nečistim. Zato kad bijah pozvan, dođoh bez prigovora. Sada bih vas želio upitati zašto ste me dozvali?'

Prije četiri dana — odgovori Kornelije — upravo u ovo doba, molio sam u svojoj kući molitvu devetoga sata, i najedanput stade preda me čovjek u sjajnoj odjeći te reče: 'Kornelije, uslišana je molitva tvoja i Bog se sjetio tvojih dobročinstava. Pošalji, dakle, nekoga u Jopu i dozovi Šimuna koji se zove Petar! On je gost u kući Šimuna, kožara, pokraj mora.' Ja sam nato odmah poslao ljude k tebi, i ti si dobro učinio što si došao. Sada smo, dakle, svi mi skupljeni pred Bogom da čujemo sve što ti je Gospodin zapovjedio.'

Tada Petar otvori usta svoja i reče: 'Uistinu, sad istom shvaćam: Bog nije pristran. Nprotiv, njemu je mio u svakom narodu onaj koji ga priznaje i čini što je pravedno. Ovo je uputio Izraelovim sinovima, navješćujući im kao Radosnu vijest spasenje po Isusu Kristu, koji je gospodar svega. Vi znate što je bilo po svoj Judeji, počevši od Galileje, poslije krštenja koje je Ivan propovijedao: kako je Bog Isusa iz Nazareta pomazao Duhom Svetim i snagom te kako je Isus prošao čineći dobro i ozdravljajući sve koje đavao bijaše tlačio, jer Bog bijaše s njim. Mi smo svjedoci svega što je učinio u zemlji židovskoj i u Jeruzalemu, i to on koga su ubili, objesivši ga na križ. Bog ga je uskrisio treći dan i dopustio mu da

se pokaže. Ne svemu narodu, već unaprijed od Boga izabranim svjedocima — nama koji smo s njim jeli i s njim pili poslije njegova uskrsnuća od mrtvih. I on nam je zapovjedio da propovijedamo narodu i da svjedočimo da ga je Bog postavio za suca živih i mrtvih. Za njega svjedoče svi proroci da po imenu njegovu prima oproštenje grijeha svaki koji u nj vjeruje...'

Još dok je Petar to govorio, siđe Duh Sveti na sve koji slušahu riječ. Svi obrezani vjernici koji su dopratili Petra bijahu vrlo iznenađeni što se i na pogane izlio dar — Duh Sveti. Jer ih čuše gdje govore tuđim jezicima i slave Boga. Tada Petar reče: 'Zar može tko uskratiti vodu da budu kršteni ovi koji su primili Duha Svetoga kao i mi'? I naredi da budu kršteni u ime Isusa Krista. Nato ga zamole da ostane s njima neko vrijeme« (10. glava).

Krštenje poganina Kornelija bio je za povijest Crkve presudan događaj. Iza njega je stajao sam Gospodin, koji je htio proširiti uski židovski vidokrug, jer spasenje je dano svim ljudima, a ne samo Židovima. Veoma stara predaja govori da je Petar posvetio Kornelija za biskupa u Cezareji te da je za cara Nerova i on poginuo mučeničkom smrću i tako krštenjem krvi zapečatio krštenje vode, koje mu je Gospodin preko svetog Petra tako čudesno podijelio.

SVETA KATARINA DE RICCI

Pisati danas životopise svetaca, pogotovo ako su iz srednjeg vijeka, veoma je nezahvalno. Njihov mentalitet, pa i svetost, mnogima se danas čine po-

sve tuđima, dalekima, neshvatljivima. Stoga ih današnjem čovjeku nije lako približiti. Život, pak, jedne redovnice, mističarke, izgleda naročito neshvatljiv ili čak nenaravan. Ako ga ipak pokušamo promatrati kroz svjetlo vjere, zahvatit će nas udivljenje pred Božjim zahvatima, ali i pred onim što jedna duša koja se posve predala Bogu može učiniti, koliko se može žrtvovati. U životu svetaca, u njihovu nastojanju i žrtvama možemo tek pravo shvatiti one Isusove riječi: »Od vremena Ivana Krstitelja do sada navala je na kraljevstvo nebesko, i siloviti ga prisvajaju« (Mt 11, 12).

Katarina de Ricci daje nam primjer jedne »silovite« duše, koja se svim silama bori za Božje kraljevstvo. Rodila se 25. travnja 1523. od oca Pierfranceska de Ricci i majke Katarine Ponzano. Obitelj de Ricci ubrajala se među najodličnije plemićke obitelji u Toskani. Maloj Aleksandri ili Sandrini, kako su je nazivali, otvarao se život pun bogatstva, blagostanja, ugleda, užitaka i mogućnosti za izobrazbu, što je mnogim ženskima onoga vremena bilo prikraćeno.

No, Bog se raznim događajima brzo umiješao u život sretne djevojčice. Već u 5. godini izgubila je dobru majku, koja ju je htjela bogobojazno odgojiti. Postavši siroče, primila ju je u samostan S. Pietro in Monticelli njezina rođakinja, opatica toga samostana. Sandrina je već od ranog djetinjstva osjećala snažne nutarnje poticaje prema razmatranju Spasiteljeve muke. U tom je razmatranju sve više napredovala i nije čudo da se odlučila za redovništvo te stupila u dominikanke i dobila ime Katarina.

Kao redovnica bila je izložena mnogim kušnjama: teške bolesti iznutra, poniženja i prezir sestara

izvana. No, baš sve to omogućavalo joj da se sve više suobliči s onim čiju je patnju neprestano razmatrala. Spasitelj joj je za uzvrat uzvraćao mističnim milostima i prosvjetljenjima. Zbog njih su joj se obraćali za savjet knezovi, biskupi, ali isto tako i mali jednostavni ljudi. Sa svima njima bila je u neprestanom dopisivanju. Dopisivala se i s velikim svecima i velikanima svoga vremena, sa sv. Filipom Nerijem, sv. Karlom Boromejskim, sv. Magdalenom de Pazzi, vojvodskom kućom Medici, s Ivanom Austrijskom i drugima.

Veliku je djelatnost razvila i u samostanu, u kojem je u više navrata bila poglavarica. Tada je u njemu cvao redovnički život, o čemu svjedoči broj od 160 sestara. Svima je bila uzor redovničkog opsluživanja zavjeta i pravila. Razmatranje Isusove muke bijaše stup i oslonac sve njezine duhovnosti. Kao plod tih razmatranja sastavila je za svoju zajednicu »Kantik muke«, koji su sestre molile svakoga petka u korizmi.

Katarina de Ricci umrla je na današnji dan 1590. Blaženom je proglašena 1732., a svetom 1746.

BLAŽENI TEOFAN VENARD

Francuski misionar mučen u Vijetnamu godine 1861. Prije smrti svojim milima i dragima htio je napisati pismo, i to svakome pojedinačno. Neka svi imaju uspomenu od njega, misionara i mučenika. U jednom oproštajnom pismu piše: »Ponoć je: oko moga kaveza ne vidi se drugo do kopalja i dugih mačeva. U jednom kutu sobe grupa vojnika igra na

karte. Druga se grupa opet kocka. Dva metra daleko od mene mala svjetiljka baca svoje drhtavo svjetlo na list kineskog papira i omogućuje mi da ti mogu napisati ove retke. Iz dana u dan očekujem svoju presudu. Možda ću već sutra biti odveden u smrt. Sretnu smrt, zar ne? Željenu smrt, koja vodi u život...«

A svome bratu pisao je ovako: »Dragi moj Henriče, ne troši svoj život u ispraznostima svijeta... Opiri se sklonostima tijela i podvrgavaj ih duhu, budi na oprezu pred zasjedama zloduha i običajima svijeta, obdržavaj zapovijedi vjere, a to znači: budi dobar! Ove sam ti riječi napisao u jednom svečanom trenutku: za nekoliko sati zbog vjere u Isusa Krista bit ću predan u smrt... Zbogom, brate, dođi da me nađeš u nebu!«

Tome junaku vjere odrubljena je glava 2. veljače 1861. Navršio je tada tek 31 godinu života. Vjernici su jedva uspjeli nekako otkupiti mučenikovo tijelo i odijelo. Glavu su mučenika neprijatelji najprije izložili, a zatim bacili u rijeku. Krv su mu jednako upijali promočivim predmetima i kršćani i pogani.

Mučenikovo je tijelo godine 1865. preneseno u Pariz, u sjemenište za vanjske misije. Glavu su pronašli ribari i ona se čuva i časti u Vijetnamu. Sv. Pijo X. proglasio je Teofana Venarda skupa s 29 kršćana mučenika Vijetnamaca blaženim. Veoma ga je poštivala sv. Mala Terezija. O njegovim je posljednjim pismima roditeljima izjavila ovako: »To su moje misli, moja je duša slična njegovoj.« I ovdje vrijedi ona poslovica: »Sličan se sličnu raduje!« Lijepo je biti sličan dobru, plemenitu i karakternu čovjeku.

Tri sedmice pred smrt, u prvim rujanskim danima godine 1897. Mala Terezija rekla je svojim susestrama: »Teofan Venard je mali svetac. Njegov je život posve običan. Imao je veliku ljubav prema Bezgrešnoj Djevici i veliku ljubav prema svojoj rodbini. I ja veoma volim svoju rodbinu. Kao oproštajni pozdrav za vas imam nekoliko rečenica iz njegovih oproštajnih pisama.«

Teofan Venard bio je s Malom Terezijom suputnik »maloga puta«. Ove njegove riječi iz zatočeništva mogla bi napisati i Mala Terezija: »Velika je istina da je Gospodin izabrao malene kako bi postidio velike ovoga svijeta. Ne oslanjam se na svoje vlastite sile, već se pouzdajem u snagu onoga koji je na križu pobijedio moć pakla. Ja sam proljetni cvijet, koji će gospodar vrta ubrati sebi na veselje. Svi smo mi cvjetovi zasađeni u ovu zemlju i Bog ubire svaki cvijet u svoje vrijeme, jedan malo ranije, drugi nešto kasnije. Ja jednodnevni cvijet pobjeći ću prvi. Jednoga dana naći ćemo se opet u raju i tada ćemo uživati pravu sreću.«

AVELIN ĆEPULIĆ

U rane sate na Svijećnicu 1936. godine umro je u Zagrebu liječnik Dr. Avelin Ćepulić. Možda je njegov život bio najstvarnije sažeto izrečen u osmrtnici tadašnje »Hrvatske Smotre«. Ondje čitamo: »Dr. Ćepulić je zaslužio da ga i kasnije potomstvo spominje kao čovjeka koji je otvoreno, nesebično i pošteno radio za dobro svojega naroda; koji je visokom inteligencijom, velikim znanjem, čvrstim

karakterom s najdubljim duhovnim i moralnim vrednotama služio narodu, vjerujući u pobjedu pravde i istine; koji nije tražio nigdje sebe, karijeru, prolaznu slavu, nego je hrabro i odlučno stvarao svojom ličnošću primjer razborite skromnosti i velike službe velikim idealima.« Upoznajmo barem kratko toga velikog kršćanina, koji je naše gore list!

Avelin Ćepulić se rodio 17. srpnja 1896. u lučkom gradiću Bakru. Potjecao je iz veoma ugledne katoličke obitelji. Njegov djed Avelin Ćepulić bio je u prošlom stoljeću uz Antu Starčevića i Eugena Kvaternika najborbeniji zastupnik u Hrvatskom saboru. Nešto od te djedove borbenosti prešlo je i na unuka. Avelinov je otac bio sudac, pa je radi službe često mijenjao mjesto boravka. I tako je naš Avelin svoje đačke dane proveo što u rodnom Bakru, što u Kutini, što u Varaždinu, što u Zagrebu. Otac mu je u Zagrebu postao jedan od članova vrhovnog suda Stola sedmorice. U samo predvečerje I. svjetskog rata godine 1914. Avelin je u Zagrebu na uglednoj Donjogradskoj klasičnoj gimnaziji položio ispit zrelosti s odličnim uspjehom. Već tada je posjedovao veliku naobrazbu, na kojoj će sve do smrti neprestano rasti.

Studij medicine Avelin je započeo u Innsbrucku, nastavio u Grazu, Beču i Pragu, gdje je 20. siječnja 1922. promaknut na stupanj doktora medicinskih znanosti. Vratio se tada u svoj dragi Zagreb, gdje je kao vrstan, zauzet, požrtvovan i nesebičan liječnik djelovao u Bolnici milosrdnih sestara, a zatim kao zavodski liječnik u Dječačkom sjemeništu na Šalati i profesor higijene na Nadbiskupskoj klasič-

noj gimnaziji. Njegovi brojni đaci, danas svećenici, njegove kolege profesori sjećaju se Avelina još i danas kao jednog od najsvjetlijih likova koji su djelovali na Šalati.

Uz svoj liječnički rad, u kojem ga je naročito zapamtila kao velikog prijatelja i dobrotvora zagrebačka sirotinja, Dr. Čepulić vrlo aktivno sudjeluje u katoličkim organizacijama. On je uz Dr. Ivana Merza jedan od najznačajnijih apostola svjetovnjaka u Hrvatskoj. U službi apostolata održao je mnogo predavanja, konferencija, napisao obilje članaka. Kraj svega toga silnoga posla on je uvijek našao vremena za svetu misu, pričest, molitvu. To nije nikad propuštao i duboko proživljavana duhovnost bila je duša njegova apostolskog, društvenog i karitativnog rada.

Silan rad brzo je istrošio njegove sile i on umire mlad ne navršivši ni 40 godina. Dokončala ga je leukemija. On je kao liječnik dobro znao o čemu se radi, ali je kao vjernik smireno i predano gledao u skori svršetak. Na upit jednog svog prijatelja, bio je to pokojni kanonik Dr. Milan Beluhan, da li ima još kakvu želju ili poruku, Avelin odgovara ovako: »Ja sam s ljudima uredio sve poslove, samo čekam da me Gospodin pozove.«

Jednom kolegi profesoru rekao je ovo: »Selim se, selim« — a zatim je pričao o krunici Petra Barbarića, koju su mu donijeli oci isusovci i o blagoslovljenoj ruži svete Male Terezije. U tome razgovoru mnogo je spominjao Petra Barbarića te isticao kako bi Petar mogao njemu učiniti i čudo ozdravljenja, ali njemu ipak nije teško i umrijeti.

Kad je za njegove smrtne agonije bolnički duhovnik počeo moliti molitve za umiruće, Avelin je bio još pri svijesti. Čuvši molitvu pobožno je sklopio ruke i pratio ono što se moli sve dok ga nije svladala agonija, koja je trajala kratko.

Sestra bolničarka upitala ga je uoči Svijećnice da li jako štuje Majku Božju? Očekivala je, naime, njegovu smrt baš na Svijećnicu, koja se tada smatrala Gospinim blagdanom. Avelin je samo kratko odgovorio: »Majko!« To je bila njegova zadnja riječ na zemlji, a koja je zapravo bila molitveni vapaj Onoj koju smijemo zvati svojom Majkom.

Što je značio Avelin Čepulić u životu hrvatskog katolicizma najbolje je posvjedočio njegov sprovod. Iako je u Zagrebu bilo strašno nevrijeme, orkanski vjetar, Mirogoj je bio pun svijeta. Ljudi su se tiskali da zadnji put poškrope mrtvog Avelina, to naporima i teškom bolešću izmučeno tijelo čovjeka koji je imao veliko ljudsko srce. Mrtvo tijelo blagoslovio je i tadašnji mladi nadbiskup-koadjutor Alojzije Stepinac. Zagrebačko groblje Mirogoj, koje spada među najljepša groblja na svijetu, postalo je bogatije za jedno kršćansko tijelo koje čeka uskrsnuće.

Što je značio Avelin Čepulić u životu Crkve izrekli su i naši biskupi i drugi odličnici u svojim sažalnicama.

Šibenski biskup Dr. Jerolim Mileta rekao je: »Bog nas voli, jer nas pohađa. Poslije Merza, eto gubimo i dragog Čepulića. Ali gore srca! Jer naši mili pokojnici Merz i Čepulić pred Bogom su odvjetnici. Zato žalost nad njihovim ranim gubitkom uzvišena je pred Bogom u neograničeno pouzdanje

u Njegovu dobrotu, kojom štiti i unapređuje naš pokret na slavu Njegovu, na spas pojedinaca i na apostolat za širenje kraljevstva Kristova.«

Splitski biskup Dr. Kvirin Bonefačić ovako izriče svoje osjećaje o Čepuliću. »Suučestvujem sa svim katoličkim radenicima u žalosti nad gubitkom čestitog dra Avelina. Za ispokoj njegove blage duše jutros sam prikazao sv. Misu i vjerujem da je Bogu bila više nego nama ljudima te već uživa rajsku slavu i mir s tolikim našim mladim katoličkim pobornicima, koje Gospod rano pozove k sebi — ali neka se vrši njegova sveta volja!«

Krčki biskup Srebrenić priznaje: »Nada sve bolno potresla me vijest o smrti nezaboravnog dr. A. Čepulića. Koliko sam puta imao prigodu da osobno s njim razgovoram na otoku Krku, pa i u mome dvoru u Krku! Divio sam se njegovoj odanosti Crkvi Katoličkoj, njegovom katoličkom uvjerenju, vatrenoj ljubavi prema Hrvatskom narodu, napose njegovoj nesebičnoj dobrotvornosti prema bijednicima. Neizbrisive su uspomene što ih on ostavlja. Dao mu dragi Bog za nagradu sama sebe, jer njemu je služio.«

O kako je ipak bila plodna ta naša hrvatska njiva, koja je Crkvi i narodu dala takvoga velikana! On je u jednom relativno kratkom vremenu u našem katolicizmu zaorao duboke brazde i ostavio neizbrisive tragove. Zbog toga je zaslužio trajnu, živu uspomenu. Ona neka bude u tome da se u duhu našega vremena, ali s istim onim elanom kao i on, zalažemo danas u crkvenom i narodnom životu, a sve za izgradnju jedne bolje budućnosti, u kojoj će biti više pravde, ljudskosti, milosrđa, ljubavi, svih onih divnih vrlina koje tako sjajno bliješte na liku Avelina Čepulića. On je jednom zapisao: »Moć snažne ličnosti je nevjerojatno velika, još veća negoli pisani dokazi o važnosti vjere i o istinitosti njezinoj.« Te riječi vrijede i za njega samoga, jer on sam je bio jedna snažna ličnost s nevjerojatno velikim utjecajem na sve one s kojima je i za koje je radio.

3. veljače

SVETI BLAŽ, BISKUP I MUČENIK

Na današnji dan svake godine po svim crkvama dijeli se blagoslov grla, a po zagovoru sv. Blaža, biskupa i mučenika. Svećenik s dvjema svijećama pristupi vjerniku i moli: »Po zagovoru sv. Blaža, biskupa i mučenika, oslobodio te Bog od bolesti grla i od svakoga drugoga zla!« Taj je blagoslov takozvana blagoslovina naše Crkve. On se temelji na prastaroj predaji, po kojoj je sv. Blaž svojim blagoslovom spasio dječaka kome je u grlu zapela riblja kost. Kod blagoslovina Crkva moli Božju pomoć u raznim potrebama, a po zaslugama Isusa Krista i zagovoru svetaca.

Sveti Blaž bio je također jedan od onih nebrojenih junaka prvih stoljeća crkvene prošlosti, koji su svoje uvjerenje zapečatili krvlju i životom. Potjecao je iz grada Sebaste u Armeniji. Već kao dječak i mladić više je mislio na posvećenje svoje duše, na stjecanje vrlina nego na radosti i užitke ovoga svijeta. Veoma rano učinio je ono što mi danas nazivamo »fundamentalna opcija«, posvemašnje opredjeljenje za Krista, njegovu nauku i za potpun kršćanski život. Bio je za ono doba izobražen čovjek i vršio je službu liječnika. U njoj je bio veliki prijatelj siromaha i bolesnika. Pomagao im je ne samo kao liječnik, već još više kao kršćanin, koji je u njima gledao i susretao samoga Krista. Svojim držanjem i dobročinstvima postao je u gradu veoma popularna i obljubljena osoba. A kako je tada Božji narod birao biskupa, to su po biskupovoj smrti na njegovo

mjesto izabrali Blaža. I tako on od liječnika postade apostolski nasljednik i pastir Kristova stada. Novu, još odgovorniju službu vršio je svim žarom.

Za vrijeme cara Licinija buknuo je na istoku opet strašan progon kršćana. Prvi su na udaru bili pastiri. Progonitelji znaju da najprije treba udariti po pastiru, pa će se onda i stado lako raspršiti i uništiti. Blaž je svoje vjernike bodrio da ustraju u vjeri. Njega su svećenici molili da se skloni pred neprijateljima, što je on i učinio. Ali su ga ipak otkrili, zatvorili i mučili ne bi li ga prisilili na otpad. Sveti biskup je hrabro podnio sve okrutne muke i nije se dao ničim zastrašiti. Krvnik mu je godine 317. odrubio glavu.

Ta je glava kao dragocjena relikvija godine 972. došla u naš hrvatski Dubrovnik. Grad ga je izabrao za svoga zaštitnika i već 1.000 godina stoji pod njegovom moćnom zaštitom. Na njegovim zidinama nalaze se svečevi kipovi, a podignuta mu je i veoma lijepa crkva. Dubrovčani svake godine najsvečanije slave svoga zaštitnika, a u procesiji biskup nosi svečevu glavu, koju pobožni vjernici sa strahopočitanjem ljube. Dubrovnik i sveti Vlaho, kako Dubrovčani nazivaju sv. Blaža, nerazdruživi su.

I u hrvatskoj metropoli Zagrebu diže se lijepa crkva sv. Blaža, pravo remek-djelo arhitekture našega stoljeća. Uz crkvu prostire se i jedna od najvećih župa našega Zagreba. Mučenik i svjedok vjere sv. Blaž može svakome vjerniku služiti kao uzor vjernosti Kristu i kao primjer kršćanske dobrotvornosti prema bližnjemu. Crkva na njegov spomendan moli:

MOLITVA

Gospodine, ujedinjeni sa svetim Blažom, mučenikom, mi Te usrdno molimo: Daj nam na zemlji miran život i ukrijepi nas nadom u život vječni! Po Kristu Gospodinu našem! Amen!

SVETI OSKAR, BISKUP

Među svece koji su ušli u opći kalendar, a prije nisu bili, valja ubrojiti i apostola sjevernih krajeva Evrope svetoga Oskara ili Ansgara. On se rodio godine 801. za vladavine cara Karla Velikoga u franačkoj pokrajini Pikardiji. Odgojili su ga monasi u Gorbieu. Na ozbiljniji život potakla ga je smrt Karla Velikoga, »najslavnijega od svih vladara, koga je vidio u slavi njegove moći.« A ipak i taj i takav vladar, koji je velikom mudrošću upravljao velikim carstvom, morao je jednom umrijeti. Rimbert, Oskarov životopisac, piše da ga je ta smrt potresla, da je odbacio svaku lakoumnost i da je počeo sve više težiti za onim što je Božje, što je neprolazno. Ta težnja navela ga je i na izbor zvanja. On je postao monah. Vježbanjem monastičkih vrlina postao je pravi Božji borac, koji se dao voditi jedino Božjim svjetlom. Jedne noći, a bilo je to uoči svetkovine Duhova, ugledao je neki lik i čuo čudesno sonoran glas koji mu je govorio: »Pođi, a vratit ćeš mi se s mučeničkom krunom!« Taj Božji glas Oskar nije nikad više zaboravio i odmah se počeo polako spremati za sve ono veliko, ali i tegotno, što ga je čekalo.

Prva njegova djelatnost bilo je poučavanje u samostanskoj školi. A kad mu je bilo 25 godina pratio je danskoga kralja Haralda na putu iz Mainza u njegovu daleku domovinu. Za pratioca preporučio ga je opat Wala iz Korweya. Franački car Ljudevit Pobožni tražio je, naime, pratioca danskom kralju, koji će biti »bogobojazan te spreman za Kristovo ime na tako opasno putovanje.« Opat Wala odgovorio je caru »da u svome samostanu poznaje jednog redovnika koji izgara za Božju stvar i koji za Božje ime želi podnositi patnje.« Oskar je na taj prijedlog »čitavim srcem izrekao pristanak.« Rekao je: »Nikada se ne bih usudio usprotiviti takvom zahtjevu. Ja ga štoviše želim i nitko me ne bi mogao pokolebati.« Osim monaha Autberta nitko mu se drugi nije usudio pridružiti.

Povorka putnika krenula je niz Rajnu i preko Frizijske obale uputila se tamo daleko. Oskar je usput posvuda navještao Radosnu vijest. I u Danskoj je razvio veliku misionarsku aktivnost, ali je godine 827. s Autbertom morao napustiti tu zemlju. Novu misijsku aktivnost započeo je godine 829., kad ga je kralj Björn pozvao u Švedsku. Onamo je stigao u proljeće godine 830. te se iskrcao kod Birka na jezeru Mälar, zapadno od Stockholma. I tu se rodila prva crkva te zemlje.

Osamnaest mjeseci kasnije Ansgar se opet pojavio na franačkom carskom dvoru. Caru Ljudevitu učinilo se najprikladnijim da za potrebe sjevernih misija na granicama svoga prostranog carstva načini jednu čvrstu odskočnu dasku. Ta točka bijaše Hamburg, u kojem je osnovana biskupija. Njezin prvi biskup postade Oskar, a biskupsko posvećenje

podijelio mu je godine 832. Drogo, biskup Metza. Na to Oskar otputuje u Rim papi Grguru IV., koji prizna njegov izbor, podijeli mu i palij, znak časti nadbiskupa i odredi ga za svoga legata za Dansku, Švedsku i sve krajeve na sjeveru u kojima su tada obitavali Slaveni. Oskar je posvetio za biskupa svoga novog suradnika Gautberta i poslao ga kao misionara u Švedsku, dok se on sam posvetio misioniranju Danske, vodstvu svoje biskupije u Hamburgu s pokrajinama Schleswig i Holstein. U svim tim krajevima njegovo je ime sve do danas ostalo u velikoj časti.

Nakon mnogih uspjeha i neuspjeha, nakon razočaranja u vlastitim redovima, Oskar je morao doživjeti i katastrofu godine 845. Te godine Normani su razorili i opustošili Hamburg, Danci mu zadali mnogo jada, a Šveđani potjerali Gautberta. Sve nesreća za nesrećom. Ansgar se želio skloniti u Bremenu. Nakon smrti tamošnjeg biskupa Leudericha, 24. kolovoza 845. Ansgar je biskupiju Bremen sjedinio s Hamburgom. No tek je godine 858. bio službeno potvrđen za biskupa Bremena. Godine 864. papa Nikola I. potvrdio je ujedinjenje biskupija Hamburg—Bremen te to područje uzdigao na nadbiskupiju. Oskar je u međuvremenu u nešto povoljnijim prilikama nastavio misioniranjem Danske i Švedske. Iako je vidio da njegova prijašnja nastojanja nisu urodila nikakvim plodom, nastavio je ipak apostolskim radom. Tjerala ga je na nj ona nutarnja sila koju sv. Pavao naziva »Kristova ljubav«.

Oskar je pošao godine 852. u Sigtunu, gdje mu je švedski kralj Olaf dopustio da propovijeda po svem njegovu kraljevstvu. Prije nego što se vratio u domovinu, predao je Rimbertu brigu za misije u

Švedskoj, koji će ga naslijediti i na biskupskoj stolici Hamburg—Bremen.

Kad je Oskar 3. veljače 865. zaklopio umorne oči, kršćanstvo je na sjeveru Evrope bilo čvrsto ukorijenjeno u tri velika grada: u Birki, Schleswigu i Ribèu. Nije postao krvni, ali svakako nekrvni mučenik, jer je pretrpio mnogo suprotivština od kralja, od biskupâ, a i od svoje redovničke subraće. Sve to mu je pomoglo da se dovine do herojske kreposti.

Rimbert, Oskarov učenik i nasljednik, napisao je životopis svoga učitelja i predšasnika. Bez njega bismo malo znali o ovome velikom apostolu sjevera. Oskarova pismena ostavština siromašna je i prema tome beznačajna. Sačuvano je samo jedno njegovo pismo, nekoliko molitava uz tekst psalama te opis jednog čuda sv. Willehada, bremenskog biskupa.

Rimbert je pun poštovanja prema Oskaru opisao njegovu životnu trku, njegovu borbu. U njemu je gledao odlična sljedbenika Raspetoga, »koji je sav gorio od revnosti za Božju stvar.« Pisac Hamburške kronike kaže za njega da je bio »Foris apostolus, intus monachus — izvana apostol, iznutra monah«. Ta kratka lapidarna rečenica govori da je bio više sklon nutarnjem životu i tim više je udivljenja vrijedna njegova teška misionarska aktivnost. »Navještanjem Božje riječi pun revnosti nastojao je pomoći ljudima. Povremeno je, ipak, volio samoću, da se pozabavi Božjom mudrošću, ali nikada u njemu nije prevladala vlastita udobnost i ljubav prema samoći nad dobrom povjerenih mu dušâ. On je htio slijepome biti oko, hromome noga, siromašnome pravi otac.« Sav njegov život bio je jedno mučeništvo, ali bez nasilnog krvavog završetka. Sve je to izdržao, jer je bio duboko nutarnji čovjek »prosvi-

jetljen nebeskim objavama«. Za sve svoje pothvate tražio je Božje svjetlo, a kad ga je dobio, onda više nije nimalo oklijevao, već se dao na posao da izvrši ono što mu je bila dužnost. Slikaju ga gotovo uvijek na nogama s metropolitskim križem u ruci. Te slike označuju Božjeg apostola, koji poput sv. Pavla hoda, putuje, s križem u ruci, znakom našega spasenja.

MOLITVA

Bože, ti si poslao svog svetog biskupa Oskara da mnogim narodima donese svjetlost vjere. Daj nam njegovim zagovorom trajno hodati u svjetlu tvoje istine! Po Kristu Gospodinu našem! A m e n !

SVETI NITHARD, MONAH I MUČENIK

Sveti Nithard bio je monah u samostanu Corbie, a zatim mučenik u Švedskoj. Mnogi pisci, koji opisuju misijsko djelovanje sv. Oskara u Švedskoj, počevši od Adama iz Bremena, spominju i mučeništvo sv. Nitharda. Svi oni crpe iz jednoga zajedničkoga izvora, a to je Život sv. Oskara, što ga je napisao Rimbert. U XIII. poglavlju toga životopisa piše da je sv. Oskar poslao u Švedsku biskupa Gautberta da ondje nastavi njegov misionarski rad. On je djelovao u pokrajini Björkö. Jednoga dana napali su ga pogani, začepili mu usta te ga sa svim njegovim suradnicima istjerali iz zemlje. Nithard, njegov nećak, ipak je bio ubijen, i to iz mržnje prema kršćanskom imenu koje je naviještao. Kronika kaže: »Pars

quaedam populi Nithardum odio christiani nominis percussum, Dei, ut credimus martyrem fecit. — Jedan dio naroda iz mržnje prema kršćanskom imenu udario je Nitharda i učinio ga, kako vjerujemo, Božjim mučenikom.«

Iz povijesnih izvora znamo da je sveti mučenik bio monah, ali ne znamo da li je bio i svećenik. Njegovo se mučeništvo zbilo negdje oko godine 845. Učeni Bollandisti stavljaju spomendan sv. Nitharda danas, kada se slavi i sveti Oskar. Sveti Nithard je malo poznat svetac, no njegovo misioniranje i slavna mučenička smrt zaslužuju da bude otet zaboravu.

SVETA BERLINDA, DJEVICA

Sveta Berlinda, djevica, u nas malo poznata, u Belgiji je silno čašćena i popularna svetica. Zazivaju je u pomoć protiv raznih bolesti bilo kod ljudi bilo kod domaćih životinja. Zbog toga je veoma popularna u poljoprivrednim krajevima. U duhovsko doba seljaci iz Flandrije, Brabanta i Hainauta hodočaste u Meerbeke na njezin grob.

Uz mnoge legendarne elemente njezin život sačinjava i povijesno prihvatljive podatke. Obradio ga je kritički R. Podevyn. Prema tim podacima svetica se rodila negdje u posljednjim desetljećima IX. stoljeća. Otac joj je bio Odelard, gospodar Meerbekea u istočnoj Flandriji, a majka joj se zvala Nona. Oko godine 880., za vrijeme provale Normana u Flandriju, Odelard je bio zadužen da brani područje između Antwerpena i Condéa. U tom je ratu izgubio

sina Eligarda, a poslije poraza Normana godine 891., vrativši se u Meerbeke, bio je udaren gubom. Budući da se nalazio u takvoj nevolji, brižno ga je dvorila i njegovala njegova kćerka Berlinda, koja je ostala siroče bez majke. Jednoga dana, a ne zna se zbog čega, no sigurno posve krivo, Odelard je primijetio kao da je njegova bolest njegovoj kćerci odvratna. Zbog te posve subjektivne predrasude razbaštinio ju je te svoja dobra ostavio samostanu sv. Gertrude, zaštitnice Nivellesa.

Pogođena svim tim nedaćama, Berlinda se povukla u samostan Moorsel kod Alosta, u kojem je godinama živjela u krajnjem siromaštvu. Saznavši u viđenju za očevu smrt, vratila se u Meerbeke da se pobrine za njegov pogreb. Ondje se i zadržala provodeći opet život u strogosti, molitvi i ljubavi prema siromasima skupa s nekim ženama koje su se okupile oko nje. Poslije očeve smrti živjela je još 27 godina, a umrla je negdje između godine 930. i 935., te je pokopana u crkvi sv. Petra u Meerbeku. Tada je opatija Nivelles preuzela dobra iz Meerbeka te stala promicati njezino štovanje. Biskup iz Cambraia Autbert II. (960—965) 30 godina kasnije prenio je njezine relikvije u novosagrađenu crkvu svete Marije u Meerbeku. Briga oko te crkve i svetičina groba povjerena je skrbi zajednice od 6 redovnica i 6 crkvenjaka, kojima stoji na čelu prepošt, imenovan od opatice iz Nivellesa. Svetici se pripisuju brojna čudesa. Njezin je život sama jednostavnost, prožet ipak kušnjama koje je hrabro podnijela. Duboko katolički Flamanci štuju je još i danas.

SVETI TRIPUN, MUČENIK

Niz svetaca današnjega dana završit ćemo svecem koji se mnogo slavi u našoj najmanjoj biskupiji. To je sveti Tripun, zaštitnik Kotora i kotorske biskupije. U Rimskom martirologiju na dan 10. studenoga spominju se sveti mučenici Tripun i Respicije s Ninfom bez ikakve naznake mjesta, a čini se da i među sobom nisu imali nikakve veze. Sveti Tripun bio je u kršćanskoj starini štovan mučenik, iako je o njemu sve tamo do srednjega vijeka bilo slabo vijesti.

Središte štovanja sv. Tripuna bilo je u Sampsadosu, seocu nedaleko od Apameje, u pokrajini Frigiji. Odatle se štovanje proširilo u Niceju u Bitiniji, u Carigrad, gdje mu je car Justinijan sagradio crkvu. Posvetilo te crkve slavilo se 19. listopada. Početkom IX. stoljeća domogao se grad Kotor svečevih relikvija, proglasio ga svojim zaštitnikom i podigao mu katedralu. Štovanje sv. Tripuna proširilo se i u susjednu južnu Italiju i Siciliju, a čak mu je i u Rimu sagrađena i posvećena crkva na Campo Marzio. Od IX. stoljeća ta je crkva određena za korizmeni zbor i to u subotu po Pepelnici. Crkvu je obnovio i posvetio 28. studenoga 1006. papa Ivana XVIII. Sredinom XVIII. stoljeća ta je crkva srušena da bi ustupila mjesto gradnji samostana i crkve sv. Augustina.

Unatoč tako rasprostranjenu štovanju u povijesnim izvorima vlada nesigurnost s obzirom na svečev smrtni dan. Najvjerojatnije je to bilo 2. veljače, kako nam svjedoči tzv. »Passio graeca«. No zbog Svijećnice blagdan mu je u Kotoru prenesen na da-

našnji dan, dok se u općoj Crkvi slavio 10. studenoga. Zlobni jezici su govorili da su Kotorani slavili sv. Tripuna na današnji dan, da ne bi išli na slavlje u Dubrovnik, s kime su znali biti u rivalstvu.

Budući da su povijesni izvori o vremenu i mjestu mučeništva veoma nesigurni, a život mu iskićen legendama, to ozbiljni povjesničar Agostino Amore piše: »Kao zaključak sa sigurnošću možemo jedino držati da je Tripun vjerodostojan mučenik Frigije, ali o njemu ne znamo zapravo ništa.« To nas nipošto ne treba zbuniti, jer su za vrijeme progonstva, osobito Dioklecijanova, bile spaljene i uništene mnoge kršćanske knjige i spisi. Mnogo je toga propalo za seobe naroda, a uslijed nestašice izvora nekritični srednji vijek stvarao je legende. Nama je, ipak, drago da je zaštitnik jedne naše biskupije povijesna ličnost i da je bio pravi mučenik. To nam je i dosta, jer riječ mučenik i činjenica mučeništva govore veoma mnogo. Zato je posve opravdano štovanje i čast kojom su Kotorani od IX. stoljeća okruživali svoga svetog pokrovitelja. I mi skupa s njima:

»Slavimo pojkom uzor mučenika,
Kristove vjere hrabrog pobornika.
Umom i srcem pjevajmo mu hvale,
Djela preslavna!«

4. veljače

SVETI IVAN DE BRITTO, MUČENIK

Dvije riječi polariziraju i sažimaju život isusovačkog misionara Ivana de Britto: misionar i mučenik. On je bio misionar tako velikog formata da su ga Portugalci i Indijci XVII. stoljeća nazivali »novim Ksaverom«. Rodio se 1. ožujka 1647. u portugalskom glavnom gradu Lisabonu. Kad su mu bile tek 4 godine, izgubio je oca, koji je bio guverner i generalni namjesnik Brazila. U devetoj godini postao je počasni paž na dvoru kralja Ivana IV. Kralj je htio prestolonasljednika Petra okružiti četom paževa. To je tada bio običaj vremena do koga se mnogo držalo.

Kad je Ivanu bilo 9 godina, razbolio se od sušice tako jako, da su liječnici njegov slučaj proglasili beznadnim. Njegova pobožna majka obratila se tada moćnom zagovoru sv. Franje Ksaverskoga te učinila zavjet da će Ivan, ako ozdravi, kroz godinu dana nositi isusovačko odijelo. Mali je nakon nekoliko dana mogao napustiti krevet, a majka je odmah izvršila zavjet. I tako se Ivan pojavio među paževima na kraljevskom dvoru u isusovačkom talaru s krunicom oko pojasa. Nosio ga je godinu dana, jer je tako bilo uvjetovano majčinim zavjetom, a onda ga je svukao. No, u njemu je ostala simpatija prema tom odijelu, a još više prema isusovačkom zvanju. Kad mu je bilo tek 15 godina, dečko je odlučno molio da bude primljen u Družbu Isusovu. Toj molbi oprla se majka, opro se kralj i prestolonasljednik. Ivan nije popuštao pa je 17. prosinca 1662. stupio u

novicijat. Radilo se o pravom redovničkom zvanju, što je pokazala sva Ivanova budućnost.

On se nije nikad demantirao. Iz novicijata poslan je na nauke najprije u Evoru, a zatim u Coimbru. Svojom oštroumnošću uvrstio se među najodličnije studente.

Uz napredak u naukama Ivan je napredovao i u želji da pođe stopama sv. Franje Ksavera, da postane misionar u Indiji. U tu svrhu sam je pisao dva put generalu reda, ocu Olivi, da ga pošalje u misije. Odobrenje je došlo tek kasnije, pa je Ivan 2 godine poučavao u kolegiju, završio nešto od teologije i primio svete redove. Bilo je to godine 1673.

Prije polaska u misije Ivan je morao svladati još jednu veliku poteškoću. Bila je to njegova vlastita majka, koja shrvana bolju zbog smrti u ratu svoga prvorođenca Kristofora, nije se mogla pomiriti s mišlju da je Ivan ostavi, ode u daleke krajeve i izloži se opasnostima. Nastojala je preko apostolskog nuncija u Portugalu i preko kralja onemogućiti njegov polazak. Sve je bilo uzalud, jer je Ivan imao pravo misijsko zvanje i želio ga ostvariti po svaku cijenu. Nije se pravo oprostio od majke. Učinio je to pismeno s broda, samo da ne bi omela njegov put.

Nakon duga i avanturama ispunjena putovanja Ivan se iskrcao u Indiji, u Goi. Najprije posjeti grob svoga zaštitnika sv. Franje Ksaverskoga te ponovi zavjet da će raditi u misijama. Kako još nije posve završio teološke nauke, učinio je to u Goi u tamošnjem isusovačkom kolegiju. Poglavari uočivši njegovu veliku oštroumnost htjeli su ga zadržati za profesora filozofije, ali je Ivan odlučno odgovorio: »Nisam došao u Indiju da skupljam lovorike znanosti već palmu mučeništva.«

Da bi mogao što uspješnije djelovati kao misionar, dao se svim žarom na studij urođeničkih jezika. Učinio je to na misijskom terenu u kraljevstvu Đindža. Prije nego je onamo prispio, morao je prevaliti naporan put kroz gorje Gati. Iscrpljen od napora opet se teško razbolio. Preporučio se zagovoru svoga uzora i zaštitnika sv. Franje Ksaverskoga, bio uslišan i ozdravio. Malo prije njegova dolaska u gradić Colei, ondje se pojavila zarazna bolest koja se brzo proširila po čitavom kraljevstvu. Ivan sada nije imao mira ni danju ni noću, jer se sav dao na posjećivanje i dvorenje bolesnika. Nije se ustručavao ni pred kakvim poslom, vršio je i one usluge koje osjetljivima znaju biti ne samo teške već i odvratne. Jednako se brinuo za kršćane i nekršćane, jer ljubav poznaje samo potrebe brata čovjeka i ne pravi nikakve razlike. Svojim riječima, a još više požrtvovnošću taknuo je mnogo srce i osvojio ga za Krista.

Želeći postati svima sve, služio se metodom prilagođivanja kao Robert de Nobili i Baltazar da Costa. Postao je »pandaramsuami«, indijski pokornik, koji se slobodno mogao približiti svima kastama. Od godine 1674. do 1679. radio je neumorno u Colei, u Tattuvancheri, a 1685—1686. bio je i poglavarom tamošnje misije.

Provodio je veoma naporan život. Putovao je pješke, hranio se više nego oskudno, spavao je malo i to na golom tlu i pod otvorenim nebom. Bio je izložen mnogim opasnostima od nevremena, od zmija, od divljih životinja a i od idolopoklonskih svećenika, koji su vrebali na ovoga velikog osvajača duša. Bog je svoga slugu pratio i čudesnim znakovima.

Saznavši da u kraljevstvo Maravà, na istoku od Madure, kroz 18 godina nije prodro nijedan misionar, odlučio je poći onamo. Pred sobom je poslao najprije nekoliko vrijednih i hrabrih katehista. Ivan je 5. svibnja 1686. prešao granicu kraljevstva, počeo raditi i do 17. srpnja iste godine obavio 2.000 krštenja. Provodio je noći poučavajući, krsteći i ispovijedajući. Pravi »novi Ksaver«. Prvi ministar kraljevstva zapovjedio je da se zatvori revni misionar i njegovi najbliži suradnici. Povod je bila nerazboritost misionara jednog drugog reda. Ivan je kroz mjesec dana pretrpio u zatvoru pravo mučeništvo, samo što ga još nije zapečatio krvlju. Bio je bičevan korbačima, ćuškan, okovan u lance, zatim skinut do gola i bačen na oštro kamenje, na kojem su po njemu skakali i gazili ga.

Godine 1686. Ivan je, ipak, bio oslobođen i protjeran iz kraljevstva Maravà. Kad se vratio u glavnu misiju, provincijal mu je saopćio da je imenovan prokuratorom misije. U svojstvu novog prokuratora morao je odmah otputovati u Portugal i u Rim ocu generalu. Nije mu baš bilo drago, jer se bojao da ga ne bi zadržali u Evropi, a on je tako živo želio ovdje u Indiji još raditi, trpjeti i umrijeti kao mučenik. Poslušao je, ipak, i pošao na put. Nakon izvanredno sretnog putovanja 8. rujna 1687. iskrcao se u Lisabonu. Poslije posjeta redovničkoj subraći pošao je na dvor kralja Pedra II, kome je kao dječak bio paž. Susreo se i s majkom, koja je još bila živa. Zamolio je dispenzu od puta u Rim i dobio je. Kralj je svoga nekadašnjeg paža htio učiniti odgojiteljem svoga sina prestolonasljednika. To bi značilo zamijeniti tvrdi život misionara s ugodnim

životom na kraljevskom dvoru. Ivan takvo nešto nije mogao ni zamisliti i stoga je otklonio tu ponudu.

Godine 1690. u travnju otputovao je posljednji put u Indiju te stigao u Gou 2. studenoga. Opet je pošao u kraljevstvo Maravà. Znao je iz iskustva kakvim se sve opasnostima izlaže. Ali nije mogao odoljeti nekoj nutarnjoj sili koja ga je onamo vukla. Radio je grozničavom brzinom, jer je predosjećao da se neće moći dugo skrivati, da će mu jednog dana ipak ući u trag. Jedan svjedok u procesu za njegovu beatifikaciju svjedoči »da je svaki dan pokrstio po nekoliko stotina katekumena, koji put čak i tisuću.« Po svemu izgleda da je »novi Ksaver« obratio nekoliko desetaka tisuća pogana. I njegove su ruke bile ponekad umorne od dijeljenja sakramenta preporoda vodom i Duhom Svetim.

Na Bogojavljenje 1693. godine Ivan je podijelio krštenje čak i jednom princu, po imenu Teriadevenu, koji je bio na smrt bolestan. Ivan je nad njim izgovorio Vjerovanje te pročitao početak Evanđelja po Ivanu i čudesno ga ozdravio. Po naredbi misionara princ se morao ostaviti mnogoženstva te zadržati samo jednu od pet žena, a ostale četiri otpustiti. Jedna je od njih bila kraljeva nećakinja, pa je bilo jasno da će je njezini roditelji osvetiti. Kralj, dočuvši za to, dao je naredbu da se spale sve kršćanske crkve, opljačkaju kuće vjernika, a misionar Ivan de Britto da se ponovno uhapsi. Ivan je svojim vjernicima rekao: »Pustite me da idem sam, a vi se skrijte na sigurna mjesta i molite za me!« Htio je pošto-poto spriječiti paljenje kršćanskih kuća pa je s još tri katehista pošao ususret svojim glavnim progoniteljima. U očekivanju kralja sa zatvorenicima se lijepo postupalo. Misionar je svojim držanjem i

primjerom ulijevao hrabrost i pouzdanje. Kralj je stigao 20. siječnja, a već 28. izrekao je ovu smrtnu presudu:

»Ovoga stranca koji se usudio prekršiti moje naredbe i propovijedati svoju nauku u mome kraljevstvu osuđujem na izgon.« U stvari kralj je htio misionara odstraniti da ga lakše i mirnije pogubi. Zapovjedio je stoga da ga odvedu u grad Oriur. Svome bratu, upravitelju one pokrajine, dao je nalog neka misionara odmah pogubi.

Put od prijestolnice do Oriura bio je dug i naporan. Misionar ga je uz mnoga zlostavljanja hrabro prevalio, uzdižući srce neprestano Gospodinu i spremajući se za mučeništvo. Njegovo bijedno stanje, njegove krvave noge pobudile su samilost čak i kod nekih pogana, pa mu je neki brahmanac, koji ga je susreo, ponudio svoga konja samo da bi lakše došao do cilja. O svemu tome jedan je kršćanin na procesu izjavio ovo: »Ono što je i nama davalo sve više snage i poleta bila je neka čudesna i nebeska radost, koja je odsijevala na mučenikovom licu.« On je od mladih nogu željeo biti ne samo misionar već i mučenik. Sada je bio na cilju svojih želja. Zato je u svojim patnjama obilovao radošću u Gospodinu.

Iz zatvora u Oriuru Ivan je 3. veljače 1693. pisao svome poglavaru: »Kada je krepost krivnja, onda je trpjeti slava. Vojnici me gledaju ravno u lice i zbog toga ne mogu pisati sve što želim. Zbogom, dragi oci!« Bile su to posljednje riječi. Lijep oproštaj sa subraćom. Sutradan bio je već smaknut. Papa Pijo IX. 21. kolovoza 1853. proglasio je ovog divnog mučenika blaženim, a Pijo XII. 22. lipnja 1947. svetim na radost Družbe Isusove, katoličkog Portugala i svih misionara u Indiji.

MOLITVA

Bože, koji si ojačao svetoga mučenika Ivana de Britto nepobjedivom ustrajnošću da naviješta među Indijcima katoličku vjeru, podijeli nama koji slavimo uspomenu njegova trijumfa po njegovim zaslugama i zagovoru da znamo nasljedovati primjere njegove vjere! Po Kristu Gospodinu našem našem! Amen!

BLAŽENI RUDOLF ACQUAVIVA I ČETIRI MUČENIKA

Kad je godine 1542. sv. Franjo Ksaverski, apostol Indije i Japana, pristao u Goi, imao je dojam kao da je stigao u katolički grad. To je Goa sa svojim brojnim crkvama i katoličkim ustanovama gotovo i bila. Ali odmah izvan grada, u najbližoj okolici bilo je sve daleko od kršćanstva. Trebalo je još 15 godina napornog misionarskog rada da se pokršćane bar obližnja sela oko Goe. U tom je mnogo pomogao revni potkralj Indije Konstantin Bragança. Na jug produžen poluotok Salsette sa svojih 250 000 stanovnika godine 1564. brojio je samo 1.500 katolika. To područje bilo je povjereno misioniranju isusovaca. U njemu je djelovao mučenik bl. Rudolf Acquaviva.

On se rodio 2. listopada 1550. u odličnoj plemićkoj obitelji. Njegov otac Giangirolamo bio je vojvoda od Atria. Dva njegova brata Giulio i Ottavio kasnije postadoše kardinali. Njegov stric Klaudije postao je slavni general Družbe Isusove, jedan od

najvećih u njezinoj povijesti. Obitelj Acquaviva bila je u srodstvu s mnogim plemićkim obiteljima u Italiji pa tako i s Gonzagama. Poput sv. Alojzija i mladi je Rudolf morao svladati protivljenje oca, koji se opirao da njegov sin postane jednostavan isusovac. On mu je spremao drugu sjajnu karijeru. No, Božje misli i poticaji u Rudolfu pobijedili su ljudske misli u njegovu ocu i on je 2. travnja 1568. stupio u rimski novicijat Družbe Isusove. Ondje mu je bio sunovak sv. Stanislav Kostka.

Opredijeljen za misije u Indiji te primivši u Lisabonu 24. ožujka 1578. svećeničko ređenje, otputovao je prema zemlji svojih čežnji i mladenačkih snova. Kako je zbog svoje neobične zrelosti i svetosti uživao velik ugled kod poglavara, bio je određen za vođu poslanstva na dvor velikog mogula Akbara, koji je neprestano tražio misionare. Rudolf je boravio na njegovu dvoru, ali nije imao nekog naročitog uspjeha. Zbog toga je bio pozvan natrag u Gou i određen za poglavara misije u Salsette. Već kod prvog posjeta te misije zadobio je g. 1583. milost mučeništva. On je za njim čeznuo, jer je u jednom pismu napisao: »Još se nismo opirali do krvi.« Rudolfova smrt potresla je i samoga Akbara, jer ga je zbog njegove karakternosti veoma cijenio.

Blaženi **ALFONZ PACHECO** rodio se g. 1551. u krilu jedne od najodličnijih kastilskih obitelji. Zanimljiva je činjenica da su te plemićke obitelji XVI. stoljeća davale tolika svećenička, redovnička, misionarska i mučenička zvanja. Alfonz je 8. rujna 1567. stupio u Družbu Isusovu, a g. 1574. poslan je kao misionar u Indiju. Kroz nekoliko godina neobičnom je energijom upravljao kolegijem i misijom u Goi. Na-

kon kratkog putovanja u Evropu godine 1581. određen je za misiju Salsette, gdje s Rudolfom Acquavivom pogibe mučeničkom smrću.

Treći mučenik ove skupine bio je blaženi **ANTUN FRANCISCO,** Portugalac iz Coimbre. On je godine 1571. stupio u Družbu privučen viješću o pogibiji 40 brazilskih mučenika s bl. Ignacijem de Azevedo na čelu. Pošao je u Indiju, gdje je godine 1583. zaređen za svećenika. Bio je samo kratko vrijeme svećenik, ali je zato kod svake svete mise prigodom pretvorbe molio za mučeničku smrt. Gospodin ga je uslišao.

Četvrti mučenik Salsette zvao se **PETAR BERNO.** On je bio rodom iz švicarskog sela Ascone. Bio je najprije student u kolegiju Germanicumu u Rimu, a onda je malo prije svećeničkog ređenja 2. srpnja 1577. stupio u isusovački novicijat sv. Andrije na Kvirinalu. Novicijat je završio u Portugalu te otputovao u Indiju, kamo je stigao 8. rujna 1579. Ondje je godinu dana kasnije zaređen za svećenika. Bio je izraziti isusovački operarius, svećenik koji se isključivo bavi neposrednim pastoralnim radom. I on je djelovao na poluotoku Salsette, a svoj je rad zalio vlastitom krvlju.

Peti mučenik blaženi **FRANJO ARANHA** bio je također Portugalac iz Brage. Kao sedamnaestogodišnjak s velikom je čežnjom na svetkovinu Sviju Svetih stupio na indijsko tlo u Goi. Ondje je najprije tri godine živio u tamošnjem sjemeništu, a zatim kao brat pomoćnik stupio u Družbu Isusovu. Bio je i u rodu s prvim goanskim nadbiskupom. Kao brat vjerno je vršio službu »Marte« služeći subraći. Razumio se i u gradnju crkava pa je time navukao na se mržnju Hindusa. Godine 1583. nalazio se na

Salsetti baš kad se ondje na isusovce razmahao sav bijes pogana. Poginuo je skupa s četvoricom otaca, ništa manje redovnik, misionar i mučenik nego i oni. Silili su ga na otpad, što je on najenergičnije odbio.

Nakon tragičnog ali i slavnog svršetka ovih mučenika Portugalcima je uspjelo doći do njihovih tjelesa, koja su svečano prenesena u Gou. Već godine 1598. pokrenut je proces za proglašenje blaženima ovih slavnih mučenika. Uslijed mnogih vanjskih poteškoća postupak je okrunjen uspjehom tek 295 godina kasnije. Svečano su proglašeni blaženima 30. travnja 1893., za pontifikata Leona XIII.

BL. FRANJO PACHECO I DRUGOVI, MUČENICI U JAPANU

U Nagasakiu 20. lipnja 1626. su spaljeni živi: Franjo Pacheco, Portugalac, tipičan primjer misionarske karizme, Baltazar De Torres, Španjolac, Giambattista Zola, Talijan, Petar Rinscei, Japanac, Vinko Caun, Korejanac, Ivan Kinsaco, Pavao Xinsuki, Mihael Tozo, sva trojica Japanci, Gašpar Sadamatzu, brat, a svi ostali svećenici Družbe Isusove. Blaženim ih je proglasio godine 1867. papa Pijo IX.

BLAŽENI KARLO SPINOLA I DRUGOVI, MUČENICI

Japanska je misija odvajkada bila naročito draga Družbi Isusovoj. Tome su dva razloga. Prvi je što je ondje misionario najveći Družbin misionar

sv. Franjo Ksaverski, drugi što je ondje mučeničkom smrću poginulo mnogo isusovaca. Jedan tipičan njihov predstavnik bio je bl. Karlo Spinola, odgojen u viteškom duhu svoga vremena, a to je viteštvo u potpunom predanju i žrtvi upravio prema Kristu Kralju. Karlo Spinola kao isusovac često je razmatrao iz knjižice Duhovnih vježbi o pozivu zemaljskoga kralja da bi bolje promotrio život i poziv vječnoga Kralja. Razmatranje je završavao ovom ignacijanskom molitvom:

»Vječni Gospodaru svih stvari! Uz Tvoju milost i pomoć prinosim Ti, evo, svoju žrtvu pred neizmjernom Tvojom dobrotom i pred licem Tvoje preslavne Majke i svih svetaca i svetica nebeskoga dvora te izjavljujem da želim i hoću i da je to promišljena moja odluka, samo ako je na veću službu Tebi i na Tvoju proslavu, da slijedim Tebe podnoseći svaku nepravdu i svaku porugu i sve siromaštvo u zbilji kao i srcem, samo ako me Tvoje presveto Veličanstvo bude htjelo odabrati i primiti u takav život i stalež.«

Ta je molitva za njega stvarno značila za Krista Kralja proliti vlastitu krv. Tu je želju nosio već od rane mladosti. I prema tome on se u pravom smislu uzdigao tako visoko da može poslužiti kao simbol potpunog predanja, koje se u isusovačkim Duhovnim vježbama i Konstitucijama označuje kao ideal jednog isusovca.

Karlo Spinola rodio se godine 1564. u Italiji, ali je najveći dio djetinjstva proveo u Španjolskoj. Poslije povratka u domovinu povjeren je na odgoj svome stricu, kardinalu Filipu Spinoli, biskupu Nole, koji ga je poslao u tamošnji isusovački kolegij, da ga odgoje vrsni odgojitelji. U kolegiju je jednog

dana slušao o slavnom mučeništvu bl. Rudolfa Acquavive i tada je čvrsto odlučio poći u Indiju, kako su tada nazivali čitavu istočnu Aziju, te ondje raditi za nebeskoga kralja Isusa Krista, sa željom da taj rad zapečati mučeničkom smrću. Smatrao je da će to najbolje ostvariti ako i sam stupi u Družbu Isusovu. Njegova se obitelj tome oštro usprotivila. Karlo se stoga obratio za pomoć svome stricu kardinalu ovim pismom:

»Ako Vaša uzoritost misli da moram čekati pristanak svoga oca, tada mogu jedino reći da njegovo dopuštenje ne smatram potrebnim. On neće pokolebati moju odluku pristao ili ne pristao uz nju. Iako sam u toj stvari pitao Vašu eminenciju, to nije zato što bih držao da mi je potrebno Vaše dopuštenje, već zato što sam smatrao da sam Vas ipak dužan pitati iz poštovanja prema Vama. Stoga ako mojoj molbi ne bude udovoljeno, ja ću se ipak poslužiti svojim pravom ... Nadam se da jedan kardinal svete majke Crkve neće upotrijebiti svoj visoki položaj da svoga sinovca liši tako velike sreće. I s kojim pravom Vaša uzoritost može odbiti svoju pomoć za ostvarenje moga zvanja, kad je već tolikim drugima pomogla u njihovu zvanju ...«

Napokon je i Karlov otac dao željeno dopuštenje i on je godine 1584. stupio u novicijat u Noli. Još kao novak javio se za misije u Indiji i bio pridružen mnoštvu »Indipeta«, onih koji su molili da smiju poći u Indiju. Baš u to doba svoje predanje Gospodinu ovako je formulirao: »Ispuni moje srce duhovnom utjehom da te uvijek pronalazim u svim stvarima, u svako doba, na svakom mjestu, da napokon u mučeništvu budem sjedinjen s tobom.«

Godine 1594. Karlo je zaređen za svećenika, a godinu dana kasnije određen za japanske misije. Njegova obitelj opet se podigla da osujeti to putovanje. I kad se brod, kojim je putovao, nasukao na stijenu i morao vratiti u Genovu, rođaci su držali da je to očit znak Božje Providnosti, koja ga želi imati u Italiji. Karlo je, naprotiv, vrijeme čekanja upotrijebio da sastavi litanije isusovaca mučenika. Pisao je 6. prosinca jednom isusovcu u Milano: »Ovih dana zaposlio sam se sastavljanjem neke vrste litanija svih onih članova Družbe koji su za Krista dali svoj život. U životu bl. Franje Borgije naišao sam na imena četrdesetorice mučenika, koje su krivovjerci bili bacili u more; osim toga našao sam imena 9 drugih, koji su u Floridi postigli palmu mučeništva. Šaljem ih vama da te svete mučenike zamolite da bi mi svojim zagovorom izmolili milost nasljedovanja njihovih kreposti ... O moj dragi oče, kad će doći vrijeme da i ja budem dionikom sličnog udesa!«

Sv. Ignacije mnogo je držao do žarkih želja svojih sinova. Karlo Spinola gorio je njima i ne uzalud. Godine 1602. nakon mnogih zapletaja došao je napokon u Japan, zemlju svojih čežnja. Pošto je naučio japanski jezik, radio je najprije u Arimi, a zatim u tadašnjem glavnom gradu, današnjem Kyôto. Godine 1612. pozvan je Nagasaki i imenovan prokuratorom provincije.

Godine 1614., u Japanu je buknulo sveopće progonstvo protiv kršćana, pa tako se i za bl. Karla bližio čas željenog mučeništva. U noći 14. rujna 1618. Karlo je sa svojim pratiocem bratom Ambrozijem Fernandosom uhvaćen te nakon prvog preslušavanja u Nagasakiu skupa s dva dominikanca i 3 japanska kršćanina odveden u zatvor Suzuta kod

Omure. Otuda je 20. veljače 1619 pisao: »Ovdje sada živim radostan i zadovoljan i pun zahvalnosti prema Gospodinu, koji mi je udijelio tako veliku milost.«

Do mučeničke smrti morat će čekati još duge 4 godine u kojima je trpio svaku vrstu oskudice i nevolje, koje prema svjedočanstvu oca Porro bijahu pravo živo mučeništvo. U uskom prostoru bilo je najprije 17, zatim 24 i napokon 33 zatvorenika. Uvjeti života bili su dakako nesnosni. U pismu provincijalu Karlo je pisao: »Svako osjetilo ima svoju naročitu muku.«

Unatoč straži kršćanima je uspjelo zatvorenicima u zatvor prokrijumčariti sve što je bilo potrebno za slavljenje Euharistije, tako da su je mogli svaki dan slaviti. Ostali dio dana bio je proveden na poticaj oca Spinole po strogo određenom dnevnom redu u razmatranju, recitiranju malog časoslova, moljenju krunice, duhovnom čitanju, siromašnom obroku, »rekreaciji«, pjevanju večernje i ispitivanju savjesti. Na taj su način ne samo izbjegli dosadnu dangubljenju, već su se i duhovno neprestano produbljivali i jačali za konačan završetak zemaljske trke.

O. Spinola pisao je oproštajno pismo svome provincijalu 28. kolovoza 1622.: »Jučer su stražari posve neočekivano i veoma bijesni prodrli u naš zatvor. Uslijed buke mislili smo da ćemo odmah biti pobijeni. Ali radilo se samo o tome da nas prebroje i zapišu . . .« Pismo je potpisano ovako: »Karlo zbog imena Isusova osuđen na smrt.«

Dvadeset pet zatvorenika 9. rujna odvedeno je u Nagasaki. Sutradan su ondje povedeni na tzv. »sveto brdo«, isto ono na kojem je godine 1597. poginulo 26 mučenika. Danas se to mjesto zove Nishizaka i u njemu se nalazi isusovačka rezidencija. Uz ovih 25 mučenika dovedeno je onamo još 30, tako da se njihov broj popeo na 55. Od tih je tridesetorici bila odrubljena glava, a 25 ih je spaljeno na lomači. Prvi je među njima bio o. Spinola, tako da je njegov život u pravom smislu postao žrtva paljenica.

Od ostalih isusovaca, koji su poginuli u tom »velikom mučeništvu«, bilo je 7 Japanaca, koje je o. Spinola u zatvoru primio u Družbu. Svi su oni godine 1867. proglašeni blaženima. Njihov junački primjer služio je mnogim misionarima kao nadahnuće za potpuno žrtvovanje bez pridržaja.

BLAŽENI JAKOV BERTHIEU, MUČENIK

Kad se slavila 75. obljetnica mučeničke smrti Jakova Berthieua na Madagascaru, taj je inače malo poznat mučenik za vrijeme posljednjega zasjedanja II. vatikanskog sabora proglašen blaženim. Njegova beatifikacija htjela je pridonijeti novom zahvatu u misijskome radu Crkve, o kojem govori i saborski dekret »Ad gentes«.

Jakov Berthieu rodio se u Cantalu nedaleko d'Aurillaca u Francuskoj. Kršten je na sam dan rođenja. Seljačka obitelj iz koje je potekao bila je duboko prožeta kršćanskim načelima. Prvi je odgoj primio u kući, a zatim je pošao u seosku osnovnu školu. Svršivši je njegov su odgoj preuzela školska braća u d'Aurillacu. U dobi od 15 godina s očevim dopuštenjem stupio je u malo sjemenište u Pléaux. Nije bio nikakav briljantan đak, ali je ipak sretno

svršio gimnaziju te stupio u veliko sjemenište u Saint-Flouru, gdje je 23. svibnja 1863. zaređen za svećenika. Njegov ga je biskup imenovao kapelanom u obližnjoj župi Roannes-Saint-Mary. Tu je mladi kapelan kroz 9 godina ustrajao u revnom i uspješnom apostolskom radu. Stekao je simpatije svih župljana, a kroz to je vrijeme u njemu pomalo dozrijevalo misijsko, odnosno redovničko zvanje.

Ostavivši svoju biskupiju, roditelje i prijatelje, stupio je u novicijat DI. u gradu Pau. Bilo mu je tada 35 godina, dok njegovi sunovaci nisu imali ni dvadeset. Već slijedeće godine bio je premješten u teologiju u Vals, kod le Puya, da bi ondje obnovio, osvježio i produbio teološke nauke. Tu je s oduševljenjem slušao predavanja velikog apostola Srca Isusova oca Ramiéra te se i sam zanio kako za pobožnost Srcu Isusovu tako za Apostolat molitve. Ožaren vatrom Srca Isusova on je odlučio poći u misije. O. Berthieu ukrcao se 26. rujna 1875. u Marseilleu put dalekog Madagascara. Teško mu se bilo oprostiti od domovine, a još više od majke, ali on je tu žrtvu prihvatio, jer je želio biti misionar.

Najprije je poslan na otok sv. Marije. Tu se spotaknuo o poteškoće učenja domaćeg jezika, jer mu pamćenje nije bilo baš osobito. Odatle je pošao na sam veliki otok u Tamatave, a zatim u Tananarive. Kao polje rada dodijeljena mu je pokrajina Betsiléo. Rat godine 1883. donio je njemu i ostalim misionarima mnogo nevolja. U nešto smirenijim prilikama o. Berthieu djelovao je kao župnik u distriktu d'Ambositra. Njegova posljednja postaja bio je distrikt d'Anjozorofadö. Nastojao se približiti svim ljudima, bavio se i socijalnim radom i poučavanjem. Prema svemu što je smatrao za pastvu važnim, nije

nikad ostajao ravnodušan. Naročitu brigu vodio je za bolesnike i gubavce. Doista je svima postao sve. Svi su mu govorili da je »dobar«. Njegovo je misijsko područje smatrano najperspektivnijim.

Opet je došlo do rata i o. Berthieu je pomagao svima. Pripadnici plemena Menalambe uhvatili su ga, zlostavljali, ranili u glavu te odveli u šumu. Ne znajući sada kako bi se riješili toga zatočenika, neki su mu predložili da si spasi život ali uz uvjet da više neće naviještati Evanđelje. Njegov je odgovor bio dostojan odgovora prvih mučenika kršćanstva: »Radije izabirem smrt.« Bio je dokrajčen toljagama. Kao Krist Gospodin, kao sv. Stjepan prvomučenik i o. Berthieu je na glas i raširenih ruku molio za svoje ubojice. Bio je ubijen 8. lipnja 1896.

Župljani župe Polminhac na 75. obljetnicu njegove smrti donijeli su auvergnanske zemlje, uzete iz blizine kuće porodice Berthieu, da bi je izmiješali s crvenom zemljom Madagascara. Bio je to gest pun znakovitosti, a želio je označiti mučenikovu povezanost s rodnom grudom i zemljom njegova rada i mučeničke smrti. O. Berthieu vezao je svoju sudbinu s udesom vjernika Madagascara. On i danas s neba bdije nad crvenim otokom, te nad katoličkim misijama i ustanovama na njemu. Njegov je životopis napisao V. Sartre, DI., nekadašnji nadbiskup Tananarive. Prigodom beatifikacije bl. Jakova Berthieua preveden je životopis i na hrvatski.

BL. LEON MANGIN I 3 SVEĆENIKA, MUČENICI

Brojnoj četi isusovačkih misionara i mučenika, koji se slave na današnji dan, valja pridružiti još četvoricu: Leona-Ignacija Mangin-a, Modesta Andlauera, Rémy Isoré-a i Pavla Denna. Oni su poginuli godine 1900. za vrijeme tzv. bokserskog ustanka u Kini. Blaženima ih je proglasio 17. travnja 1955. papa Pijo XII. O. Mangin skupa s tisućom kršćana bio je masakriran u jednoj crkvi. Njegov se apostolat odvijao u Kini u veoma burnom razdoblju njezine povijesti. Postao je žrtvom straha pred strancima, a ništa drugo nije želio ni radio nego samo posve apostolske poslove, jer je želio pripomoći lakšem vječnom spasenju njemu dragih Kineza.

SVETI ANDRIJA CORSINI, BISKUP

Najstariji životopis svetog Andrije Corsinia napisao je 77 godina nakon njegove smrti Pietro Andrea di Castagno, subrat po redu, koji naročito navodi njegova čudesa, ali više u panegiričkom nego povijesnom stilu. Drugi životopis na latinskom jeziku sastavio je još kasnije neki nepoznati autor, a velikim se dijelom oslanja na onaj prvi. Glavni povijesni izvori o svečevu životu i djelatnosti nalaze se u karmelićanskom arhivu u Firenzi te u biskupskoj kuriji u Fiesole.

Andrija se rodio 30. studenoga 1302. u odličnoj obitelji Corsini u Firenzi. Kako se toga dana slavi

sv. Andrija, apostol, i on je na krštenju dobio ime Andrija. Nakon prilično lakoumne, pustopašne i rastresene mladosti, pogođen otkrićem neobičnog sna svoje majke, koji je usnila prije nego ga je rodila, stupio je g. 1317. u karmelićanski samostan u Firenzi. Izgleda da je služio prvu misu na brežuljku Selve kod Segna u jednoj kapelici negdje između godine 1324. i 1328. Ondje se kasnije uzdigao glasoviti karmelićanski samostan. Godine 1344. bio je u samostanu sv. Marije od Karmela u Pisi, koji je u to doba bio u cvatu. U lipnju 1344. vratio se ponovno u Firenzu i to ovaj put kao savjetnik, o čemu govore i kasniji dokumenti. Sudjelovao je na generalnom kapitulu reda u Metzu, na kojem je izabran za provincijala Toskane. Vrativši se u domovinu započeo je djelovati u veoma teškom razdoblju. Godine 1348. buknula je Evropom strašna kuga, pohodila je i Firenzu pa je karmelićanski samostan gotovo lišen svih svojih redovnika. Svetac se dao na oživljavanje svoje provincije tražeći nova zvanja, a u samostanima je naročito nastojao oko stege, ljubavi prema siromaštvu i obdržavanja redovničkih pravila.

Godine 1349. katedralni kaptol u Fiesole izabrao ga je za svoga biskupa, a izbor je potvrdio papa Klement VI. Prvih mjeseci jubilarne godine 1350. započeo je upravom povjerene mu biskupije. Marno je obilazio župe te osnovao bratovštinu svećenika u čast Presv. Trojstvu. Raspolažući prilično svotom novca obnovio je katedralu i neke druge crkve. U to doba, poznato po razmiricama između plemićkih obitelji, mnogo je učinio oko pomirenja. Urban V. poslao ga je kao svoga legata u Bolognu da ondje smiri uznemirene duhove. U prvo vrijeme nije uspio pa je čak dospio i u zatvor. No kasnije izvrši na

opće zadovoljstvo povjerenu mu misiju. Umro je u Fiesole 6. siječnja 1373. te pokopan po volji kanonika u katedrali. No nakon kratkog vremena tijelo mu je prevezeno u karmel u Firenzu, gdje se i danas nalazi. Odmah je štovan javnim štovanjem. U album svetih službeno ga je uvrstio tek Urban VIII. 22. travnja 1629., a bulu kanonizacije proglasio je Benedikt XIII. 4. lipnja 1724. Aleksandar VII. proširio je njegov blagdan na cijelu Crkvu i to za dan 4. veljače. Po obnovljenom kalendaru više se ne nalazi na popisu svetaca cijele Crkve, već se slavi samo u karmelićanskom redu te u rodnoj Italiji. Središte je njegova štovanja Firenza. Klement XII., koji je pripadao njegovoj obitelji, podigao je u njegovu čast u Lateranskoj bazilici jednu od najljepših kapela u Rimu. Arhitekt je bio Alessandro Galilei, majstor monumentalnog lateranskog pročelja. O svetom Andriji Corsini postoji i prilično bogata ikonografija, koja potječe iz razdoblja poslije njegove kanonizacije.

5. veljače

SVETA AGATA, DJEVICA I MUČENICA

Kult je svete Agate, djevice i mučenice već zarana bio veoma raširen, ali su stvarni podaci o njezinu životu prilično škrti. Sporno je i njezino rodno mjesto. U raznim kalendarima i martirologijima spominje se gotovo uvijek Catania, na Siciliji. Svetica je živjela u prvoj polovini III. stoljeća, a pretrpjela mučeništvo za vrijeme cara Decija 5. veljače 251.

Prema legendarnim podacima potjecala bi iz bogate i plemenite obitelji. Već kao djevojčica učinila je zavjet djevičanstva. Da ga obrani, morala se mnogo boriti, ali iz svih je borbâ izišla kao pobjednica. Kad je objavljen Decijev ukaz protiv kršćana, neki Kvintijan, znajući da je Agata kršćanka, dao je nalog da je uhvate te povjere nekoj pokvarenoj ženi. Ta je imala zadatak da je pokvari. Pri tom se služila i obećanjima i prijetnjama. Na sve to Agata je, krijepeći se neprestanom molitvom, ostala postojana u dobru.

Kvintijan videći izjalovljen svoj pokušaj, dao ju je predvesti pred sud. U preslušavanjima je pokazala također i čvrstoću i neustrašivost u vjeri. Tada su je stavili na muke. No i muke je ne mogoše slomiti. Ona je ostala postojana u vjeri te je za nju i poginula. Narod joj je u čast dizao crkve, osobito u Cataniji, Rimu i Raveni. Grad Catania naročito časti svoju zaštitnicu sv. Agatu i zaziva je u pomoć protiv erupcija vulkana Etne. Njezino je ime ušlo u rimski kanon mise. Proslaviše je svojim spisima

mnogi sveti oci i kršćanski pisci. I u obnovljenom kalendaru slavi se u cijeloj Crkvi s obaveznim spomendanom.

»... Preko tako slavnih djela svetih mučenika, kojima Crkva posvuda cvate, vlastitim očima potvrđujemo koliko je istinito ono što pjevasmo: 'Dragocjena je pred licem Gospodnjim smrt njegovih svetaca.' Dragocjena je i pred našim licem i pred licem onoga zbog čijeg je imena podnesena. No cijena tih smrti jest smrt jednoga. Koliko je smrti kupio jedan umirući, onaj jedan koji da nije umro, ne bi se pšenično zrno bilo umnožilo?«

(Sveti Augustin)

MOLITVA

Gospodine, sveta Agata djevica i mučenica proslavila je Tebe mučeničkom hrabrošću i djevičanskim životom. Nek i nama od Tebe isprosi oproštenje! Po Kristu Gospodinu našem! Amen!

SVETI MODEST, APOSTOL KARANTANIJE

Kad su se Slovenci doselili u krajeve, koje danas nastavaju, susreli su se s kršćanstvom preko preživjelih starosjedilaca. Područje tadašnje Karantanije, današnje Koruške, papa Zaharija pridružio je misijskoj brizi salzburške biskupije. Slavni salzburški biskup sv. Virgilije oko g. 757. poslao je u Karantaniju biskupa Modesta s više vjerovjesnika. On je sa svojim suradnicima, bila su to 4 svećenika,

u alpskim dolinama naviještao Evanđelje tamošnjim Slovencima. On nije imao stalnog sjedišta, već je bio biskup-misionar, koji je neprestano bio na putu. On je sagradio i glasovitu crkvu Gospe svete na Gosposvetskom polju, nedaleko Krnskoga grada, gdj su se ustoličavali karantanski knezovi. Ta je crkva postala duhovno središte, odakle se svjetlo Evanđelja širilo u sve obližnje krajeve. Slovenci je još i danas štuju kao jednu od svojih narodnih svetinja. U toj crkvi nalazi se grob sv. Modesta, sagrađen u obliku preromaničkog oltara. U njemu se u drvenom lijesu nalaze svečeve kosti. I taj je grob još i danas u velikoj časti, jer sadrži posmrtne ostatke onoga koji je bio neumoran apostol tih krajeva. On počiva u sjeni prekrasnog Gospina svetišta i čeka uskrsnuće tijela. Samo je svetište jedan od najznačajnijih kulturno-umjetničkih spomenika Koruške. Nalazeći se u tom svetištu osjetio sam dah stoljeća, koja su njime prohujala, ali i pomlađenu svježinu sadašnjeg trenutka, jer crkva djeluje kao mjesto o kojem se vodi ozbiljna briga i danas, što, na žalost, nije baš uvijek tako posvuda.

Neka sveti Modest, koji je za pokrštenje Karantanije bio presudna ličnost i danas bude zagovornikom svih hodočasnika Gospi svetoj i njegovu grobu! Neka po njegovu zagovoru kršćanstvo i danas bude živo i duboko usađeno kako u slovenskom narodu, tako i kod svih stanovnika današnje Koruške!

SVETA ADELHAJDA, REDOVNICA

U blizini Bonna, današnje njemačke prijestolnice, nalazi se Vilich, drevna opatija benediktinki. Proslavila ju je svojim životom opatica sv. Adelhajda, koja je, doduše, na današnji dan godine 1015. umrla u Kölnu, ali ipak po vlastitoj želji pokopana u klaustru samostana Vilich. No, to je bilo samo privremeno. Kako je na njezin grob dolazilo sve više hodočasnika, pa je narušavalo samostanski mir, svetičino je tijelo preneseno u crkvu. Počeli su je štovati odmah nakon smrti, a blagdan joj se slavi čak dva put u godini: danas i u osmini Male Gospe.

Adelhajda je bila kćerka Megengoza i Gerburge, a rodila se negdje oko godine 960., vjerojatno u zamku Gelderu. Još kao djevojčica dana je redovnicama sv. Jeronima u samostan svete Uršule u Kölnu, gdje se odlikovala u pobožnosti i u učenju. Kad joj je godine 977. brat Goffred poginuo u ratu protiv Čeha, roditelji su njegov dio baštine odredili za gradnju ženskog samostana u Vilichu kod Bonna, a Adelhajdu postavili za prvu poglavaricu. Iako je za tu odgovornu i tešku službu bila još premlada i neiskusna, brzo se pokazala posve na visini svoga zadatka. Svojski je nastojala oko pobožnosti i studija u samostanu.

Poslije smrti svoje majke, koja je umrla negdje oko godine 994., potaknuta milošću, Adelhajda je odlučila u svoju zajednicu uvesti redovničko pravilo sv. Benedikta. Štoviše, nakon godine dana te nakon mnogih molitava i pokora, Adelhajda je svoj samostan stavila pod vodstvo benediktinki u Kölnu. Kasnije postade poglavarica i toga samostana, i to po

želji cara Otona III. U upravi obaju samostana Adelhajda se odlikovala velikom razboritošću, energijom, ljubavlju prema sirotinji, u korist koje odredi stalne dohotke. Bog ju je obasuo raznim darovima, pa i darom čudesa. Lijepa redovnička duša, koja je duhovno obogatila dva samostana i stoga nije čudo da ju je pobožni narod odmah nakon smrti počeo štovati i u pomoć zazivati. Njezinim su se likom pozabavili i razni životopisci, tako da o njoj postoji i prilično bogata literatura.

6. veljače

SVETI PAVAO MIKI I DRUGOVI, MUČENICI

Sveti Pavao Miki, po narodnosti Japanac, a po zvanju isusovac, živio je u prelomno doba povijesti svoga naroda. Uslijed pada središnje vlasti dinastije Ashikaga-Shogunates Japan je gotovo kroz 100 godina postao poprištem beskonačnih borbâ između brojnih daimya, tj. feudalnih knezova. Nešto slično kao prije ujedinjenja i u Italiji. Sredinom XVI. stoljeća militaristički vođe Oda Nobunaga i Toyotomi Hideioski postavljali su pomalo temelje narodnog jedinstva i postepenog smirivanja situacije, ali to je potpuno bilo ostvareno tek u narednom stoljeću.

U to nemirno doba nesigurnost je prijetila kako životu pojedinaca tako isto i svem društvenom poretku. Ono što je bilo odlučujuće bila je vojnička korektnost i viteško držanje. Jaki vođe nastojali su učvrstiti vlast u svojim rukama, a njome utjecati na sudbinu što većeg broja ljudi.

U isto vrijeme promicala se domaća nacionalna kultura, osobito u originalnom graditeljstvu, slikarstvu i drugim granama umjetnosti, pa i u književnosti. Dodir sa Zapadom, osobito s Portugalcima, u mnogočemu je obogatio život Japanaca. Želja za nekom sabranošću i produbljenjem našla je svoj tipičan izražaj u čajnim obredima, koji su se tada naročito gajili u širokim narodnim slojevima. Sve je to budilo nacionalnu svijest o vlastitoj vrijednosti i ponos na domaću kulturu.

Sv. Franjo Ksaverski počeo je godine 1549. u Japanu prilično uspješno misionirati. Taj rad naišao je kasnije na mnoge poteškoće. Domaće japanske religije duboko povezane s narodnom kulturom počele su pružati kršćanstvu žilav otpor. U Yamaguchiu je bila veoma živa kršćanska zajednica, koja je mnogima bila trn u oku. Unatoč svemu tomu kršćanstvo se i dalje širilo. Godine 1582. Crkva u Japanu brojila je već 150.000 pokrštenih duša.

Kako se preko 40 godina Družba Isusova jedina bavila misijskim radom u Japanu, to je japanska pobožnost stajala pod velikim utjecajem isusovačke duhovnosti, osobito duhovnih vježbi sv. Ignacija. Vizitatora misija isusovca o. Alessandra Valignano, koji je prvi put godine 1579—82. obišao Japan, silno se dojmio vjerski žar japanskih kršćana, pa je u svojim izvještajima dao oduška velikoj nadi za budućnost Crkve u Japanu. Kako je bio vrstan organizator i dobar planer, stvorio je odličan program za budući misijski rad. Vrijednost je toga programa u tome što se nastojao prilagoditi mentalitetu Japanaca.

Militaristički vlastodršci pokazivali su se ispočetka veoma skloni kršćanstvu. Ipak je godine 1587. jedan veoma utjecajan između njih, Toyotomi Hideyoshi, nenadano promijenio svoje držanje. Zabranio je daljnje širenje kršćanske vjere i zapovjedio da se iz Japana istjeraju svi misionari. Uzrok tim oštrim mjerama mogla je biti sumnja u veze misionara sa strancima a i strah za vlastiti utjecaj. I od toga je trenutka Crkva u Japanu bila izložena svakojakim iskušenjima, opasnostima i pritiscima svake vrste. Nastupiše teški dani, jer se nebo nad Crkvom silno naoblačilo. Bilo se bojati i najgorega.

Godine 1593. došla je s Filipina u Japan grupa franjevaca. Oni su smjeli ostati u Japanu, pa su svojim karitativnim djelima osobito po bolnicama te brinući se za siromahe i gubavce pružili pred javnošću divno svjedočanstvo za nauku Evanđelja. Ipak je položaj Crkve u Japanu bio i dalje ugrožen. Zemlju su još opteretile različite elementarne nepogode te nesretni rat s Korejom. Nova je kriza nastupila kad je španjolski brod San Felipe na putu iz Manile u Mexico pristao uz japansku obalu. To je bilo shvaćeno, a posve krivo, kao da se radi o posve ratnim namjerama prema Japanu.

U vezi s tom nategnutom aferom Hideyoshi je 6 franjevaca, među njima 3 svećenika, i 15 njihovih japanskih pomoćnika osudio na smrt na križu. Tom popisu osuđenih pribrojena su i 3 člana Družbe Isusove, svi Japanci: Pavao Miki, skolastik, dakle, bez posljednjih zavjeta, i 2 brata Ivan Soan Goto i Jakov Kisai. Oni su pripadali isusovačkoj rezidenciji u Osaki. Uz njih su još bila pridružena 2 japanska kršćanina, tako da je 5. veljače 1597. u svemu pogubljeno 26 mučenika. Navedena trojica bili su prvi mučenici isusovci u Japanu. Slijedit će ih na tome slavnome putu još mnogi.

Pavao Miki u dobi od 5 godina primio je krštenje skupa sa svojim roditeljima, koji ga kasnije povjeriše isusovcima na odgoj. Godine 1586., kad su mu bile 22 godine, stupio je u novicijat Družbe Isusove. Prve zavjete položio je godine 1588. Zatim je 3 godine studirao u mjestu Arie. Latinski mu je bio veoma težak jezik. Ubrzo je počeo djelovati kao katehist i propovjednik, a to mu je kao domaćem sinu išlo dobro od ruke. Bio je sposoban za dijalog s nekršćanima. Nakon uspješnog djelovanja u Kyushu pozvan je u središnji Japan, gdje je također lijepo djelovao među samuraima, tzv. višim slojevima japanskog društva. Tamo je u prosincu godine 1596. bio i zatvoren. Njegov je život neprestani rast u nasljedovanju Krista raspetoga i sav u službi naviještanja Evanđelja. O tome svjedoče njegova brojna pisma, osobito ona iz zatočeništva. A njegovo posljednje pismo krasna je ispovijest vjere u Krista od mučenika koji za svoju vjeru ide hrabro u smrt.

Ostala 2 Mikijeva subrata: Ivan Soan, po svom rodnom otoku nazvan Goto i Jakob Kisai, iako su od njega bili različite dobi, bili su s njime združeni jednakom vjernošću Kristu i željom za mučeništvom.

Ivan Soan, 19 godišnjak, kao sin kršćanskih roditelja bio je već od mladosti veoma povezan s Družbom Isusovom. Jakovu Kisaiu bile su 64 godine. On se sav posvetio razmatranju tajnâ Isusove muke i vjernom služenju Crkvi u raznim poslovima. Obojica su žarko željela mučenički poginuti skupa sa slavnim propovjednikom Pavlom Miki. Malo pred smrt smjeli su položiti isusovačke zavjete.

Sva trojica tih isusovačkih prvomučenika u Japanu ispunila su na uvjerljiv i potresan način onu Gospodinovu zapovijed: »Ako, dakle, tko hoće ići za mnom, neka se odreče samog sebe, neka uzme svoj križ i neka me slijedi!« (Mt 16, 24). Sva trojica su ispunila životni ideal svoga isusovačkog zvanja iz knjižice Duhovnih vježbi »prinoseći veće cijene i veće vrijednosti.«

Nalazeći se pribijen na križ kao i njegov božanski Učitelj Pavao Miki je s križa prisutnima ovako progovorio: »Kad sam već došao do ovog trenutka, držim da među vama nema toga koji bi vjerovao da

ću sad prešutjeti istinu. Pa vam izjavljujem da nema nijednog puta k spasenju do onoga što ga imaju kršćani. Taj me put uči da oprostim neprijateljima i svima koji me uvrijediše, pa rado opraštam kralju i svim začetnicima moje smrti, i molim ih da se dadu uvesti u kršćanski krst.«

MOLITVA

Bože, jakosti svojih svetih, Ti si svetog mučenika Pavla, i njegove drugove po smrti na križu pozvao u život. Njihovim zagovorom daj da svoju vjeru čvrsto držimo sve do smrti! Po Kristu Gospodinu našem! Amen.

SVETI AMANDO, BISKUP

Sveti Amando, apostol Belgije i Nizozemske, kome je u tim zemljama posvećeno ništa manje nego 111 crkava, rodio se početkom VII. stoljeća u pokrajini Gascogne, na jugu Francuske. On je bio pretеča velikih vjerovjesnika na pograničnom području između Frizije i Franačke sv. Willibrorda i sv. Bonifacija. Tu u ono doba još nije bilo završeno naseljavanje franačkih plemena, pa je onda i evangelizacija bila još na početku. Razvili su je revni monasi.

Amando je već u svojoj mladosti posve ozbiljno shvatio evanđeosku poruku koja traži nasljedovanje siromašnoga Krista. Kasnije na jednom hodočašću u Rim bolje je upoznao svoj životni poziv. To je poziv misionara. Oko godine 638. posvećen je u Galiji za misijskog biskupa i krenuo je na sjever, tamo u današnju Flandriju.

U prvim godinama misioniranja doživio je veliko razočaranje. Ostavili su ga njegovi najbliži suradnici. Samo čovjek velikog pouzdanja u Boga i izvanredne hrabrosti mogao je izdržati takovu kušnju. Jedno je vrijeme čak napustio Flandriju te pošao na jug, da bi jugoistočno od Alpa slavenskim plemenima naviještao Evanđelje. Osjetio je, ipak, da je njegovo misijsko polje na sjeveru pa se natrag onamo vratio. I tada je osnivanjem samostana želio položiti čvrste temelje za ono što se stručnim jezikom misiologije naziva »zasađivanje Crkve«. Najglasovitija opatija, što ju je osnovao, bila je Elnon, kasnije po njemu nazvana Saint-Amand. Ona je postala žarište kršćanskoga života i duhovne izgradnje. Oko godine 647. postao je biskupom u Maastrichtu. Već dvije godine kasnije odrekao se biskupske službe.

Njegov veliki ugled kod pape Martina I. i austrazijskog kralja Sigiberta II. pomogao je da su franački biskupi potpisali odluke Lateranske sinode.

Umro je u miru 6. veljače 679. u samostanu Elnonu. Prije toga je zapisao u svojoj oporuci: »Mi smo na daleko i naširoko iz ljubavi prema Kristu svim pokrajinama i plemenima naviještali Božju riječ i dijelili krštenje. Bog nas je spasio iz mnogih opasnosti. Sada je tijelo izmoreno i iscrpljeno mnogim radom. Nadamo se da će se naš oproštaj od svijeta zbiti veoma brzo.« U oporuci se u velikoj poniznosti naziva »najbjedniji grešnik«.

7. veljače

BLAŽENI NIVARD, REDOVNIK

Blaženi Nivard bio je najmlađi od petero braće slavnoga srednjovjekovnog sveca sv. Bernarda. Kad su sva njegova braća godine 1112. odlučila stupiti u cistercitski samostan Cîteaux, Nivard je bio dječačić od 10 godina. Tada se razvio onaj zanimljivi razgovor između najstarijega i najmlađega od braće, između Guida i Nivarda, a koji se neprestano ponavlja u hagiografskoj književnosti, što se odnosi na svetog Bernarda. Kad su braća napuštala roditeljsku kuću, Guido je promatrao Nivarda kako se igra s drugim dječacima, pozdravio ga i rekao: »Vidiš, Nivarde, sav će naš posjed tebi ostati.« A dječak je odgovorio: »Lijepo, vama nebo a meni zemlja, je li? To nije pravedna podjela.« I htio je i on odmah poći s njima u samostan. To je tada bilo nemoguće, ali će postati moguće kasnije.

Braća su ga predala nekome svećeniku, da ga nauči čitati i pisati. I tek što je nešto porastao, već je bio primljen kao novak u Cîteaux. To je najvjerojatnije bilo godine 1115. Kasnije pođe za svojim slavnim bratom Bernardom u samostan Clairvaux. O redovničkom životu bl. Nivarda iz povijesnih izvora malo znamo. Jedan izvor posve kratko kaže: »Šesti, biva brat, Nivard prezrevši zemaljsko izabra nebesko.« Nivard je kao redovnik uživao veliko povjerenje svoga brata Bernarda, koji mu je bio i poglavarem te ga slao u razne misije. Jedno je vrijeme bio čak i učitelj novaka u samostanu Vaucelles, kod Caimbrai-a. Vjerojatno je bio i na čelu cistercitskog

poslanstva oko godine 1147. u Staru Kastiliju, gdje se radilo o osnivanju samostana S. Pietro di Spina. U sličnim poslanstvima nalazimo ga i u drugim samostanima, ali se nigdje nije dugo zadržavao, već se redovito vraćao u svoj dragi Clairvaux, k svome bratu Bernardu.

Posljednju vijest o Nivardu imamo iz godine 1150., kad je pratio svoga svetoga brata na putu u Normandiju. Krizostom Henriquez misli da je Nivard umro na današnji dan, pa se tako danas i slavi. Neki pisci spominju da je bio velik štovatelj sv. Josipa, pa ga čak i nazivaju blaženi Nivard od sv. Josipa.

PAPA PIJO IX., SLUGA BOŽJI

Mnogi znaju da je pontifikat Pija IX. od 32 godine u povijesti papinstva bio najduži. Malo ih je koji znaju da je Pijo X. 11. veljače 1907. pokrenuo postupak za njegovu beatifikaciju i kanonizaciju, i da je u istom smislu nakon sretno završenog dijecezanskog postupka 28. lipnja 1955. otvoren i takozvani apostolski proces. Štoviše, papa Ivan XXIII. priželjkivao je da papa I. vatikanskog sabora bude proglašen blaženim na II. vatikanskom saboru. Do toga ipak nije došlo, a mislimo da postupak Pija IX. nije skinut s dnevnog reda, pa se je nadati da će taj papa, koga staro proročanstvo naziva »križ s križa«, u doglednoj budućnosti ipak zasjati i na oltarima. Već odmah nakon njegove smrti s mnogih su strana svijeta dolazile molbe da se za njega povede postupak beatifikacije. Tako je 740 katoličkih organiza-

cija uputilo molbu Leonu XIII., neposrednom nasljedniku Pija IX., da pokrene proces za njega. Sličnu su molbu poslale talijanske pokrajinske biskupske konferencije te pojedini biskupi i laici iz ostaloga svijeta. Upoznajmo malo pobliže život toga pape, kome mi Hrvati dugujemo da je zagrebačku biskupsku stolicu podigao na nadbiskupsku i metropolitansku, a dva zagrebačka nadbiskupa za redom imenovao kardinalima. Bili su to Juraj Haulik i Josip Mihalović. Time je ugled Zagreba porastao i u Crkvi i u svijetu.

Giovanni Maria Mastai Ferretti, kako se zvao Pijo IX., rodio se u Senigalli 13. svibnja 1792. Prvi je odgoj primio u svom rodnom gradu, a zatim je u Volterri predan na daljnji odgoj pijaristima sv. Josipa Calasanzija, da napokon upotpuni nauke u slavnom rimskom kolegiju. Svladavši mnoge poteškoće, od kojih najmanja nije bila slabo zdravlje, odlučio se za svećeništvo, pa je tako 10. travnja 1819. primio svećenički red. Još prije ređenja započeo je apostolskim radom među mladima u gostinjcu »Tata Giovanni«. Dok je boravio u Rimu, papa Pijo VII. uočio je njegove bogate darove uma i srca, pa ga je godine 1823. poslao u pratnji apostolskog delegata Giovanni Muzzia u Čile i Peru. Vrativši se u Italiju, preuzeo je vodstvo gostinjca »Tata Giovanni«, a zatim gostinjca sv. Mihajla na Ripa Grande u Rimu.

Leon XII. ga je 24. svibnja imenovao nadbiskupom u Spoletu. Mladoga prelata smatrao je čovjekom koji je obdaren ozbiljnošću, razboritošću, naukom, čestitošću i životnim iskustvom. Novi se nadbiskup svim žarom dao na svoju pastirsku službu. Činio je to dobrotom srca, velikom ljubavlju i blagošću. Obnovio je razne odgojne ustanove a preko

tečajeva duhovnih vježbi želio je duhovno obnoviti i svoj kler. Papa Grgur XVI. premjestio ga je godine 1832. za nadbiskupa u Imolu i tu je Giovanni Mastai nastavio onakvim radom kakav je u Spoletu urodio tolikim plodovima. Isti papa 8 godina kasnije imenovao ga je kardinalom. Tog je istog dana njegov stari učitelj, glasoviti Graziosi, uskliknuo: »Danas smo dobili budućeg papu.« Nije se prevario. Samo 6 godina kasnije 16. lipnja 1846. aklamacijom u tajnom konzistoriju izabran je za papu i tako došao na prijestolje sv. Petra u jednom veoma teškom razdoblju crkvene povijesti.

Povjesničar Hertling, ne tajeći ni njegovih sjena, kaže ipak da je Pijo IX. bio čarobna ličnost, koju su mnogi na cijelom svjetu veoma voljeli i poštivali, pa čak i nekatolici. On je kao papa uveo crkvenu hijerarhiju u Englesku i Holandiju, podigao 29 novih nadbiskupija i 132 biskupije. Za vrijeme njegova pontifikata zahvaljujući sve boljim prometnim vezama u više navrata mnoštvo hodočasnika pohrlilo je u Rim. Bilo je to već godine 1854. prigodom proglašenja dogme o Bezgrešnom Začeću, godine 1862. prigodom kanonizacije prvih japanskih mučenika, godine 1867. kad se slavila 1800. obljetnica smrti apostolskih prvaka. Tada je papa bio okružen s 500 biskupa iz gotovo svega svijeta. Ti skupovi nadahnuli su Pija IX. da je u njemu sazrela misao o sazivu općeg sabora. Bio je to Prvi vatikanski sabor, otvoren na Bezgrešno Začeće godine 1869. Definirao je kao istinu vjere papinu neprevarljivost kad službeno naučava vjeru i ćudoređe. Pijo IX. glasovitim Sillabom i enciklikom »Quanta cura« 8. prosinca 1864. osudio je 80 tvrdnja kao neispravne. Objava toga dokumenta izazvala je pravu buru; papu

su nazivali mračnjakom i protivnikom svakog napretka. Za vrijeme pontifikata Pija IX. ulaskom Garibaldia u Rim propala je i tadašnja Papinska Država. Papa je protestirao i povukao se u Vatikan ne priznavši nametnuto stanje.

Unatoč mnogim ograničenjima, papa je i dalje nesmetano upravljao Crkvom. Enciklikom od 24. prosinca 1874. najavio je jubilej za Svetu godinu 1875. Te godine 16. lipnja Crkvu je posvetio Srcu Isusovu i mnoge Božje ugodnike uzdigao na čast oltara. Papa je u svome radu bio neumoran. Nije se dao slomiti ni vanjskim nedaćama, ni umorom, ni bolešću. I možda baš to pokazuje njegovu moralnu veličinu, čovjeka koji je znao vršiti kreposti u herojskom stupnju. Iscrpljen dugim pontifikatom umro je na današnji dan godine 1878. Izrazio je želju da bude pokopan u bazilici sv. Lovre na Veranu, gdje se nalazi rimsko groblje. U noći 13. srpnja 1881. kad su mu onamo prenosili tijelo, grupa fanatika htjela ga je baciti u Tiber. Jedva su ga spasili.

Nalazeći se godine 1969. u Rimu posjetio sam baziliku sv. Lovre najviše zbog groba Pija IX. Htio sam odati počast čovjeku, koji je u životu bio toliko kritiziran s jedne, a ljubljen i čašćen s druge strane. U posmrtnom govoru prelat Nocella, kasniji kardinal, izrekao je o Piju IX. ove riječi: »Možda će Gospodin dati da taj papa bude čašćen častima svetaca.« Mi želimo da se te riječi i ispune. Pijo IX. je to zaslužio. Hrvatski Zagreb, koji je od toga pape bio počašćen, moći će se samo veseliti.

8. veljače

SVETI JERONIM EMILIJANI

Na svijetu ima mnogo siročadi i zapuštene mladeži, za koju se nitko ne brine. Nije to samo danas. Tako je uvijek bilo. Stoga je Božja Providnost u različita vremena u krilu Crkve podizala karizmatike, svece, koji otvoriše svoje srce zapuštenima, koji osnovaše ustanove za zbrinjavanje siročadi. Jedan je od njih bio i sv. Jeronim Emilijani, koga papa Pijo XI. 14. ožujka 1928. proglasi »zaštitnikom siročadi i zapuštene mladeži«. Jedan sonet, koji potječe iz pera Parinia, napisan g. 1765., ovako ocrtava lik sv. Jeronima Emilijani: »Ta velika duša sve ljude zna prigrliti s jednakom nježnošću i svakoga smrtnika učiniti svojim sugrađaninom.«

Sv. Jeronim Emilijani, osnivač reda somaska, rodio se godine 1486. u Veneciji od oca Anđela Miani ili Emiliani, presvijetlog senatora prejasne Mletačke Republike, i majke Dionore Morosini, koja je potjecala od duždeva. O njegovu djetinjstvu i mladenaštvu ništa se ne zna sve dok nije stupio u vojsku. Sudjelovao je u ratu između Venecije i Lige Cambrai-a te pao u zarobljeništvo. Iskušan patnjama, ponižen, doživio je duboku nutarnju preobrazbu te se zavjetovao Gospi da će, ako se opet domogne slobode, promijeniti svoj dosadašnji neuredni život. Na taj se način dokopao vjere, nutarnje ali i vanjske slobode. Prošao je, naime, neobjašnjivim načinom između redova neprijatelja te pohrlio odmah u Treviso, da bi se ondje u svetištu Majke Božje zahvalio za sve milosti i u znak zahvalnosti obećao da će

svim raspoloživim silama i sredstvima raditi oko pomaganja siromasima, siročadi, bolesnicima i potrebnicima svake vrste. Doista, divna i blagoslovljena zahvalnost prema Bogomajci, Majci milosrđa!

Kroz tri godine u molitvi, pokori i djelima ljubavi spremao se za svoje veliko životno poslanje. Smatrao je da će ga moći još bolje izvršiti ako postane svećenik, pa se marno spremao i na svećeništvo. Za svećenika je zaređen godine 1518. u 32. godini života. Sada su dovršeni svi preduvjeti za njegov karitativni rad. Njemu se posvetio nesebično i požrtvovno svim svojim bićem.

Godine 1528. u njegovoj užoj domovini bjesnila je glad i harale zarazne bolesti. Svetac se dao odmah na posao. Za potrebe siromaha prodao je sve svoje pokućstvo, po noći je, kao nekoć Tobija, pokapao mrtvace koji su ležali po cestama, njegovao je bolesnike. U tome radu i sam se zarazio i teško razbolio. I kao što je nekoć njegovo zarobljeništvo bilo neke vrste redovnički postulat, prva stepenica prema redovništvu, tako je sada ova bolest bila novicijat, druga stepenica prema evanđeoskoj savršenosti. Nakon što je ozdravio u veljači godine 1531., odrekao se svih dobara koja su mu još preostala. I sada se posvetio naročitoj brizi oko djece bez roditelja, koje tada bijaše veoma mnogo. U jednoj kući kod San Rocco skupljao bi ih, pribavljao im hranu, a starijima bi pronašao i kakav posao. Mletačka Republika godine 1531. stavila mu je na raspolaganje za njegovu siročad »Bolnicu neizlječivih«.

Uspješan karitativni i socijalni rad u Veneciji potaknuo ga je da ga proširi i na ostale gradove, pa je tako provodio svoju blagoslovljenu djelatnost i u Bergamu, Veroni, Brescii, Milanu, Pavii i Comu. Posvuda je osnivao sirotišta, skloništa za pale djevojke, bolnice, a podizao je i učilišta u kojima je poučavao u vjeri seosko stanovništvo.

Njegov divni primjer potaknuo je mnoge bogataše i plemiće da mu svojim materijalnim sredstvima priteknu u pomoć. Da bi svoj rad učinio što trajnijim i uspješnijim, osnovao je novu redovničku družbu, koju je godine 1540. potvrdio papa Pavao III. Družba se zove po mjestu Somasca kod Bergama. Službeni joj je zapravo naziv »Družba slugu siromaha«. Ona u Italiji djeluje još i danas.

Svetac je doživio kao pedesetogodišnjak još jedanput pošast kuge te hrabro pošao u prve redove na bojno polje da se posveti djelima ljubavi. Pri tom se i sam zarazio. Bolest je primio pun predanja u Boga. Njegov životni optimizam nije se dao ničim slomiti, njegova vedrina ničim potamniti. Nalazeći se u posljednjim časovima života, poticao je subraću na nasljedovanje raspetoga Krista, na duhovno siromaštvo, na pomaganje siromaha i njegovanje bolesnika. Očima i rukama uzdignutim prema nebu, izgovarajući zazive: »Isuse i Marijo!« preminuo je u Somaski 8. veljače 1537. Bio je pokopan u mjesnoj crkvi sv. Bartolomeja. Grob mu je brzo postao hodočasničkim mjestom, na koje počeše dolaziti pobožni hodočasnici da se preporuče njegovu zagovoru.

Papa Benedikt XIV., nekadašnji učenik somaska, nakon dugog niza kanonskih postupaka 22. rujna 1747. proglasio je Jeronima Emilijani blaženim, a Klement XIII. 12. listopada 1767. svetim.

MOLITVA

Bože, oče milosrđa, Tvojom je dobrotom sveti Jeronim bio sirotama pomoćnik i otac. Daj da njegovim zagovorom i mi vjerno čuvamo duh posinstva te se Tvojom djecom zovemo i Tvoja djeca budemo! Po Kristu Gospodinu našem! Amen!

SVETI PAVAO, BISKUP VERDUNA

Trinaesti po redu biskup grada Verduna u današnjoj Francuskoj bio je sveti Pavao, nekadašnji pustinjak kod Triera. Njegov se život dade prilično rekonstruirati uz pomoć raznih dokumenata, pisama, oporuka, a osobito Kronike Bertrarija, koja je nastala početkom X. stoljeća.

Pavao se rodio u blizini grada Autuna u Burgundiji. Jedno je vrijeme živio na kraljevskom dvoru, a zatim se povukao u blizinu Triera na jedno brdo, koje se po njemu prozvalo Pavlovo brdo. Iako nije provodio samostanski život, ipak je bio u vezi sa samostanom Tholey. Od puka i klera izabran je za biskupa, a izbor je potvrdio kralj Dagobert II. Na svoju biskupsku stolicu Verdun stupio je godine 626. našavši je u velikoj bijedi. Uz pomoć i velikodušnost svog velikog prijatelja Adalgiza započeo je obnovom svoje biskupije, obnovom bogoslužja, obnovom kaptola i klera. U teškim vremenima VII. stoljeća bio je potpuno na visini svoga zadatka.

Izvan gradskih zidina sagradio je crkvu u čast sv. Saturnina te je povjerio brizi nekolicine svećenika. Kasnije su ih nadomjestili redovnici opatije

Tholey, koju je Pavao stavio također pod jurisdikciju biskupa u Verdunu.

Spomen na svetoga biskupa Pavla ostao je trajan ne samo zato što je materijalno uzdigao svoju crkvu, već još više zato što su ga resile naročito tri vrline: postojana briga oko euharistijskog života njegovih vjernika, dobrota prema siromasima i pobožnost prema Gospi. Sve su to vrline koje su uvijek suvremene i vrijedne nasljedovanja. Zbog njih i želimo oteti zaboravu ovoga svetog biskupa.

On je umro, po svoj prilici, na današnji dan godine 648., a pokopan je najprije u Sv. Saturninu, zatim u Sv. Pavlu. Za vrijeme francuske revolucije, kad su stradale mnoge svetačke relikvije, njegove su ipak pošteđene pa se još i danas čuvaju u katedrali u Verdunu. Svecu su u toj biskupiji posvećene dvije župe, a kao svoga zaštitnika štuju ga pekari, slastičari i mlinari. Svi se oni na njegov blagdan skupljaju u katedrali na misu pod kojom se blagosliva kruh namijenjen siromasima. Lijep je to obred koji još i danas slavi svečevu ljubav i dobrotvornost prema sirotinji. Obično ga slikaju u biskupskom ornatu s kruhovima do nogu na uspomenu jednog čuda s kruhom koje mu se pripisuje, a još više na spomen njegove darežljivosti prema siromasima. Slikaju ga i s odmotanim komadom platna na kojem se nalazi natpis koji spominje njegovu marijansku pobožnost. Na njemu piše: »Tko ne ljubi Mariju, našu Gospu, Majku Božju, neka bude izopćen!« Čvrsta je to riječ, nastala u doba koje bijaše posve drugačije od našega. Mi je prihvatimo kao poticaj da ljubimo i štujemo Gospu kao Majku Božju i majku našu! To Crkva i danas od nas očekuje i na

to nas neprestano potiče. Sveci, pobožni prema Mariji, daju nam u tome svojim životom divan primjer.

OTAC FILIP JENINGEN, SLUGA BOŽJI

»Dobri otac Filip!« Tako su nazivali, a i danas još zovu velikog pučkog misionara Filipa Jeningena, čiji se grob nalazi u Ellwangenu u Njemačkoj. On se rodio u teško doba tridesetgodišnjeg rata, baš nekoliko godina nakon što su Šveđani opustošili njegov rodni grad Eichstätt. U svom rodnom gradu polazio je isusovačku gimnaziju i bio revan član Marijine kongregacije. Primjer njegovih odgojitelja djelovao je tako snažno na mladog Jeningena, da je poželio biti njihov suradnik, i to ga je dovelo u Družbu Isusovu. No, ipak to nije išlo tako jednostavno, jer mu se otac veoma usprotivio. Tek kad je Filip na visokoj školi u Ingolstadtu zadobio čast magistra i kad mu je oca pogodila teška bolest, dao je pristanak da mu se sin može pridružiti isusovcima.

Filip je od mladosti bio apostolska duša. Stoga je već u novicijatu po okolnim selima seljačkom stanovništvu držao kateheze, a znao je i prosjačiti da bi pomogao siromašnim obiteljima.

No, njega je vukla želja u misije. Zanio se, naime, primjerom sv. Franje Ksaverskoga i htio ga nasljedovati. Zato je pisao generalu reda i molio da ga pošalje u misije. I malo prije svog svećeničkog ređenja, koje je bilo 11. lipnja 1672., dobio je od generala ovakav odgovor: »Postigli ste da ste uvr-

šteni u popis onih koji će ići u misije među poganima. S osobitim pouzdanjem smijete očekivati da ćete, kad se pruži prilika, biti pozvani.«

Možemo misliti s kakvom je radošću i oduševljenjem revni mladomisnik čitao to pismo. No, njegova želja, iz nama nepoznatih razloga, nije nikada ispunjena. On je, ipak, morao ostati u domovini. Godine 1680. određen je za duhovnika u maloj isusovačkoj rezidenciji u Ellwangenu, i tu je započela njegova velika djelatnost, koja je ostala u uspomeni tamošnjega puka sve do dana današnjega. Najveći spomenik njegove djelatnosti jest velika proštenišna crkva na Schönenbergu, koju je sagradio uz pomoć dobrotvora.

Ta crkva postala je centar duhovne obnove za čitavu pokrajinu Švapsku pa i Bavarsku. U njoj je bilo izvanrednih obraćenja. Ljudi su hodočastili Majci Božjoj i iz daljine po više dana hoda. Dolazili su u procesijama i sa zastavama.

U tome svetištu otac Filip pokazao je svu svoju dobrotu, tako da su ga počeli nazivati imenom »dobri«. Sve nevolje kršćanskoga puka učinio je svojim vlastitim. Kad bi u svetištu pozdravljao hodočasnike i u ispovjedaonici tješio pokornike, ljudi su osjećali da iz toga svećenika proizlazi neka nadzemaljska sila. Po zagovoru Majke Božje ocu Filipu uspjelo je mnoge vratiti iz protestantizma k vjeri otaca. Za takve obraćenike, koji su pokazivali zanimanje za Katoličku Crkvu, priređivani su na Schönenbergu posebni tečajevi. U knjizi konvertita zabilježeno je 602 obraćenja na katolicizam.

Iz Ellwangena je otac Filip obilazio bližu i dalju okolicu misionareći. Na propovjedaonici je znao biti kao lav, dok bi u ispovjedaonici bio krotak kao ja-

nje. Ovako bi tješio pokornika: »Ne može se za mjesec dana iskorijeniti što se kroz čitavo prijašnje vrijeme zanemarilo. Kao što se u vrtu mora čupati korov jedan za drugim, tako se isto moraju čupati zle navike.« Nije stoga čudo da su ljudi sate i sate upravo opsjedali njegovu ispovjedaonicu. U misijama znao bi ispovijedati dnevno i po 12 sati. Zimi bi započinjao ispovijedanje u 4 sata ujutro, a ljeti već u 2 sata. Misionario je neumorno po dijecezama Augsburga, Eichstätta, Konstanza i Würzburga. Kroz 23 godine obavio je 1.000 pučkih misija.

Iscrpljen od misijskih i drugih svećeničkih poslova umro je svetački i pun zasluga 8. veljače 1704. Njegov je grob i danas mjesto na koje dolaze mnogi da se pomole i preporuče njegovu zagovoru. Taj grob posjetio je 3. rujna 1960. nakon velikog Euharistijskog kongresa u Münchenu i, sada već pokojni, kardinal Bea. Kardinal je tom zgodom rekao sakupljenom narodu kako je osjećao potrebu da posjeti grob dobrog oca Filipa i da se na njemu pomoli. A zatim je nastavio: »Mi znamo koliko je otac Jeningen učinio na području ove dijeceze (danas je to Rottenburg) i u okolici, da bi puk ne samo sačuvao u svetoj katoličkoj vjeri, nego da bi ga u toj vjeri učinio i živim.«

Kardinal je izrazio potrebu da se za oca Jeningena povede proces beatifikacije, jer je rijedak slučaj da jedan siromašan, jednostavan svećenik, koji je umro prije dva i pol stoljeća, nepoznat velikom svijetu, ipak još uvijek živi u srcu tolikih u Njemačkoj. A i sam prefekt Kongregacije za kanonizacije upoznavši se sa životom oca Jeningena rekao je: »To je svetac upravo za naše vrijeme!«

Posjetivši zavjetnu crkvu na Schönenbergu pokraj Ellwangena kardinal Bea rekao je prisutnim vjernicima: »Ta je crkva svjedočanstvo ljubavi oca Filipa prema Majci Božjoj, iz koje je crpio sve što je u ono vrijeme bilo potrebno za Ellwangen i cijelo južnonjemačko područje: povratak istinski pravoj vjeri te ljubavi koja toj vjeri i odgovara. Djetetu valja što prije usaditi ljubav prema Mariji. Ako pred mladim ljudima stoji Gospina slika, bit će očuvani od mnogih opasnosti. U javnom i u radnom životu Majka Božja može poslužiti kao uzor sa svojim: Evo, službenice Gospodnje!«

II. vatikanski sabor i Papa govoreći danas o apostolatu nazivaju ga »kršćansko svjedočanstvo«. Dobri otac Filip Jeningen pružio je to divno kršćansko svjedočanstvo tako da je ono u kraju njegove djelatnosti još i danas živo.

Na Dušni dan godine 1968. imao sam sreću da sam mogao posjetiti grob oca Filipa Jeningena i na njemu se pomoliti. Smatram to srećom, jer nam otac Jeningen svima pruža primjer izvanredne svećeničke zauzetosti, revnosti od koje možemo mnogo naučiti.

9. veljače

SVETA APOLONIJA, DJEVICA I MUČENICA

Kad su me kao dijete boljeli zubi, tada su mi rekli: »Moli se svetoj Apoloniji i bol će proći!« Tako sam prvi put čuo za tu sveticu, koju bogata ikonografija uvijek prikazuje s kliještima i zubom u ruci.

Euzebije, otac crkvene povijesti, donosi jedan dio pisma sv. Dionizija, aleksandrijskog biskupa, upravljena Fabiju u Antiohiju. U njemu navodi neke zgode iz doba teškog progonstva kršćana, kojem je sam bio svjedok. Za vrijeme posljednjih godina vladavine cara Filipa (244—249) podigla se u narodu buna. Kao odgovor na nju buknuo je progon u kojem su pogubljeni mnogi kršćani. Njihova dobra bijahu pljačkana, paljena, uništavana. Dionizije spominje kako su pogani pograbili i divnu djevicu Apoloniju, koja je bila već u poodmakloj dobi. Tukli su je po obrazu i čupali joj zube. Tada izvan grada naložiše veliku vatru i zaprijetiše joj se da će je u nju baciti, ako skupa s njima ne bude izgovarala njihove bezbožne riječi. Ona zamoli da je za čas oslobode. Kad su to učinili, sama skoči u vatru i bi sažežena.

Taj bi se događaj imao zbiti godine 249. Biskup Dionizije, koji to spominje, piše za Apoloniju da je provodila neporočan život, vrijedan svakog poštovanja i udivljenja. Možda su je pogani mrzili baš zbog toga i zbog apostolskog rada, kojim se u Crkvi isticala, pa joj se htjedoše svirepo osvetiti na veoma vulgaran, neljudski i okrutan način. Dionizijev izvještaj o svršetku Apolonije, koja se sama bacila u vatru, ne sadržava nikakav prijekor. Nekima bi se to moglo učiniti kao samoubojstvo. Taj slučaj svete Apolonije spominje i sv. Augustin u I. knjizi svoga djela »O Božjoj državi«, pa kaže da je slobodno sam poći u smrt, samo da bi se izbjegao grijeh. Knjige mučenika spominju da se Apolonija bacila u oganj »potaknuta jačim ognjem iznutra, a koji dolazi od Duha Svetoga«.

Štovanje se svete Apolonije brzo raširilo najprije na Istoku, a onda i na Zapadu. Po Evropi stoje mnoge crkve i kapele sagrađene u čast ove aleksandrijske mučenice. Možda je uzrok tolike raširenosti štovanja činjenica što je bila mučena na tako neobičan način. Nešto je pripomogla popularnosti svetice i legenda, koja se kasnije oko nje splela i prema kojoj bi bila kraljevska kći te poslana u smrt od samog svog oca zbog toga što je postala kršćanka. Širenjem kulta sveticu su sve više počeli zazivati i u bolesti zubi.

ANNA KATARINA EMMERICK, STIGMATIČARKA

Pripadala je redu sv. Augustina. Umrla je u Dülmenu na današnji dan godine 1824.

Kraj njezine bolesničke postelje proboravio je pet godina obraćenik i pjesnik Clemens Brentano bilježeći njezina viđenja. Ona su prerađena izašla pod ovim naslovima: »Gorka muka našega Gospodina i Spasitelja Isusa Krista«, »Život svete Djevice

Marije« i »Život našega Gospodina i Spasitelja Isusa Krista«.

Ta su tri djela doživjela brojna izdanja, bila prevedena na mnoge jezike i hranila kršćansku pobožnost sve do dana današnjega. Nitko manji nego veliki francuski pjesnik Paul Claudel nazvao ih je »jednim od najljepših djela svjetske književnosti«.

10. veljače

SVETA SKOLASTIKA, DJEVICA

Moliti ili čak služiti svetu misu na grobu kojeg sveca uvijek je velik doživljaj svoje vrste. Posjetiti pak Monte Cassino, kolijevku benediktinskog reda i evropske kulture uopće, čežnja je mnogih. 5. svibnja 1974. pala mi je u dio sreća doći u Monte Cassino, te misiti na grobu sv. Benedikta i njegove sestre svete Skolastike. Na tome grobu pribilježio sam ovaj natpis: »Benedikt i Skolastika došli su na zemlju jednim porodom, bili su odani Bogu jednom pobožnošću i ovaj ih jedan grob čuva.«

Po grobnom natpisu moglo bi se zaključiti da je sveta Skolastika bila sestra blizanka svome bratu Benediktu. Tako su neki i pisali, ali oni kritičniji kažu da to nije utemeljeno, a da se u stvari Skolastika rodila u istom mjestu kao i njezin brat Benedikt, no ne znamo da li prije ili poslije njega. Njezino je ime, kako to kaže benediktinac kardinal Schuster, u VI. stoljeću bilo veoma često.

Sve što znamo o životu svete Skolastike, crpimo iz druge knjige Dijaloga sv. Grgura Velikoga, koja je sva posvećena životu sv. Benedikta. Iz toga vrela doznajemo da je Skolastika već od djetinjstva bila posvećena Bogu kao djevica, zaogrnuta koprenom djevičanstva. I to je sve što iz tog razdoblja o njoj znamo. Njezin je život skriven pred svijetom, zavijen u tajnu poniznosti, skrovitosti, šutnje, molitve i povezanosti s Kristom. Možemo naslućivati, ali samo naslućivati, da je s Benediktom provodila pustinjački život dok je on bio još u Subiacu. Sa sigur-

nošću znamo da je živjela bar nekoliko godina pred smrt u Monte Cassinu, u blizini slavnog samostana što ga je bio utemeljio njezin brat. Jedanput godišnje običavala bi posjetiti ga i s njime provoditi vrijeme u duhovnim razgovorima. Taj bi se susret zbio izvan samostana, u jednoj izbi na samostanskom posjedu, u koju bi sv. Benedikt silazio s kojim svojim učenikom.

Jedan je takav susret ovjekovječilo pero sv. Grgura Velikog. Bio je to posljednji susret Benedikta i Skolastike. Imamo ga kao II. čitanje u Časoslovu naroda Božjega.

»Skolastika, sestra blaženog Benedikta, bila je od same djetinje dobi posvećena svemogućem Gospodinu. Ona je obično dolazila k bratu jedanput na godinu a Božji je čovjek silazio k njoj ne daleko izvan vrata, na samostanskom imanju.

Jednog je dana ona po običaju došla a časni njen brat siđe k njoj u pratnji učenika. Čitav su dan proveli u hvaljenju Boga i svetim razgovorima, a kad se spuštao noćni mrak, zajedno su blagovali hranu. Kako ih je, pak, u svetim razgovorima zatekao kasni sat, sveta ga koludrica zamoli: 'Molim te, ne ostavljaj me noćas, već razgovarajmo o radostima nebeskog života sve do jutra.' On joj odvrati: 'Što to govoriš, sestro? Van ćelije ne mogu nikako ostati.'

Sveta koludrica čuvši bratovo odbijanje, sljubi ruke i položi ih na stol pa spusti k rukama glavu da se pomoli svemogućem Gospodinu. A kad sa stola podiže glavu, navali sijevanje i grmljavina i pljusak kiše takvom žestinom da nisu ni časni Benedikt a ni braća od pratnje mogli nogom krenuti izvan praga mjesta gdje su sjedjeli.

Tad se Božji čovjek rastužen stade jadati: 'Svemogući ti se Bog smilovao, sestro: što si to učinila?' A ona će mu: 'Eto, molila sam tebe, i nisi me htio čuti. Zamolila sam svoga Boga, i on me čuo. A sada, daj, iziđi, ako možeš; ostavi me tu, pa se vrati u samostan!'

A on, koji nije bio voljan ostati, osta ondje preko volje, tako da su probdjeli svu noć i jedno drugo uzajamno hranili svetim razgovorima o duhovnom životu.

I nikakvo čudo što je ženska bila valjanija od njega; jer, po onoj Ivanovoj: Bog je ljubav, sasma ispravno, više je mogla koja je više ljubila.

I gle! Tri dana kasnije čovjek je Božji bio u ćeliji. I podigavši oči uvis, vidje dušu svoje sestre kako izlazi iz tijela i u obliku golubice prilazi nebeskim odajama. On se obradova tolikoj njezinoj slavi i zahvali svemogućem Bogu pjesmama i pohvalama; i posla braću da joj tijelo donesu u samostan i polože u grob što ga za se bijaše pripravio.

I dogodi se da ni grob ne razdvoji tjelesa njih kojima je srce bilo uvijek u Gospodinu.«

Kao zanimljivost navodimo da su liječnici-stručnjaci godine 1950. na temelju sačuvanih kostiju sv. Skolastike došli do zaključka da je bila stasa otprilike 159 cm, a glede dobi da je umrla negdje između 60. i 70. godine. Kosti sv. Benedikta i sv. Skolastike bile su kroz 5 godina, od 1950. do 1955. izložene javno na štovanje vjernika, a zatim položene u stari grob pod glavnim oltarom. Poznato je da su crkva i samostan u Monte Cassinu za vrijeme II. svjetskog rata teško stradali, ali su nastojanjem talijanske vlade, Crkve i čitavoga katoličkog svijeta opet obnovljeni i vraćeni svom prvotnom sjaju.

Uz sv. Benedikta štuje se i u benediktinskom redu i izvan njega i sv. Skolastika. Božji narod je zaziva protiv groma i kad je suša, da bi po njezinu zagovoru izmolio kišu. Sveticu slave mnogi govori i himni. Posvećeni su joj brojni samostani, crkve, oltari, a ovjekovječili su je i velemajstori umjetnosti u mnogim lijepim slikama.

MOLITVA

Gospodine, danas na spomendan svete Skolastike, djevice, daj da se u nju ugledamo, Tebi čistom ljubavlju služimo te i mi postignemo sreću Tvoje ljubavi! Po Kristu Gospodinu našem! Amen!

BLAŽENA KLARA DA RIMINI

Životni put pokornice bl. Klare da Rimini odvio se od godine 1280. do 10. veljače 1326. Otac Onosdeo odgojio ju je u tadašnjem viteškom duhu, pa je više sličila dječaku nego djevojčici. To se osobito očitovalo u nepodnašanju bilo kakvog autoriteta. Majka Gaudiana odgajala ju je doduše kršćanski, ali je djevojka stajala više pod utjecajem oca te je svoju mladost i vrijeme provodila u jahanju i viteškim igrama i natjecanjima.

Kad je majka Gaudiana umrla, otac se po drugi put oženio, pa mu je kćerka postala sada još samostalnija i slobodnija. Udala se posve mlada za sina svoje maćehe, no već nakon tri godine braka ostala je udovica s veoma bogatom baštinom. Sada se dala na lagodan život u gozbama, igrama, zabavama, pa

je brzo došla na zao glas. U jednom suparničkom ratu između plemića poginuo joj je i otac i brat pa je mlada udovica još većma povećala svoj imutak. Sve je to pogodovalo još lakoumnijem životu. I tko zna gdje i kako bi to sve završilo, da je Gospodin svojom milošću nije zahvatio.

Jednoga dana iz neke znatiželje ušla je u crkvu Majke Božje. Tu ju je prvi puta u životu nešto zahvatilo, neki neobičan osjećaj grižnje savjesti. Vratila se brzo kući, zatvorila u sobu, bacila na zemlju, udarila u plač i odlučila promijeniti život. Već sutradan pošla je u istu crkvu te obavila generalnu ispovijed. Bio je to potpun preokret njezina života. Posvetila se odsada molitvi, pokori i dobrim djelima. Uspjela je na takav život obratiti i svog drugog muža, koji je umro veoma pobudnom smrću. Klara je sada postala još slobodnija da se preda svojoj pobožnosti i djelima pokore, kojima je željela pružiti Bogu zadovoljštinu za svoj prijašnji život.

Dala se i na izvanredan karitativni i socijalni rad. Svoje veliko bogatstvo ulagala je u dobrotvorne svrhe, osobito da pomogne siromašnim djevojkama kako bi i one mogle sklopiti pristojan brak. Uz Klaru se brzo okupiše i neke druge žene koje su željele provoditi savršeniji život. Za njih je uz biskupovo odobrenje osnovala samostan u kojem su živjele po pravilu svete Klare iz Asiza. Klara je provodila život u razmatranju Isusove muke i u odgoju svojih sestara. Križeva joj nije nedostajalo. Često je nailazila na nerazumijevanje nekih sestara, od čega je mnogo trpjela. U trpljenju ju je Gospodin tješio utjehom obdarivajući je raznim mističnim milostima. Umrla je u dobi od 46 godina, iscrpljena pokorom i molitvom. Štuje se kao blaženica.

PAPA PIJO XI.

Na današnji dan ugasio se život pape Pija XI., koji je upravljao kormilom Crkve od 1922. do 1939. godine. Oko njegova mrtvog tijela izložena u bazilici sv. Petra prodefilirala je u najdubljem poštovanju masa od milijun ljudi, dok je na trgu pred bazilikom i na prilazima bilo potrebno 5.000 karabinjera da drže red. Katolički je svijet bio duboko svjestan da je s energičnim Pijom XI. završio jedan veliki pontifikat.

Ambrosio Damiano Achille Ratti, kako se po rodu i krštenju zvao taj veliki papa, rodio se 31. svibnja 1857. u Desiu kod Monze. Mjesto je nakon uspona svog velikog sina na papinsko prijestolje dobilo naslov grada. Malog je Ahila odmah sutradan po rođenju krstio prepošt de Rogeno. Ahil je bio četvrti sin Francesca Ratti, direktora velike predionice braće Conti, i Terezije, rođene Galli. Francesco je bio čovjek čvrste tjelesne građe, zdrav, poučljiv i uvijek dobro raspoložen. Nakon Ahila imao je još jednu kćerku.

Sjećajući se svoga djetinjstva Pijo XI. je govorio o svojoj majci kao »jakoj ženi od koje je primio život i odgoj«. Prema njoj je osjećao duboku zahvalnost te isticao da je bila »jedna od onih žena koje inteligencija i znanje prelazi okvire domaćeg ognjišta te koja svoju kuću zna upravljati čvrstoćom i blagošću, osjećajem praktičnosti, sposobna da prispije na sve, čak i na one stvari koje izgledaju nemoguće«.

Mali je Ahil bio dobro kršćanski odgojen, pošao u sjemenište te u njemu ostvario svećeničko zvanje.

Za svećenika je bio zaređen 20. prosinca 1879. u Rimu, u bazilici sv. Ivana Lateranskoga. Vrativši se u Milano postao je profesor teologije i prefekt glasovite Ambrozijanske biblioteke. Od 1911. do 1918. bio je vice-prefekt i prefekt Vatikanske biblioteke. Tada je postao najprije apostolski vizitator, a zatim nuncij u Poljskoj. No već godine 1921. imenovan je kardinalom i nadbiskupom u Milanu. Nije dugo bio nadbiskupom, samo nekoliko mjeseci. Papa Benedikt XV. umro je 22. siječnja 1922. Na blagdan Svijećnice, 2. veljače, zatvoriše se vrata Konklava, a kardinali počeše birati novog papu. Tko će to biti?

»Papabili«, oni koji su po nagađanjima i predviđanjima imali najviše šanse da budu izabrani, bili su: na prvom mjestu kardinal Gasparri, na drugom Španjolac Merry del Val, na trećem Maffi, na četvrtom Laurenti, a tek na petom mjestu spominjalo se i ime milanskog nadbiskupa. Konklave je bio dug. Tri dana rezultati posve negativni. Tek kod 14. biranja dobio je potrebnu većinu glasova kardinal Ratti. Madžarski primas zgodno je rekao da su ga vodili kroz 14 postaja križnoga puta. Pijo XI. upravljao je Crkvom 17 godina, učinio tako mnogo da bi svako njegovo pojedino djelo zaslužilo posebnu studiju.

Mi ćemo se zadovoljiti da s Vladimirom d'Ormesson-om, članom Francuske akademije i dobrim poznavaocem Pija XI., uočimo samo neke vidike njegova pontifikata.

Pijo XI. bio je veliki humanist, čuvar dviju velikih biblioteka još prije nego je postao papa. Koje onda čudo da je kao papa veliku pažnju posvetio

Vatikanskoj biblioteci i postao jednim od njezinih većih dobrotvora. Vatikanska biblioteka po depozitu knjiga i arhiva druga je na svijetu, odmah iza Pariza. Pijo XI. našao joj je vrsna bibliotekara u osobi Eugena Tisseranta, kasnijeg kardinala.

Pijo XI. bio je i veliki graditelj. Organizirao je Vatikanski grad, dao mu vlastiti život i statut. Osnovao je novu pinakoteku, sagradio kolodvor, simbol suverenosti majušne papinske države.

Pijo XI. bio je i veliki pravnik. Sklopio je konkordate s brojnim državama. U svim je stvarima volio poredak, jasnoću i čvrstoću. Imao je veliko poštovanje prema pravu. Za vrijeme njegova pontifikata sklopljeni su konkordati s Letonijom, Bavarskom, Poljskom, Litvom, Čehoslovačkom, Rumunjskom, Jugoslavijom, (samo što taj konkordat nije ratificirao tadašnji beogradski parlament, pa je propao), s Pruskom, Badenom, Austrijom i Njemačkim Reichom. Ovaj je posljednji sklopio kako bi se u diplomatskim odnosima s Hitlerom i u kasnijoj borbi s njime imao bar na nešto pravno pozivati.

Pijo XI. nije bio samo pravnik već i mirotvorac. Lozinka mu je bila: »Mir Kristov u kraljevstvu Kristovu.« On je želio ukloniti i nenormalno stanje s talijanskom državom pa je napokon riješio rimsko pitanje sklopivši Lateranski ugovor, po kojem je Vatikan postao suverenom državom, a s Italijom sklopljen konkordat i normalni odnosi. Bio je to za Crkvu uslijed geografskog položaja Vatikana događaj velike važnosti.

Pijo XI. bio je papa Katoličke akcije i katoličkih misija. Za proširenje Kristova kraljevstva na zemlji htio je sve sile staviti u pokret, ne samo kler već

i svjetovnjake. Svojim magistralnim enciklikama postao je velik učitelj svoga i kasnijih vremenâ. Najpoznatije su: »Ubi arcano Dei« — nastupna i programatska enciklika o Katoličkoj akciji, »Divini illius magistri« — o kršćanskom odgoju mladeži, »Casti connubii« — o kršćanskom braku, »Quadragesimo anno« — o socijalnom pitanju, »Mit brennender Sorge« — osuda nacizma te »Divini Redemptoris« — osuda bezbožnog materijalizma.

Naša mjesna Crkva Piju XI. duguje jedinu svoju blaženicu — Hozanu Kotorku. Papa je 21. prosinca 1927. potvrdio njezino štovanje gledajući »na naše vrijeme, u kojem se toliko želi jedinstvo istočnih kršćana s rimskom Crkvom«.

Sa svim tim nabrajanjem nismo još ni izdaleka iscrpli svu djelatnost Pija XI. Zaustavili smo se samo letimično na onom najznačajnijem. Na današnji dan godine 1939. u 5 sati i 31 minutu prestalo je kucati srce Pija XI. Bilo je to na blagdan svete Skolastike, djevice, a uoči Gospe Lurdske, koju je Papa toliko štovao. Život je završio čovjek koji je svojom snažnom ličnošću udario pečat svome vremenu. Njegov pontifikat označuje jednu epohu, a Pijo XI. podsjeća na velike pape reformatore XVI. stoljeća. Dvije godine pred smrt Papa je svojim suvremenicima izrekao ove snažne i ujedno programatske riječi, koje čine neke vrste njegov duhovni testament:

»Dnevno zahvaljujem Bogu što mi dopušta živjeti u današnjim prilikama. Ova tako duboka i sveopća kriza jedinstvena je u svjetskoj povijesti. Moramo se ponositi da smijemo biti svjedoci i u stanovitom smislu sudionici u ovoj veličanstvenoj dra-

mi. Dobro i zlo vodi divovsku borbu. Nitko nema pravo ostati polovičan u ovom ozbiljnom času. No, ja sam siguran da će naša Crkva izići iz ovog strahovitog previranja još ljepša i suvremenija.«

KARDINAL ALOJZIJE STEPINAC

Na današnji dan godine 1960. umro je u svom rodnom Krašiću zagrebački nadbiskup i kardinal Alojzije Stepinac, koji je po svome značaju imao nekih zajedničkih crta s Pijom XI. Za njegova pontifikata bogoslov Stepinac kao pitomac zavoda Germanikuma na papinskom sveučilištu Gregoriani studirao je filozofiju i teologiju. Samo 4 godine nakon svećeničkog ređenja, a bilo je to g. 1934., papa Pijo XI. imenovao je mladog svećenika Stepinca zagrebačkim nadbiskupom-koadjutorom s pravom nasljedstva, kao najmlađeg nadbiskupa na svijetu. Potpunu upravu prostrane Zagrebačke nadbiskupije preuzeo je g. 1937. po smrti nadbiskupa Bauera. Proživio je teško ratno i poratno stanje, mnogo učinio, a još više pretrpio. Pijo XII. imenovao ga je g. 1952. kardinalom. Pokopan je u zagrebačkoj katedrali.

Budući da je u ovoj knjizi govor o svecima, današnji niz završimo s propovijedi nadbiskupa Stepinca, koju je izrekao u zagrebačkoj katedrali godine 1941., a koja je tiskana u Katoličkom listu od 6. studenoga iste godine.

»Blagdan je danas Sviju Svetih! Proslava je danas milijuna znanih i neznanih junaka svete vjere, mučenika i ispovjednika ,djevica i udovica, koji su

svi izišli kao pobjednici u borbi za vječni život. Pobjednici nad samim sobom, nad svojim strastima i slabostima. Među njima je golem broj i onih za koje je rekao Krist: 'Blaženi krotki, jer će baštiniti zemlju!' I da danas jednoga između njih upitamo što nam je činiti, sigurno je da bi nam odgovorio sa sv. Pavlom: 'Budite sljedbenici moji kao što sam i ja Kristov!' (I Tim 4, 16).

Da, nasljedujmo ih u kreposti, ako hoćemo, da budemo s njima dionici blaženstva. 'Nitko neće biti okrunjen, ako se ne bude zakonito borio' (II Tim 2, 5), tako nas opominje sveti Pavao. Na tu nas krepost krotkosti i blagosti potiče ponajprije sam primjer Boga Stvoritelja, za kojeg veli psalmista: 'Jer ti si Gospodine, dobar i blag i mnogog milosrđa za sve koji te zazivaju' (Ps 85,5). Ta sjetite se samo koliko se puta prokune sveto ime Njegovo samo u našoj domovini! Kad bi On Svemogući ,za uvrede svoga beskrajnoga Veličanstva primijenio iste mjere kao zemaljski vladari za uvredu svoga ograničenog veličanstva, onda bi već davno morao zatrti čitav ovaj svijet. A ipak ga još uvijek trpi i obasiplje nebrojenim dobrima svaki dan, pa i onda kad ga kažnjava.

Na tu nas krepost krotkosti i blagosti potiče Spasitelj Isus Krist i riječju i primjerom: 'Učite se od mene, jer sam blaga i ponizna srca i naći ćete mir dušama vašim' (Mt 11, 29). Na tu nas krepost krotkosti i blagosti potiče misao na vlastitu korist. Malo što je David tako vruće molio Boga kao ovo: 'Pokaži mi, Gospode, putove svoje, nauči me hodati stazama tvojim!' (Ps 24, 4). Znao je, naime, da ga samo putovi Gospodnji mogu dovesti pravoj sreći i miru. A komu Gospod najradije pokazuje svoje putove? 'Uči krotke putovima svojim.' O kako bi

lijep bio život već na ovoj zemlji kad bi ljudi shvatili riječi Kristove: 'Blaženi krotki, jer će baštiniti zemlju!'

Kažu da su u staro doba mornari lijevali ulje u uzburkano more da spase lađu od propasti. Kudgod se ogledamo danas, čovječanstvo nam se čini nalik ne na uzburkano more nego na razbješnjeli ocean, kojim se bacaju valovi ljudskih strasti, mržnje i bijesa. Učinimo i mi slično! Lijevajmo samo koliko možemo u taj razbješnjeli elemenat ulje božanske dobrote, samilosti i blagosti, da se stišaju valovi strasti i čovjek dočeka onaj blaženi čas mira, za kojim toliko uzdiše. Konačno ćemo nagradu primiti u nebu. Blaženi krotki, jer će baštiniti zemlju, tj. kraljevstvo Božje i život vječni!«

11. veljače

BLAŽENA DJEVICA MARIJA LURDSKA

Gospino ukazanje u Lurdu u jednom pismu opisala je sama vidjelica sv. Bernardica Soubirous, najstarija kćerka siromašnog mlinara, ovako:

»Jednog dana pođoh k obali rijeke Gave pobirati drva s dvije djevojčice, kadli začuh nekakav šum. Okrenuh se k livadi, ali ne vidjeh da bi se stabla iole micala. Nato podigoh glavu i ugledah pećinu. I opazih Gospođu odjevenu u bijele haljine: bila je obučena u bijelo i opasana plavim pojasom, na obadvjema nogama imala je žutu ružu, iste boje kao i njezina krunica.

Kad to ugledah, protrljah oči, misleći da se varam. Turnuh ruku u krilo svoje haljine, i tu nađoh svoju krunicu. Htjedoh se na čelu prekrižiti ali ne mogoh dići ruke k čelu, i ona spadne. A pošto se ona Gospođa prekrižila, pokušah to i ja, premda drhtave ruke; napokon sam uspjela. Odmah počeh moliti krunicu: Gospođa je prebirala zrnca krunice ali nije micala ustima. Kad završih krunicu, viđenja odmah nestade.

Pitala sam stoga one dvije djevojčice jesu li štogod primijetile. Rekoše da nisu, nego me samo zapitaše što im to imam otkriti. Dadoh im do znanja kako sam vidjela Gospođu odjevenu u bijele haljine, ali ne znam tko je; upozorih ih da o tome šute. One me zatim potakoše da se onamo ne vratim, ali sam to odbila. Navratih se zato u nedjelju, jer sam osjećala kako me iznutra nešto poziva . . .

Ona mi je Gospođa progovorila tek treći put i zapitala hoću li k njoj dolaziti kroz petnaest dana. Odgovorih da hoću. Ona doda kako treba da upozorim svećenike da ondje sagrade crkvicu; nato naredi da se napijem iz izvora. Kako nisam vidjela nikakva izvora, uputih se k rijeci Gavi, ali mi ona dade znak da ne govori o rijeci, i prstom mi pokaza izvor. Pošto mu pristupih, ne nađoh tu nego ustajale vode. Primakoh ruku, ali nisam mogla zagrabiti; nešto uzeh dupsti i, kad mi pođe za rukom malo zahvatiti, tri sam je puta bacila tako da sam četvrti put mogla piti. Viđenje se nato povuče i ja odstupih.

Vraćala sam se onamo kroz petnaest dana. Ona mi se Gospođa ukazivala svaki dan, osim jednog ponedjeljka i petka, naređivala mi je da upozorim svećenike da ondje sagrade crkvicu, da pođem k izvoru umiti se i da molim za obraćenje grešnika. Više sam je puta pitala tko je, a ona se blago smiješila; napokon podigavši ruke i uprijevši oči u nebo reče mi: 'Ja sam Bezgrešno Začeće.'

Tih mi je petnaest dana otkrila i one tri tajne, i zabranila mi da to nikome ne kazujem, što sam dosad vjerno poslušala.«

Bernardica je 10 godina nakon ukazanja, tj. godine 1868., stupila u Družbu karitativnih i školskih sestara iz Neversa. Učiteljica novakinja i poglavarica postupale su s njom strogo bojeći se da se zbog ukazanja Majke Božje ne bi uzoholila. No, ona je dobro naučila lekciju poniznosti pa te opasnosti nije bilo. Ona je znala da će je poniznost još više približiti Bogu, pa je rado primala i poniženja kojima su je podlagali.

Bernardica već od djetinjstva boležljiva mnogo je bolovala i u samostanu. Na taj je način stalno vršila onu pokoru na koju ju je Gospa pozivala. Njezina joj je astma davala obilno prilike da trpi i ispašta za grešnike. Kućni liječnik dao je o Bernardici kao smirenoj i strpljivoj Gospinoj patnici najdivnije svjedočanstvo. Posljednje riječi što ih je na ovoj zemlji izgovorila bile su ove: »Sveta Marijo, Majko Božja, moli za mene siromašnu grešnicu!«

Lurd je prodor neba na zemlju, poziv na molitvu, pokoru i obraćenje. Gospa se za izvršenje svoje poruke poslužila siromašnom i neukom mlinarevom kćerkom. Da smo mi birali, možda bismo za to izabrali koga drugoga. Ali, Gospodinovi su putovi i misli drugačiji od naših. On, a tako i Majka Božja izabiru malene i ponizne. U njihovim očima povlašteno mjesto mogu imati samo ponizne duše. I to je jedna velika poruka i pouka Lurda. Neraspadnuto Bernardičino tijelo u Neversu svjedoči i danas kako su Gospodinu mile djevičanske, ponizne i patničke duše. Lurdska ukazanja Crkvu potiču na čistoću, skromnost, spremnost na žrtvu te na molitvu i ljubav prema bolesnicima i siromasima. Svi smo mi kršćani ta Crkva, pa smo stoga mi pozvani da se odazovemo i tome velikom poticaju, koji nam je došao Gospinim ukazanjima u Lurdu.

MOLITVA

Budi, milosrdni Bože, našoj nemoći zaštita! Obavljamo, evo, spomen bezgrešne Bogorodice: daj da se Njezinim zagovorom i pomoću vinemo iz svojih poroka! Po Kristu Gospodinu našem! Amen!

Presjajna zoro spasenja! Iz Tebe je, Djevo Marijo, izašlo Sunce pravde, Mlado Sunce što nas pohodi s visine!

SVETI GRGUR II., PAPA

U povijesti Crkve bilo je do sada 264 pape. Mnogi se od njih časte kao sveci, pa tako i Grgur II., koji je upravljao Crkvom od 715. do 731. godine. Rodio se u Rimu. Već od mladosti vršio je u papinskoj lateranskoj palači razne službe, a ondje je primio i temeljitu izobrazbu. Papa Sergije I. zaredio ga je za subđakona i povjerio mu važne službe sakristana i bibliotekara rimske Crkve. Kasnije primi đakonski red, pa je kao đakon pratio papu Konstantina na njegovu putovanju u Carigrad. U razgovorima s carem Justinijanom II. Grgur je pokazao izvanredne sposobnosti, a osobito jakost duha povezanu s velikom mudrošću. Kad je godine 715. umro papa Konstantin, oči svih bile su uprte u Grgura kao najprikladnijeg za njegova nasljednika i tako se on uspe na Petrovo prijestolje.

Novi je papa bio posvećen i ustoličen 19. svibnja 715. Kroz 16 godina svoga pontifikata posvetio se naročito trima tadašnjim velikim problemima: širenju Evanđelja među germanskim plemenima, borbi protiv kipoboraca i zaštiti crkvene imovine.

Veliki prostori sjeverno od Dunava te istočno od Rajne nastanjeni poganskim plemenima početkom VIII. stoljeća postadoše misijsko polje revnih misionara monaha, koji su dolazili sa sjevera iz Irske i Škotske. Najslavniji od njih bio je anglosaski monah Vinfrid, koji je godine 719. došao u Rim, da bi od Kristova namjesnika zamolio blagoslov i kanonsku misiju za svoj rad. Papa Grgur II. promijenio mu je ime u Bonifacije te ga poslao evangelizirati Frižane. Godine 722. posvetio ga je za biskupa i povjerio mu prostrano područje Hessena i Turingije. Revni je biskup i misionar bio uvijek usko povezan s papom, a taj mu je davao odlične upute i o kršćanskoj nauci i ćudoređu i bogoslužju.

Pet posljednjih godina Grgurova pontifikata bilo je pomućeno nevoljama koje su dolazile od kipoboraca. Bizantski car Leon III. Izaurijski godine 726. izdao je dekret kojim se zabranjuje štovanje slika. Za svoju je odluku htio pridobiti i papu, ali se on nije dao upreći u njegova kola. O tome svjedoče dva njegova pisma. U prvome Grgur II. među inim caru piše: »Ti bi me htio zaplašiti prijeteći da ćeš doći u Rim ne samo da ukloniš sliku sv. Petra, već i da strpaš u okove Grgura...« i poručuje mu neka se ne miješa u crkvena pitanja. Leon mu odgovori da on ima pravo na to jer je ne samo imperator nego i prezbiter. Grgur kraj svih prijetnja nije ustuknuo, jer je znao da iza sebe ima sav Zapad. Ponovno je odgovorio caru neka ne prelazi granice svoje vlasti. U pismu papa izlaže opravdanost štovanja svetih slika i neovisnost duhovne o svjetovnoj vlasti. »Crkvene dogme spadaju pod nadležnost biskupâ a ne careva i bit će uvijek definirane sa sigurnošću.« Car je nekoliko puta poslao svoje čete u Rim da zarobe papu, ali su ga uvijek branili Rimljani, pa čak i Langobardi, koji su već bili pokršteni i odani papi. Skora smrt poštedila je papu Grgura II. od daljnjih nevolja.

Za rimski puk papa Grgur II. bio je pravi dobročinitelj i otac. Zapovjedio je da se obnove gradske zidine, a to je za ono nemirno doba po sigurnost građana bilo od životne važnosti. Papa je obnovio i mnoge samostane i crkve. Umro je 11. veljače 731., a pokopan je u bazilici sv. Petra.

SVETI BENEDIKT OD ANIANE

Rodio se oko g. 750. u jednoj aristokratskoj vizigotskoj obitelji. Bio je u službi franačkih vladara najprije Pipina Maloga, a zatim Karla Velikoga. Kad mu je bilo 27 godina, na savjet nekog pustinjaka, odluči stupiti u samostan Saint-Seine kod Dijona. Ta odluka bila je posljedica obećanja učinjena kad se nalazio u nekoj opasnosti. U samostanu je proveo 5 i pol godina, a kad su ga po opatovoj smrti htjeli izabrati za njegova nasljednika, on se povukao u samotnički život kod rječice Aniane u Langedocu.

Tu je počeo živjeti prema pravilu sv. Benedikta, ali je kasnije prihvatio pravila istočnih otaca redovništva Pahomija i Bazilija, jer su više odgovarala njegovu temperamentu. Oko njega su se okupili i prvi učenici, ali su ga brzo ostavili, jer su se prestrašili njegova prestrogog načina života. Benedikt je sada uvidio da valja ublažiti pravilo života, pa se opet oko njega okupiše učenici i on im sagradi samostan. Sada je uvidio i drugu činjenicu, da zapadnjacima više odgovara pravilo sv. Benedikta, pa ga je uveo u svoj samostan.

Benedikt se nije zadovoljio samo radom u svom samostanu, već je obilazio i obližnje, da bi ondje poučavao monahe, a dijelio bi im i obilne milostinje. Oko njega se počeo okupljati velik broj učenika. Bilo ih je do 300. Sada je valjalo misliti na osnivanje novih samostana. Benedikt ih je osnivao i to male zajednice sa po 20 monaha, koje su bile pod jurisdikcijom samostana od Aniane. To je bio prvi pokušaj da se stvori jedna kongregacija od više benediktinskih samostana.

Ljudevit Pobožni povjerio je Benediktu zadatak da obnovi sve samostane u Akvitaniji, što je on s najvećom revnošću i učinio i tako postao velik promicatelj redovničkoga života. Postavši carem, Ljudevit je nadležnost Benedikta proširio na sve samostane u Franačkoj. Želeći ga imati što bliže svoje prijestolnice u Aachenu, sagradio mu je 6 milja daleko od Aachena samostan Inden, nazvan tako po istoimenom potočiću, a danas se zove Cornelimünster. Samostan je sagrađen godine 815—816. Benedikt ga je nastanio s 30 najprobranijih monaha iz raznih samostana. Godine 817. u Aachenu je bila značajna skupština benediktinskog reda, a duša joj je bio sv. Benedikt. Svrha je toga skupa bila da se svi samostani udruže pod jednim redovničkim pravilom. To je bio prvi pokušaj da se prerade pravila sv. Benedikta, osnivača benediktinskog reda.

Sv. Benedikt od Aniane htio je od samostana u Indenu učiniti uzor za sve ostale. U nj su po carevoj želji dolazili redovnici iz ostalih opatija, da se nauče što savršenijem redovničkom životu i da taj duh prenesu u svoje zajednice. No, revnost se našega sveca nije sva iscrpla u promicanju redovničkog ži-

vota. On je polazio i na raskršća putova te ondje prolaznicima naviještao Radosnu vijest. Na pokrajinskom Saboru u Aachenu godine 813. založio se za što bolje propovijedanje Božje riječi. Tamo je prisutnim ocima u tu svrhu kroz nekoliko dana izlagao smisao kanona i homilija sv. Grgura. Plod je toga bio da je Sabor izdao stroge zakone koji su se odnosili na naviještanje Božje poruke. Sv. Benedikt se zalagao i za pravovjernu nauku protiv krivovjeraca adopcionista, a koji su naučavali da je Božji Sin samo posinjen od Oca, dok je u stvari od Oca rođen i s njime iste biti. Glava krive nauke adopcionista bio je Feliks d'Urgel. Protiv te nauke Benedikt je napisao i nekoliko rasprava.

Iscrpljen, doista, svestranim radom i naporima, Benedikt je svetački umro 11. veljače 821. Bio je obdaren bogatom teološkom i patrističkom kulturom, pa je napisao i brojna djela. Od mnoštva njegovih pisama sačuvala su se samo 3. Na vrhuncu Karolinškoga Carstva sv. Benedikt od Aniane odigrao je značajnu ulogu kako u crkvenom tako i u političkom životu. Njegov je utjecaj u benediktinskom redu ostao trajan kroz stoljeća.

12. veljače

SVETI LUDANO, HODOČASNIK

Vrt svetaca doista je raznolik. U njemu ima najrazličitijih cvjetova, a svaki je od njih ljepota za se. Zastupane su sve dobi, svi staleži, svi narodi, svi temperamenti, sva stoljeća. Svaki je život originalna pjesma, roman, drama. I samo kad bi pero životopisca bilo sposobno da piše bez klišeâ, ulazeći u ono za svakoga sveca tipično njegovo, neponovljivo!

Današnji svetac sveti Ludano bio je sin visokog škotskoga gospodina, baštinik bogate baštine. U njemu se krilo plemenito srce koje je osjećalo za drugoga, pa je odmah sredstvima svoje baštine sagradio bolnicu, da ublaži bol onima koji pate i koji se često osjećaju ostavljenima, zanemarenima, nezbrinutima i zapuštenima.

Ludano je živio u visokom srednjem vijeku, kad je kršćanstvo dolazilo do izražaja i u velikim i dugim hodočašćima. Ne čudimo se tome! Svako vrijeme na svoj način izražava pobožnost. Ludano je želio pohoditi Sveti Grob u Jeruzalemu, metu i čežnju mnogih hodočasnika, te grobove apostolskih prvaka Petra i Pavla. Nalazeći se na putovanju i primivši otajstva vjere on je 12. veljače 1202. umro u Northeimu u Alsace-u. Dugo se raspravljalo gdje da pokopaju toga neobičnog i svetoga hodočasnika, dok ga prosvijetljeni odozgora ne pokopaše u Hipsheimu.

Oko toga groba, koji se nalazi u biskupiji Strasbourg, razvilo se veliko štovanje, a pomalo i legende koje iskitiše njegov život. Nadnaravni se element u svemu tome vidi u tome što je život toga malo

poznatog hodočasnika postao pobuda za mnoge da bolje kršćanski žive. Možemo reći da se Bog sam poslužio njime, kako bi svoje vjernike priveo savršenijem životu. I u tome je životno poslanje sv. Ludana. To je zapravo poslanje svakog sveca, ali ovaj ga je izvršio u jednom kraju na svoj način i to trajno kroz stoljeća.

BLAŽENI REGINALD ORLEANSKI, DOMINIKANAC

O blaženome Reginaldu, makar da nam je vremenski dalek, imamo ipak pouzdane povijesne izvore, a to su spisi njegovih suvremenika Jordana Saksonca i Gerarda di Frachet te akta procesa kanonizacije samoga osnivača dominikanskog reda sv. Dominika. Prema tome ne nalazimo se u mutnom. To, ipak, ne znači da nam je o njemu sve do u pojedinosti poznato. Ne znamo sa sigurnošću mjesto njegova rođenja, no ono je najvjerojatnije bilo u biskupiji orleanskoj, pa ni točan datum rođenja. Vjerojatno se rodio godine 1180. Znamo sigurno da je bio profesor prava na pariskom Sveučilištu te dekan kolegijatne crkve St-Aignan. Godine 1218. u pratnji svoga biskupa Manassea II. od Seignelay pošao je u Rim. Konačni cilj putovanja bila je Sveta Zemlja. U Rimu se upoznao s kardinalom Hugolinom, kasnijim papom Grgurom IX., a preko njega i sa svetim Dominikom.

Evanđeosko siromaštvo snažno naglašeno u novoosnovanom dominikanskom redu, koji je uz franjevački glavni prosjački red, silno je djelovalo na pariskog profesora prava. On je vidio raskorak između svoga prilično bogata života i preporuka siromaštva IV. lateranskoga sabora, koji je bio održan samo 3 godine prije. Za vrijeme svog boravka u Rimu Reginald se teško razbolio i bio na rubu groba. U tom stanju posjetio ga je sv. Dominik te ga pozvao da nasljeduje Kristovo siromaštvo i postane redovnik. Posredovanjem i zagovorom Presvete Djevice zadobio je zdravlje te odlučio da će po povratku iz Svete Zemlje vojevati za Krista u dominikanskom redu.

U prosincu 1218. sv. Dominik je poslao Reginalda kao svoga vikara u Bolognu. U tom je gradu svojom rječitošću mnoge studente pa i neke profesore privukao u dominikanski red. Sveti Dominik je imao veliko povjerenje u Reginalda pa ga je godine 1219. poslao u samostan sv. Jakova u Pariz, da pridigne tamošnju zajednicu. U Parizu se ponovilo ono što se zbilo u Bologni. Reginald je opet za svoj red osvojio mnoge mlade. Bilo je to u veoma kratku roku, jer je 1. veljače 1220. već bio mrtav. Vijest o njegovoj smrti silno je pogodila sv. Dominika, a utješio se saznanjem da je Reginald umro sa smiješkom na usnama, sretan što je prihvatio evanđeosko siromaštvo. O njegovoj govorničkoj vještini piše Jordan Saksonac ovo: »Njegova je rječitost i govor bio pun vatre, kao kakva buktinja, pa je znao zapaliti srca slušalaca. Malo ih je bilo tako tvrda srca koji su se mogli oduprijeti tome ognju. Izgledao je kao drugi Ilija.«

Blaženi Reginald je pokopan na benediktinskom groblju u Parizu, zvanom Notre-Dames des Champs. Štovanje od pamtivijeka priznao mu je u prošlom stoljeću i službeno godine 1875. papa Pijo IX. Blagdan mu se slavi danas.

13. veljače

SVETI AGAB, PROROK

U Djelima apostolskim na dva mjesta u vezi sa svetim Pavlom, njegovom službom i budućnošću, spominje se prorok Agab i njegovo proroštvo. Evo tih mjesta:

»Barnaba zatim krene u Tarz da potraži Savla. Kad ga nađe, dovede ga u Antiohiju, gdje su godinu dana bili gosti tamošnje crkve i poučavali mnogi narod. U Antiohiji učenike, i to prvi put, nazvaše kršćanima.

U to isto vrijeme siđoše iz Jeruzalema u Antiohiju neki proroci. Jedan od njih, imenom A g a b, ustade i proreče, nadahnut od Duha Svetoga, da će biti velika glad po svemu svijetu. I zaista je bila za Klaudija. Tada učenici odlučiše — svaki prema svojim mogućnostima — poslati pomoć braći u Judeji. To i izvršiše šaljući doprinos (tamošnjim) starješinama po Barnabi i Savlu« (11, 25—38).

»Za našega višednevnog boravka ondje (u Cezareji) dođe iz Judeje neki prorok imenom A g a b. Kad nas pohodi, uze Pavlov pâs, sveza sebi ruke i noge te reče: 'Ovo veli Duh Sveti: Ovako će čovjeka čiji je ovo pâs u Jeruzalemu svezati Židovi i predati ga u ruke poganima.' Kada to čusmo, počesmo mi i mještani moliti Pavla da ne ulazi u Jeruzalem« (21, 10—12).

U prvome mjestu Agab se pojavljuje među skupinom proroka koji su iz Jeruzalema došli u Antiohiju da pohode svete apostole Pavla i Barnabu. Prosvijetljen Duhom Svetim Agab je prorekao glad i

nestašicu, koja je za četvrte godine vladavine cara Klaudija od svih rimskih provincija najviše pogodila Palestinu. Povjesničar Josip Flavije u svom djelu »Židovske starine« spominje kako je za vrijeme prokuratora Kuspija Fada i Tiberija Aleksandra Helena, kraljica Adiabene, kroz 4 godine, od 44. do 48., slala u Jeruzalem egipatsko i ciparsko žito.

Na drugom mjestu opisuje se susret sv. Pavla s prorokom Agabom u Cezareji. Bilo je to godine 58., a poslije Pavlova trećeg putovanja. Prorok mu je navijestio što ga čeka. Događaji, koji su brzo uslijedili, potvrdili su instinitost Agabova proročanstva. Neki povjesničari uvrstili su Agaba među 72 Gospodinova učenika. Rmski martirologij slavi njegovu uspomenu na današnji dan. Osim ona dva mjesta u Djelima apostolskim o proroku Agabu ništa drugo ne znamo.

Kasnija karmelićanska legenda pripisuje Agabu osnivanje jedne crkve u čast Majke Božje. Zbog toga neki ga prikazuju u karmelićanskom odijelu s crkvicom u ruci, na kojoj piše: »Virgini Matri« — Djevici Majci.

BLAŽENI PAVAO LOC, MUČENIK

U prošlom stoljeću počelo se intenzivno s misionarenjem Indokine, pa ti poslovi iako su bili teški i naporni, nisu ostali bez plodova. Bilo je, doduše, i krvi, ali mučenička je krv sjeme novih kršćana, kako je to davno rekao Tertulijan. Jedan od mučenika u Indokini, zvan »mučenik u Annamu«, bio je i Pavao Loc.

On se rodio u An-Nhonu. Privuklo ga je svećeničko zvanje, pa je studirao najprije u sjemeništu Cai-Nhum, a zatim u Penangu. Vrativši se nakon 7 godina u rodni kraj, djelovao je najprije kao katehista. Bio je izvanredno revan, požrtvovan, pa mu je u roku od godine dana uspjelo pridobiti za kršćanstvo više od 200 osoba. Crkveni poglavari, vidjevši njegovu revnost i sposobnost, povukoše ga u novoosnovani kolegij Thu-Duc, a zatim brzo u Thi-Nghe. U tim je zavodima Pavao stekao velik ugled kao vrstan odgojitelj mladih i učitelj, pa ga je tamošnji biskup godine 1857. zaredio za svećenika i povjerio mu upravu zavoda. Bilo je to i odlikovanje i povjerenje. Krasno bi bilo dalje nesmetano raditi, ali se, na žalost, spremala oluja.

U međuvremenu u Touranu se iskrcala francuska flota, koja je željela zaštititi rad misionara. To je silno razdražilo mandarine i oni odlučiše učiniti prepad najprije na domaće sinove, koji su prešli na kršćanstvo, smatrali su ih izdajicama, jer su prešli na vjeru osvajača. Brkala se politika i vjera, rad misionara i kolonijalista. Kad strasti uzavru, onda često ponestane svake prisebnosti, koja je potrebna za hladnokrvno i mirno razlučivanje duhova.

Kolegij u Thi-Nge morao je biti raspušten, a misionari se skloniše drugamo. Pavao je htio i dalje brinuti se za svoje gojence, makar da su bili raspršeni. No, brzo je na svom poslu zatečen i zatvoren. Na preslušavanju je govorio tako mirno, dostojanstveno, ali i učeno, da su ga mandarini u prvi čas htjeli čak pustiti na slobodu. Ako se odrekne kršćanske vjere, ponudili su mu mjesto prvog tajnika u mjesnoj upravi. Ponuda bi za lakoumnu dušu mogla biti zanimljiva, ali Pavao je bio kršćanin,

svećenik i misionar svom dušom te se za svoje uvjerenje i zvanje nije htio ni s kim cjenkati ili pogađati. Za njega je bilo jedino rješenje vjernost do konca, pa ako ustreba i žitvovati život.

U međuvremenu su Francuzi sve više napredovali i već su topovima bombardirali Saigon. Mandarini ih nisu htjeli dočekati neobavljena posla, pa su Pavla osudili na smrt. Smrtna kazna je izvršena na brutalan način. Izvan grada 13. veljače 1859. odrubili su mu glavu.

Ovoga mučenika iz dalekoga Vijetnama proglasio je blaženim 2. svibnja 1909. papa Pijo X. Njegova je domovina i zadnjih desetljeća bila poprištem krvavih obračuna, no Crkva ondje i danas živi, djeluje, trpi i nada se boljoj budućnosti.

14. veljače

SVETI VALENTIN

Teško je protumačiti činjenicu da se u narodu naročito štuju baš oni sveci o kojima nemamo nikakvih sigurnih povijesnih podataka. Kod nas je veoma razvijeno štovanje sv. Valentina baš na današnji dan. Njemu su posvećeni mnogi oltari, osobito na teritoriju Zagrebačke nadbiskupije, a u Batini u Baranji podignuta mu je župska crkva. Mnogi bi vjernici, a još više svećenici, koji danas moraju propovijedati, htjeli što više saznati o današnjem svecu. Moramo ih, na žalost, razočarati, jer ne znamo gotovo ništa. Ono što znamo samo je legenda. Da ih, ipak, posve ne razočaramo i ne ostavimo na cjedilu, evo bar nešto.

Rimski martirologij spominje sv. Valentina s izvještajem koji potječe od sv. Bede Časnoga iz VIII. stoljeća. On ga je uzeo iz legendarne muke Marisa i Marte.

Tu se o sv. Valentinu kaže da je bio svećenik u Rimu i da se odlikovao mudrošću i kreposnim životom. Zbog toga je uživao velik ugled i kod pogana i kod kršćana. Car Klaudije II. Gotski (268—270) htio ga je osobno upoznati. Valentin je slutio što bi mu se nakon susreta s carem moglo dogoditi, pa se zato molitvom spremio za skori svršetak, za mučeničku smrt. Okrijepljen snagom svetih sakramenata hrabro je stupio pred cara. Taj mu je rekao:

»Valentine, rado bih čuo tvoju mudrost i želio bih biti tvoj prijatelj. Za uzvrat samo jedno od tebe tražim: povratak k staroj vjeri u rimske bogove.«

Valentin je odvratio: »Svijetli care, kad bi bar nešto slutio od Božje slave, to nikad ne bi od mene tražio. Krist je za mene pravi Sin Božji.«

Na upit jednoga od sudaca što misli o bogovima, odgovorio je: »To su demoni!« Sudska skupština se podigla na noge te zatražila Valentinovu smrt. Valentin je zamolio od cara samo koji trenutak te mu na brzinu istumačio osnovne kršćanske istine. Car je bio duboko potresen. Ali je gradski prefekt uzviknuo: »Valentin je čarobnjak!« Na to je nastala velika gužva. Car se prestrašio bune u narodu pa je Valentina predao gradskom prefektu, a ovaj opet sucu Asteriju. Molitvom i polaganjem ruku Valentin mu je ozdravio slijepu kćerku. Asterije se odmah dao krstiti te uskoro skupa sa svojom obitelju umre mučeničkom smrću. Gradski je prefekt starca svećenika Valentina dao izbiti, a zatim naredi da mu odrube glavu. Bilo je to godine 269. na Flaminijskoj cesti. Mučenika je pokopala neka žena Sabinilla.

Jedan drugi izvještaj mlađega datuma spominje da je na mučenikovu grobu papa Julije I. dao sagraditi baziliku. Nju je kasnije pregradio i obnovio papa Teodor. Pisani spomenici VII. stoljeća spominju da je bila prekrasno urešena. Svečev se blagdan slavio već za vrijeme pape Grgura Velikog. Narod ga zaziva u pomoć kod očnih bolesti, padavice i u drugim potrebama sve tamo od ranog srednjeg vijeka.

Kad čitamo kritički pisane studije o sv. Valentinu, ostajemo zbunjeni. Naša se zbunjenost temelji na činjenici da je baš taj za povjesničare tako nesiguran i sporan svetac i mučenik toliko štovan. U tome se štovanju očito krije nadnaravni elemenat. Pa da li je moguće da sve to skupa visi u zraku?

Nije li, ipak, rješenje u tome da su se povijesni podaci o svecu izgubili? Znamo da je Dioklecijan dao spaliti sve kršćanske spise, do kojih su njegovi krvnici mogli doći. Mnogo je toga propalo i kasnije za seobe naroda i drugih nedaća. Povjesničari su neumoljivi. Oni priznaju samo ono za što imaju pisane izvore. Kao učenjacima ne smijemo im zamjeriti. Ali, osim strogo znanstvenih postoje li i drugi vjerodostojni kriteriji? Možda postoje. Jedan bi od njih mogao biti »sensus fidelium« — kršćanski osjećaj Božjega puka. Taj nam kod sv. Valentina može biti mjerodavan, jer drugi: povijesni sve stavlja pod upitnik.

Za vjernike, koji se danas skupljaju oko oltara, slika i kipova sv. Valentina, neka to bude dan obnove u ispovijedanju vjere, u prihvaćanju svakidašnjeg križa, u kršćanskom životu, bez žalosnih ustupaka bilo kome ili bilo čemu. To je ono najvažnije, a objektivnu stvarnost ćemo saznati tek u vječnosti.

SVETI ADOLF, BISKUP

Adolf je bio sin grofa od Tecklenburga u Vestfaliji. Rodio se negdje oko godine 1185. Veoma mlad stupio je u kler kölnske nadbiskupije te doskora postao kanonik. Jednog je dana posjetio samostan cistercita u Altenkampu. Tu ga je čekala naročita milost. Potresen primjerom redovnika, koji su u molitvi i pokori težili za kršćanskom savršenošću, i sam zamoli da bude primljen u red. No nije dugo uživao samostanski mir. Već godine 1217. izabran je za biskupa u Osnabrücku.

Kroz 7 godina biskupskog života sačuvao je onu jednostavnost koju je naučio u samostanu, a koja je tako izrazita evanđeoska krepost. Veliku je brigu posvećivao siromasima i gubavcima, kojima je dijelio obilatu pomoć i milostinju. Brinuo se zauzeto i za duhovni život svojih vjernika, za samostane u svojoj biskupiji. Umro je 30. lipnja 1224. Brzo su ga počeli štovati kao sveca, ali službeno nije nikad kanoniziran. Prvi oltar podignut mu je u katedrali u Osnabrücku tek godine 1632. U prisutnosti biskupa i kaptola te mnoštva vjernika godine 1651. otvoren mu je grob i relikvije pohranjene na časnijem mjestu. Blagdan mu se slavi još i danas u biskupiji Osnabrück i u cistercitskom redu i to 14. veljače.

15. veljače

BLAŽENI KLAUDIJE LA COLOMBIÈRE, SVEĆENIK

Kad se govori o pobožnosti Srcu Isusovu u novije doba, onda se uz sv. Margaretu Alacoque najčešće spominje ime blaženoga Klaudija de la Colombière. On se rodio na Svijećnicu godine 1641. u Saint-Symphorien d'Ozon, u Francuskoj. Odgojen je u isusovačkim kolegijima Gospe od dobre pomoći i Presvetog Trojstva u Lyonu. U istom je gradu 25. listopada 1658. i sam ušao u Družbu Isusovu svladavši prije snažan otpor svoje naravi prema zvanju u koje ga je Bog očito zvao. U Družbi je dovršio studij filozofije, što ga je već bio započeo u Lyonu prije ulaska u red. Nakon 6 godina magisterija u kolegiju Presvetog Trojstva pošao je godine 1666. u Pariz da ondje svrši teološke nauke. Zaređen je za svećenika 6. travnja 1669., a zatim se vratio u Lyon. Tu se kroz tri godine bavio poučavanjem u kolegiju. Kroz jednu godinu posvetio se i propovijedanju.

O. Nicolas La Pesse, Klaudijev subrat, bio je zadužen da izda njegove propovijedi dvije godine poslije njegove smrti. U predgovoru tih propovijedi ovako je ocrtao duhovni profil oca Kaludija: »Bio je veoma živahan duh, solidna suda, profinjen, plemenit, okretan, graciozan. Odlikovao se svojim vlastitim načinom mišljenja te elegantnošću i preciznošću u izražavanju. Kad bi razgovarao s ljudima, njegova otmjenost i blagost osvajala je duše i srca. Na njegovu licu i u njegovim riječima odražavalo se njegovo sjedinjenje s Bogom. Neprestano je bio za-

okupljen molitvom. Kako je imao pošteno i prosvijetljeno srce, o svemu onome o čemu bi morao raspravljati, donosio bi veoma ispravan sud.«

Za vrijeme treće probacije godine 1674. obvezao se posebnim zavjetom na točno obdržavanje svih pravila i odredaba reda pokazavši na taj način potpuno predanje Gospodinu bez i najmanjeg pridržaja. Nakon 16 godina redovničkog života, spremajući se za svečanu profesiju, zapisao je u svoj dnevnik: »Osjetio sam se potaknutim da u svojim osjećajima nasljedujem Božju jednostavnost ne ljubeći nego samo jedinoga Boga.« Na taj način Gospodin ga je malo-pomalo spremao za njegovu veliku misiju. To će biti u Paray-le-Monialu, gdje je godine 1675. postao poglavarom isusovačkog kolegija.

U tom gradu, u samostanu od Pohođenja živjela je redovnica Margareta Marija Alacoque, kojoj je Gospodin objavio tajne svoga Srca. Njezine susestre, a i neki duhovni vođe držali su da je u velikoj zabludi, da se vara i da je sve to što pripovijeda samo jedna velika tlapnja i prevara. No, Gospodin nije htio svoju vjernu odabranicu ostaviti bez pomoći. Poslao joj je svoga vjernog slugu Klaudija de la Colombière i on ju je utješio, ohrabrio i potaknuo da se preda Duhu koji je vodi.

Kad je jednog dana o. Klaudije u samostanu od Pohođenja slavio Euharistiju, Margareta je imala viđenje u kojemu joj je Gospodin pokazao svoje Srce kao veliko užareno ognjište, a kraj njega dva srca koja u nj uranjaju. Gospodin joj je pri tom rekao: »Tako će moja ljubav zauvijek ujediniti ta tri srca.«

Svojim savjetima o. Klaudije pomogao je Margareti Alacoque da i sama dođe do što čistije ljuba-

vi prema Bogu i do savršene zaboravi na samu sebe. Govorio bi joj: »Znajte da Bog od vas traži sve!«

Gospodin je preko Margarete Alacoque tražio blagdan u čast svoga Srca kao dan u koji će mu se duše posvećivati i pružati naknadu za ljudske grijehe. Klaudije de la Colombière bio je od prvih koji se odazvao Gospodinovu zahtjevu te se posvetio njegovu Presv. Srcu pružajući mu čitav život naknadu za ljudske grijehe.

U gradiću Paray-le-Monialu, u kojem su protestanti imali velik utjecaj, o. Klaudije osnovao je i vodio veoma uspješno Marijinu kongregaciju te preko nje kratko vrijeme odgojio odlične katolike koji su brzo preuzeli inicijativu i grad je polako sve više opet postajao katolički.

Godine 1676. o. Klaudije teška srca morao je napustiti Paray-le-Monial i poći u Englesku, da ondje preuzme službu propovjednika vojvotkinje od Yorka. Sjajno je propovijedao te svojim propovijedima mnoge duše sve bliže dovodio k Euharistiji i Srcu Isusovu. Mnoge engleske visoke dame prelazile su preko mora u Francusku da ondje stupe u samostan. Čak je i u Engleskoj kraj svih zabrana uspjelo bez vanjskih oznaka osnovati ženski samostan. U tome veoma plodonosnom radu o. Klaudija je izdao jedan svećenik apostata. Bio je to Oliver Fiquet. Oca 24. studenoga 1678. strpaše u zatvor. U hladnoj i vlažnoj prostoriji silno je oslabio, pa ga Englezi protjeraše iz svoje zemlje natrag u Francusku. Od pretrpljenih muka navukao je na se tuberkulozu od koje će i umrijeti u dobi od samih 40 godina. Bilo je to 15. veljače 1682. u Paray-le-Monialu. Margareta Marija mu je prije smrti saopćila: »Gospodin

mi je rekao da od vas ovdje traži žrtvu života.« Klaudije ju je prinio od srca rado.

Godine 1929. papa Pijo XI. proglasio je Klaudija de la Colombière blaženim. Tijelo mu se nalazi u nekadašnjoj isusovačkoj crkvi u Paray-le-Monialu. Kraj toga groba dugi niz godina bila je isusovačka treća probacija, koju su tamo obavljali i neki hrvatski isusovci. U rujnu 1974. u Paray-le-Monialu svečano je proslavljena 300. obljetnica objava Presvetoga Srca Isusova sv. Margareti Alacoque. Proslavilo ju je nekoliko stotina svećenika, tridesetak biskupa i 10 kardinala iz svega katoličkoga svijeta. Dok sam se tada jednom molio na grobu bl. Klaudija, pristupio je lijesu u kojem se kriju njegove relikvije jedan biskup iz Ekvadora i svojom se krunicom pobožno dotakao staklenoga lijesa. Kasnije sam doznao da je taj biskup isusovac. Domala sam shvatio i to zašto je on tako pobožan prema bl. Klaudiju. To je zato što je bl. Klaudije bio tako savršen redovnik Družbe Isusove. On je, naime, kako to svjedoči otac La Pesse učinio zavjet, koji bi mogao zaplašiti i najproduhovljenije redovnike, jer se njime obvezao na jedno veoma visoko savršenstvo, a preko njega je došao i do savršene slobode. Nju je moguće pronaći jedino u potpunom i bezrezervnom predanju Kristu. A takvo bijaše baš predanje bl. Klaudija. Zato je tolikim isusovcima i drugim dušama tako mio blaženik.

KARDINAL NIKOLA WISEMAN

U XVI. stoljeću velik dio Engleske odcijepio se od Rima, a kasnije prešao na kalvinizam. Rimokatolici su bili proganjani i ostadoše neznatna manjina.

Početkom XIX. stoljeća bilo ih je samo oko 70.000. Tada se njihov broj počeo povećavati useljavanjem Iraca i obraćenjem anglikanaca na katolicizam. Velik broj obraćenja bio je iz krugova anglikanskih pastora te učenih ljudi iz viših slojeva društva. Poslije godine 1829. engleski katolici sve više postaju svjesni svoje vrijednosti, pa iz stoljetne skrovitosti i svoje vrste katakomba uđoše u javnost. U međuvremenu njihov je broj neprestano rastao, pa je došlo vrijeme da se u Engleskoj opet uvede redovita katolička hijerarhija, koja je u XVI. stoljeću bila uništena.

Godine 1850. papa Pijo IX. za 600.000 engleskih katolika na 18 milijuna stanovnika obnovi hijerarhiju osnovavši nadbiskupiju u Westminsteru, kojoj podloži 12 sufraganih biskupija. Prvim nadbiskupom novoosnovane nadbiskupije postao je Nikola Patrik Wiseman. Papa ga je uzdigao i na kardinalsku čast.

Wiseman je bio irskog podrijetla, ali je ipak rođen godine 1802. u Sevilli. Još kao mlad svećenik postao je rektorom engleskog kolegija u Rimu. Bilo je to od 1828. do 1840. U vječnome gradu na grobovima tolikih mučenika nadahnuo se i napisao svoju glasovitu knjigu »Fabiola i Crkva katakomba«. To je djelo prevedeno na mnoge jezike, pa tako i na hrvatski, te doživjelo brojna izdanja. Mnogi engleski turisti i hodočasnici, koji su dolazili u Rim, posjećivali su i Wisemana. Među njima je bio i slavni Newman, kasniji obraćenik i kardinal koji mu je savjetovao da posjeti Englesku i ondje održi niz konferencija. Wiseman ga je poslušao.

Godine 1836. počeo je propovijedati u Londonu te brzo izišao na glas kao vrstan propovjednik. U

tome radu imao je ne samo mnogo zadovoljstva već i uspjeha. Njegove su sadržajne i stilski dotjerane propovijedi rado slušali ne samo katolici već i anglikanci. Wiseman je u svojim nastupima prema anglikancima bio nadasve taktičan, obazriv i fin, i to je bilo dobro. Nije ih napadao, pa je stekao njihove simpatije i mnoge od njih privukao u krilo Katoličke Crkve. Wisemana kao propovjednika po utjecaju smatrali su engleskim Lacordaire-om. I s pravom, jer ono što je za obnovu Crkve u Francuskoj bio Lacordaire, u Engleskoj je bio Wiseman. Neki su mu prigovarali da je previše važnosti pridavao obračenicima s anglikanizma: Newmanu, Manningu, Faberu i Wardu. No i to je bilo opravdano, jer su sve to bili od reda veliki duhovi, koji su za procvat Crkve u Engleskoj bili od najvećeg značenja, pogotovo Newman. Papa Pijo IX. shvatio je to pa je Wisemana uzeo u zaštitu.

Wiseman je sigurno bio velik duh. Njegovo je značenje za katolicizam u Engleskoj veliko, ali njegovi spisi prešli su okvire Engleske i postali štivo mnogih. Wiseman je umro na današnji dan godine 1865.

DAN MOLITVE ZA PROSLAVU PETRA BARBARIĆA

I danas bih opet svoje čitatelje htio podsjetiti na slugu Božjega Petra Barbarića, o čijoj se beatifikaciji radi. To je potrebno dok ga Crkva ne podigne na oltar. Kako je ovo zbirka duhovnih velikana, Petar Barbarić po svom životu u nju ide. Za njegovu

proslavu molimo se naročito svakog petnaestog u mjesecu. Umjesto poticaja na molitvu, ovdje će biti više na mjestu iznijeti jedno pismeno svjedočanstvo o Petru Barbariću od pokojnoga oca Petra Bocka, DI., veoma kreposna svećenika, koji je dugi niz godina u Sarajevu bio profesor teologije. Rodom je bio iz Luxemburga, ali je sve svoje sile posvetio radu u našoj domovini. On je dobro poznavao Petra Barbarića, jer mu je jedno vrijeme bio neposredni odgojitelj. Napisao je o njemu 11. svibnja 1935. svjedočanstvo, koje u cjelini i nepromijenjeno navodimo:

Petar Barbarić anđeo čuvar svoje divizije i desna ruka svoga prefekta

Ovdje govorim napose o pobudnom vladanju Petrovu pod školskom godinom 1891/2. Bio je tada u 3. razredu, kojim je kao razrednik ravnao o. Franjo Hamerl. Ja sam početkom te školske godine, tj. jubilejske godine sv. Alojzija, kao svršeni filozof vršio službu prefekta u tzv. malom muzeju za sjemeništarce triju nižih gimnazijskih razreda. Naš Pero bijaše već tada najodličniji, od svih profesora i đaka priznat uzor-đak. Kao što je sve svoje vršnjake svojim vitkim stasom nadmašio, tako je također svojom čednom prijaznošću, miroljubivom ćudi, iskrenom pobožnošću, ustrajnom marljivošću i savršenim vršenjem svih sjemenišnih propisa uživao osobiti ugled.

Poradi zrelosti njegovih kreposti gojio sam prema njemu pravo štovanje i strahopočitanje, premda mu nisam to napose pokazao; ali sam se njime u diviziji služio kao desnom rukom svojom, i to na opće

dobro. Pero je vazda predmolio prije i poslije učenja, a njegova je molitva doista bila uzorna i prodirala k nebu. Uzeo sam ga u raznim prigodama za svoga zamjenika kod nadzora djece; a on se time ni malo nije ponosio, nego je vjerno pazio i znao svojom nježnom miroljubivošću u vrijeme odmora i drugdje ublažiti svadljive značajeve. Uzorni su primjeri njegovi silno djelovali na drugove, također na djecu iz nižih razreda. I baš njegovu tihom apostolskom radu pripisujem što je tada prilično dobar duh vladao u svoj diviziji. Da ne govorim o još živim njegovim drugovima, istaknut ću samo uzorno vladanje potonjeg mladomisnika Andrije Aničića i kasnijeg isusovačkog skolastika Marka Prkića, koji su pošli stopama Barbarićevim, a kasnije, na žalost, također poput našega Pere podlegli nemiloj sušici.

Na šetnjama Pero je vazda u posljednjem redu pratio svoga prefekta. Bio sam tada još slabo upućen u hrvatski jezik, pa sam ponovno molio Barbarića da bi me slobodno ispravio, kad opazi kakvu pogrešku protiv gramatike ili sintakse u mojim riječima. Pero se tako uljudno i vješto služio tim dopuštenjem, te ne bi nikad direktno istakao moju pogrešku, nego bi u čednom odgovoru upotrijebio onaj izraz u pravom obliku.

Ne sjećam se da sam ga ikada zatekao odviše uzrujana ili u svađi, premda je bio rodom iz kršne Hercegovine, gdje osobito mladići znaju često planuti kao živa vatra. Često sam Bogu zahvalio što sam imao na čelu gojencima svoje divizije tako skromnog i pobožnog sjemeništarca, koji je, doista, bio vanjski anđeo čuvar svojim mlađim drugovima.

Dodat ću tim riječima još dvije crtice, koje mi je baš sada pripovijedao presv. g. Dr. Ivo Dujmušić.

Bio je on samo za jedan razred u školi pretekao Peru Barbarića, i kasnije je često s njim drugovao i šetao. Redovito je onda opažao kako je Pero u razgovoru češće malo stao, da se lijevom rukom maši vrpce i zrna svog tzv. partikularnog ispita savjesti, te bi onda kratku molitvicu izustio i nastavio razgovor.

Upravo je ganutljivo bilo kako je Barbarić davao oduška svojoj ljubavi prema raspetom Isusu, kad bi đaci u korizmi zajedno obavljali pobožnost Križnoga puta u kapelici. Petar se onda tako zadubao u razmatranje muke Isusove te su mu se prsa na vidljiv način upravo nadimala.

Sarajevo, 11./V. 1935.

Iv. Pet. Bock, DI.

Petar još uvijek nije zastario. Nađu se duše čak i iz daleka svijeta, koje se za njega zanimaju, pogotovo ako razumiju hrvatski jezik. Neka to potvrdi navod iz pisma nizozemskog kapucina o. Franje Van Voorst Tot Voorst, koje mi je kao vice-postulatoru Petrove kauze na njemačkom jeziku napisao 1. svibnja 1975.

»Dragi moj oče!«

Ovdje kod sestara (u Dunavu na Kosmetu) našao sam sličicu Petra Barbarića s hrvatskim tekstom. Ja sam ga za sebe preveo (Holandez sam) i htio bih vam postaviti ova pitanja:

1) Imate li za mene još nešto od tih sličica? Ako ih imate, molim vas, pošaljite mi s relikvijama ili bez njih!

2) U navedenom se tekstu kaže da je knjiga o Petru Barbariću izišla na raznim jezicima. Na kojima? Budite dobri pa mi bar jednu pošaljite na hrvatskom ili radije na njemačkom i francuskom. Na nizozemskom, koliko znam, nije izišla.

3) Kakve još literature imate o njemu?

U nadi da ću uskoro od vas dobiti povoljan odgovor ostajem vam brat u Kristu . . .

P. S. Ostajem ovdje samo nekoliko sedmica. Kako bih mogao o Crkvi u Hrvatskoj još više pročitati i proučiti? Crkva na istoku očarava me, a osobito njezina povijest zadnjih desetljeća.«

Dakako da sam mu na sva pitanja odgovorio i što sam o Petru Barbariću imao na raspolaganju, poslao. I ovdje radi obavještenosti navodim točne podatke o životopisima Petra Barbarića. Životopis od oca Puntigama izišao je u 2 izdanja na njemačkom i 1 na hrvatskom. Preveden je na talijanski, madžarski, češki i slovenski.

Životopis od oca Vanina, koji je zapravo Puntigamovo II. prošireno izdanje, izišao je u 1. izdanju g. 1936.

Manji životopis napisao je o. Josip Weissgerber.

Pisac ovih redaka napisao je i izdao godine 1973. četvrti Barbarićev životopis. Uz to napisao je o Barbariću još 5 brošura, u kojima je obradio njegove bilješke iz duhovnih vježbi i njegova pisma.

Sve je to bilo potrebno, kako bi Božji narod Petra Barbarića što bolje i dublje upoznao, te se revnije i žarče molio za njegovu što skoriju proslavu. Ta proslava ima svoje opravdanje, jer su domaći sveci najveće blago jedne mjesne Crkve. Oni su i dokaz da je ta Crkva bila dobro stablo, koje je rađalo dobrim plodovima.

16. veljače

SVETI ONEZIM, UČENIK SV. PAVLA

Onezim je grčko ime, a znači koristan. To ime dobio je od svoga gospodara Filemona jedan njegov mladi rob. On je jednoga dana orobio svoga gospodara te pobjegao u Rim, u kojem su se tada sakupljali avanturisti iz svih naroda i zemalja. Bilo je to između godine 61. i 63., kad je sv. Pavao bio u pritvoru, ali ipak mogao primati posjetnike. Jedan od tih posjetnika bio je i rob Onezim. Apostol narodâ poučio ga je u vjeri i krstio. Htio ga je i zadržati kod sebe, jer mu je kao pritvoreniku mnogo pomagao. No, po tadašnjem pravnom shvaćanju i društvenom poretku Onezim je pripadao Filemonu, koji je bio kršćanin. Budući da je Tihik odilazio u Aziju, Pavao ga je skupa s Onezimom poslao Crkvi u Kolose, s poslanicom upravljenom Filemonu, u kojoj moli oproštenje za Onezima. Poslanica je pravi biser svetopisamske književnosti, a i »magna charta« što je Crkva načelno mislila o ropstvu. Ernest Renan, racionalist, ovu najkraću Pavlovu poslanicu, koja ima samo 25 redaka, zove »biserom rane kršćanske književnosti.« Ona s jedne strane očituje Pavlovu otmjenost, pažnju prema suradnicima, mekano očinsko srce prema svima, dosjetljiv stil; a s druge strane osvjetljuje stvarni kršćanski stav prema pitanju ropstva. Donosimo ovdje tu kratku Pavlovu poslanicu, koja osvjetljuje i lik današnjega sveca i njegova gospodara Filemona i njezina pisca, orijaša kršćanstva, sv. Pavla. Zapadna Crkva slavi danas sv. Onezima, a grčka po svom kalendaru 15. veljače.

»Pavao, sužanj Krista Isusa, i brat Timotej Filemonu, našem ljubljenom suradniku, i sestri Apiji, našem suborcu Arhipi i crkvi koja se sastaje u tvojoj kući.

Milost vam i mir od Boga, Oca našega, i Gospodina Isusa Krista!

Zahvaljujem Bogu svome uvijek kad te se sjećam u svojim molitvama — čujem, naime, za tvoju ljubav i vjeru koju imaš prema Gospodinu Isusu i prema svim svetima — da ona bude djelotvorna u iskazivanju svakog dobra koje se čini i mora činiti među vama radi Krista. Zbilja me uvelike obradovala i utješila tvoja ljubav, jer si, brate, okrijepio srca svetih.

Zato, premda imam puno opravdanje u Kristu da ti naredim što si dužan činiti, radije te molim u ime poznate ljubavi, takav kakav upravo jesam: Pavao, starac, a sada i sužanj Krista Isusa. Molim te za svog sina koga rodih u okovima, za Onezima, koji ti je negda bio nekoristan, a koji je sada i tebi i meni vrlo koristan. Njega ti — upravo njega, to jest moje srce — šaljem natrag. Htio sam ga zadržati kod sebe da mi mjesto tebe služi u okovima koje nosim radi Radosne svijesti. Ali nisam bez tvoga pristanka ništa htio činiti, da tvoje dobročinstvo ne bude kao prisilno, već svojevoljno. Možda je zato bio odijeljen od tebe na kratko vrijeme da ti bude povraćen zauvijek, ne više kao rob, nego više od roba, kao dragi brat; meni izvanredno drag, a koliko više tebi i po naravi i po Gospodinu!

Ako, dakle, mene smatraš za druga, primi njega kao mene! A ako te je u čemu oštetio ili ti što duguje, to unesi u moj račun. Ja, Pavao, potpisujem vlastoručno, ja ću platiti ... da ti ne reknem da si

i sam sebe meni dužan. Hajde, brate, da se okoristim tobom u Gospodinu! Okrijepi moje srce u Kristu!

Posve uvjeren u tvoju poslušnost, ovo ti pišem, znajući da ćeš učiniti i više nego što tražim. A u isto vrijeme pripravi mi gostinsku sobu, jer se nadam da ću vam po vašim molitvama biti dobrostivo darovan.

Pazdravljaju te Epafra, koji je sa mnom sužanj u Kristu Isusu, Marko, Aristarh, Dema i Luka, moji suradnici.

Milost Gospodina Isusa Krista s duhom vašim! Amen.«

SVETA JULIJANA, MUČENICA

Crkvu mnogi optužuju zbog maskulinizma — muškaraštva. Glavnu riječ u njoj vode muškarci, a žene su nekako u pozadini. To je samo donekle točno, jer su u povijesti Crkve i mnoge žene, osobito svetice, odigrale veliku i važnu ulogu. U ovoj svetačkoj zbirci želimo da i svete žene dođu do izražaja, da nam progovore svojim životom. Zbog tih motiva pišemo i o svetoj Julijani, mučenici iz Nikomedije.

Prema izvještajima o mukama te svete mučenice saznajemo da je iz svoje obitelji bila jedina pripadnica kršćanske vjere, dok je njezin otac Afrikanac bio revan štovalac poganskih božanstava. Julijana je bila obećana za brak jednom poganinu, koji se zvao Evilazije. Ona bi se za njega i udala, ali samo uz uvjet da postane kršćanin. On se tada razgnjevio i izveo je pred sud. Ni prijetnje ni muke

hrabru djevojku nisu uspjele slomiti niti odvratiti od njezine čvrste odluke. Zbo toga je konačno osuđena na smrt, pa joj je odrubljena glava, i tako je slavno završila svoj zemaljski tijek. Bilo je to za cara Maksimijana godine 305.

Relikvije ove svete mučenice prenesene su najprije iz Nikomedije u Puteole u Italiju, zatim u Cuma i napokon 25. veljače 1207. u Napulj. Njezino je štovanje veoma razvijeno u Napulju i okolici, no crkava njoj u čast ima i po ostalim predjelima Italije, zatim u Španjolskoj i Holandiji. Mnoge ženske nose rado njezino ime. Blagdan joj slavi i Zapadna i Istočna Crkva.

ČASNI LJUDEVIT DE LA PUENTE

Među duhovnim piscima Družbe Isusove ističe se i Ljudevit De La Puente. On se rodio 11. studenoga 1554. u Valladolidu u Španjolskoj. Obitelj iz koje potjecaše bijaše korjenito kršćanska pa Ljudevitova starija sestra i dva brata stupiše u dominikanski red. On sam bio je učenik možda najvećeg isusovačkog mislioca Franje Suareza, prema kojem je sačuvao uvijek visoko poštovanje. Suarezov primjer djelovao je i na mladoga Ljudevita pa on godine 1574. i sam stupi u Družbu Isusovu. Bilo je to u Medini del Campo, gdje je svršio novicijat.

Ljudevit De La Puente imao je sreću da se u svojoj formaciji susreo s još jednim velikim i svetim isusovcem. Bilo je to za vrijeme njegove treće probacije g. 1579—80. u Villagarcia pod vodstvom

glasovitog oca Baltazara Alvareza, kome se za savjet obraćala i sama sv. Terezija Avilska. U to vrijeme Ljudevit je bio zaređen za svećenika.

Bio je vazda slabašna zdravlja pa nije mogao dugo vršiti povjerene mu službe profesora filozofije i teologije i rektora kolegija u Valladolidu. Ipak se i u takvom stanju nije štedio, već je sve svoje sile trošio u nove dužnosti duhovnika, učitelja novaka i duhovnog pisca. Od godine 1602. boravio je u svom rodnom gradu Valladolidu, gdje se tada nalazio kraljevski dvor kralja Filipa III. Kralj je tražio i rado slušao savjete oca Ljudevita. On je u tome svom gradu i umro na glasu svetosti 16. veljače 1624.

Ljudi su se odmah počeli utjecati njegovu zagovoru i mnoga su bila uslišanja. Zato se već godine 1625. započeše prvi koraci za njegovo proglašenje blaženim, do koga ipak nije došlo sve do dana današnjega. Godine 1759. službeno mu je priznat herojski stupanj njegovih kreposti. Skoro ukinuće Družbe Isusove zaustavilo je njegov postupak, koji je bio, tako rekuć, pred završetkom. Kauza je nakon duge stanke koncem XIX. stoljeća opet uzeta u postupak.

Ljudevit De La Puente postao je slavan po svojim brojnim duhovnim spisima, koji se odlikuju teološkom ozbiljnošću, utemeljenošću na Bibliji te jasnoćom i jednostavnošću. Kako je bio lako čitljiv, izvršio je na mnoge čitatelje velik utjecaj. Čak su se i neki teolozi duhovne i mistične teologije, kao na primjer La Reguera, pozivali na njega kao na velik autoritet.

De la Puenteovo glavno djelo »Guia espiritual« (Duhovni vodič) postalo je klasično. Ono odaje odličnog teoretičara i praktičara duhovne teologije i čovjeka s velikim mističnim iskustvom. On je, doista, bio kontemplativac, obdaren darom ulivene molitve i razlikovanjem duhova. Svojim je ugledom mnogo pridonio da se raširila i duhovna nauka njegova duhovnog učitelja oca Baltazara Alvareza.

17. veljače

SV. SEDAM UTEMELJITELJA REDA B. D. M.

Imena su sedam svetih utemeljitelja Reda slugu Blažene Djevice Marije ili servita ova: Bonifiglio, Bonagiunta, Manetto, Sostegno, Amadio, Uguccione, Alessio. Oni su svi od reda po zanimanju bili trgovci i pripadali su moćnom cehu trgovaca, koji je vršio velik utjecaj na život i udes grada Firenze. Utjecaj je bio ne samo na ekonomski, već i na kulturni i religiozni život. Ta sedmorica trgovaca, koji su početkom XIII. stoljeća putovali po Italiji, Francuskoj i Flandriji, vidjeli su mnogo dobra, bujan procvat kršćanskog života, ali i sekte heretika, koje su širile krive ideje, sektaški duh i rascjep i sukobe među vjernicima.

Potaknuti odozgora pobožni se trgovci udružiše u jedan pokornički pokret. Takvih je pokreta početkom XIII. stoljeća bilo po svim talijanskim gradovima, a osobito u Firenzi. Zvali su ih »Braća od pokore« i smatrali pravim redovnicima. Oni su, doduše, živjeli u svijetu, ali su duhom od njega bili odijeljeni, te su u pokori i siromaštvu išli za nasljedovanjem siromašnog i propetog Krista. Trgovci se kasnije oslobodiše svih rodbinskih veza te povukoše u Cafaggio kod gradskih vrata Firenze, »da bi se ondje u većoj slobodi mogli posvetiti razmatranju«, a uz to su činili i djela ljubavi prema bližnjemu. Bili su uvjereni da kontemplaciju valja oploditi i aktivnošću prema bližnjemu. I to je gotovo opća pojava u životu svetaca, da su najveći

kontemplativci bili ujedno i najveći aktivisti bilo u izravnom pastoralnom zalaganju, bilo u djelima milosrđa. I ti su kreposni trgovci poput sv. Franje Asiškoga htjeli živjeti po Evanđelju i to u potpunosti. Da bi to što bolje ostvarili, udružili su se sami u jednu zajednicu.

Živeći jedno vrijeme u Cafaggiu, učinilo im se da su još uvijek odviše povezani sa svijetom i da ih to smeta u sabranosti, pa stoga odlučiše potražiti zabitnije mjesto. I to je također česta pojava u životu svetaca, da rado traže samoću, kako bi u njoj lakše našli Boga. To su činili već neki starozavjetni proroci pa i naš Gospodin. Sveti trgovci, sada već redovnici, povukoše se godine 1241. na Monte Senario, 18 km sjeverno od Firenze i počeše ondje provoditi pustinjački život baveći se isključivo Božjim stvarima. Na poticaj dominikanca sv. Petra iz Verone svoj red nazvaše »Družba presvete Djevice Marije, koja se zove sluge svete Marije«. Za svoj redovnički život uzeše pravila sv. Augustina, a oblačili su se u crno odijelo. Takvu nošnju zadržaše sve do danas. Red je konačno potvrdio sam papa godine 1255.

Kao središnje točke svoga zajedničkog života novi je red uzeo božansko čitanje, misu, molitvu u koru, službu siromasima i djela milosrđa uopće. Uz nasljedovanje Krista sve se više povezaše i s Majkom Božjom, kao svojom odvjetnicom i posrednicom. Njoj u čast počeše gajiti sve jaču pobožnost, a ona je dolazila do izražaja i u tome što su sve svoje poslove započinjali sa »Zdravo Marijo« ili »Zdravo Kraljice«, što su na osobit način slavili subotu kao dan Majke Božje, za koji su se spremali već u petak pjevanjem »Bdjenja naše Gospe«.

Primjer ovih svetih slugu Blažene Djevice Marije djelovao je na mnoge, osobito bogataše. Oni su svojim životom obogatili život Crkve, navodeći je da što više bude u skladu s Evanđeljem. Svetima ih je proglasio 15. siječnja 1888. tek papa Leon XIII., iako im se uspomena i štovanje počelo širiti već u XIV. stoljeću. Na Veliku Gospu 1933. kosti su im sakupljene u jedan relikvijar te prenesene u kapelu njima posvećenu, a sagrađenu prigodom 700. obljetnice reda servita.

Serviti imaju danas u Rimu glasoviti teološki fakultet »M a r i a n u m«, na kojem se dijele akademski stupnjevi iz mariologije, te koji pokazuje naročiti interes za razvoj mariologije, dogmatske nauke o presvetoj Djevici. Fakultet izdaje i znanstvenu reviju »Marianum« te specijaliziranu biblioteku koja sadrži svu mariologiju.

MOLITVA

Gospodine, daj da budemo pobožni kao sveta braća koja su tako odano častila Svetu Bogorodicu i narod k Tebi privodila! Po Kristu Gospodinu našem! Amen!

SVETI DONAT I DRUGOVI, MUČENICI

Svetaca imenom Donat ima mnogo. Današnji je svetac mučenik, mučen zajedno s ovećom grupom kršćana u Africi. Knjiga mučeništva pripovijeda da je za vrijeme strašnog i sveopćeg progona kršćana

za cara Dioklecijana godine 304. neki Apamije upravniku grada Concordie Eufemiju dojavio dolazak dvaju kršćana iz Vicenze: svećenika Donata i njegova brata Solona. Svrha je njihova dolaska bila misionarska. Htjeli su skupini pripravnika za krštenje podijeliti taj spasonosni sakramenat. Kad su završili sveti obred, bili su zatečeni provalom nasilnika, koji ih odmah zatvoriše. Upravnik grada htio ih je prisiliti na otpad od vjere pa ih je stavio na muke. Ali kako su sveti mučenici ostali postojani u vjeri, osuđeni su na smrt i to da im se odrube glave.

Činjenica je da se ti sveti afrički mučenici bar od godine 1420. štuju 17. veljače u katedrali u gradu Concordiji u Italiji. U jednoj zasebnoj kapeli te katedrale u mramornoj urni nalaze se njihove kosti, koje narod mnogo štuje, a svecima pripisuje mnoga čudesa. Neka nas ne zbuni ime Concordia. Takvih je gradova na teritoriju Rimskog Carstva bilo više. Neki su propali, a Concordia u Italiji ostala. Kako su kosti tih afričkih mučenika dospjele u nju, to nam nije poznato. Povjesničari, ipak, ne sumnjaju u povjesnost tih svetih mučenika, iako pouzdanih podataka o njima ima vrlo malo.

SVETI BONOZIJE, BISKUP

Grad Trier u Njemačkoj datira još iz rimskog doba. U njemu se veoma rano raširilo i ukorijenilo kršćanstvo, pa je Trier jedna od najstarijih njemačkih biskupija. U crkvi sv. Paulina u Trieru čuvaju se i časte relikvije trierskoga biskupa sv. Bonozija. Blagdan se toga biskupa slavi na današnji dan.

Bonozije bijaše najprije svećenik trierske biskupije, a mnogo je pretrpio od krivovjeraca arijanaca za vrijeme cara Konstansa. Za vrijeme arijanskih borbi na saboru u Arlesu godine 353. nezakonito je svrgnut i prognan na istok u Frigiju pravovjerni trierski biskup sv. Paulin. On je čvrsto pristajao uz prvoborca protiv arijanaca i braniča Kristova božanstva sv. Atanazija. Uz svoga biskupa Paulina, kome je bio vjeran, bio je zatočen i njegov svećenik Bonozije, koji će ga godine 358. i naslijediti na biskupskoj stolici u Trieru.

O biskupskoj djelatnosti sv. Bonozija ne znamo ništa, no iz njegove vjernosti nicejskoj vjeroispovijesti, koja je branila Kristovo božanstvo, možemo zaključiti da je bio dobar i revan pastir svoga stada. Umro je oko godine 374., jer se tada na biskupskoj stolici u Trieru nalazio već novi biskup sveti Britton.

SVETI EVERMOD, BISKUP

Evermodus ili Evermod bio je rodom iz Belgije. Godine 1134. u gradu Cambrai slušao je velikog i svetog propovjednika Norberta, osnivača reda premonstratenza. Propovijed ga je potresla, propovjednik očarao, te mu se pridružio i postao njegov vjeran pratilac i suradnik na apostolskim putovanjima. Sveti Norbert ga je skupa s ostalima poslao u Antwerpen, da se ondje bori protiv Tankelmove krive nauke o sakramentima. Taj je apostolski pohod urodio obilnim duhovnim plodovima. Godine 1134., mjesec dana pred svoju smrt, sveti

Norbert postavio je Evermoda za poglavara samostana Gottesgnaden u centralnoj Njemačkoj, gdje je ostao 4 godine. Poslije toga postavljen je za poglavara samostana sv. Marije u Magdeburgu, gdje je nekoć sveti utemeljitelj premonstratenza bio biskup i veliki reformator. Tu je Evermod ostao do godine 1154. dok nije imenovan biskupom Ratzeburga, danas na teritoriju biskupije Osnabrück.

Ratzeburg je tada bio sjedištem metropolije. Novi njegov natpastir podigao je u njemu kaptol kanonika premonstratenza, a potvrdio ga je sam papa Hadrijan IV. Štoviše, dao mu je povlasticu da za Ratzeburg sam može izabrati biskupa. Evermod je bio apostolska duša pa se svim žarom dao na obraćanje Wenda, stanovnika sjeverne Njemačke, koji još nisu bili pokršteni. Zbog toga je i dobio častan naslov apostola Wenda. Umro je iscrpljen radom i naporima za Krista na današnji dan godine 1178. Njegovo je štovanje godine 1728. službeno potvrdio papa Benedikt XIII.

BLAŽENI IVAN OD TRIORA

Ivan od Triora, blaženi mučenik u Kini, rodio se 15. ožujka 1760. u Triori, u Italiji, u ulici zvanoj Molini, od oca Antuna Marije i Marije Pasqua Ferreironi. U mladenačkoj dobi od 17 godina ušao je u red asiškoga sveca sv. Franje. Stupio je u rimsku provinciju sv. Marije na Aracoeli, gdje se nalazila centrala franjevačkog reda. Franjevački habit obukao je 1. ožujka 1777. u samostanu sv. Bernardina u Orte kod Rima te zamijenio svoje krsno ime

Franjo Marija u Ivan. Ta promjena imena htjela bi označiti neko novo rođenje na jedan drugi, savršeniji život.

Završivši sretno propisane nauke i kušnje, zaređen je za svećenika. Kroz nekoliko godina u samostanu Tivoli predavao je filozofiju, a u Corneto Tarquinia teologiju. U ovom drugom samostanu kao i u Velletri vršio je službu gvardijana, tj. kućnog poglavara. Sve je to znak da je bio ozbiljan redovnik, komu se mogla povjeriti svaka služba.

No, otac Ivan nije htio ostati u domovini. Njega je vukla želja u misije. S blagoslovom poglavara godine 1798. krenuo je iz Rima u Lisabon, da bi odande otputovao u Kinu. Kako nije imao dosta novaca da plati put, morao je u Lisabonu ostati godinu dana.

Sretno je ipak 17. siječnja 1800. stigao u Macao, vrata Kine, gdje su franjevci imali veoma stare samostane. No i tu je morao ostati godinu dana, dok mu napokon nije pošlo za rukom da probije barijeru Kineskoga Carstva. Prvo polje njegova rada bila je provincija Hu-Nan.

U toj je prostranoj provinciji kroz dvije i pol godine radio tako revno, da je u kratko vrijeme u pratnji jednog kineskog svećenika mogao obići gotovo sve kršćanske zajednice koje su bile bez svećenika. Njegov neporočan život, anđeoska ustrpljivost i čudesna ljubaznost privukli su mu srca mnogih Kineza idolopoklonika, ali i kršćana, koji su zbog toga što su dulje vremena bili lišeni sakramenata već napola bili pogani. Da bi svoje vjernike odgajao za vjernost i čvrstoću u vjeri te ih što bolje pripremio na moguća progonstva, posvuda je širio pobožnost Križnoga puta, koja je u provinciji Hu-

-Nan bila nepoznata. Bio je uvjeren da će vjernici promatrajući Spasitelja na Križnom putu i sami po njegovoj muci i križu zadobiti potrebnu snagu za hrabro ispovijedanje svoje vjere i život po njoj.

Godine 1804. prešao je u Kiang-si i to u okružje Ha-chung-fu, u kojem se nalazilo nekoliko tisuća kršćana. Da obiđe čitavo to područje, trebalo mu je ništa manje nego 8 dana naporna putovanja. Tu je ostao sve do godine 1812.

Prilike u kojima je bl. Ivan evangelizirao bile su veoma teške. Protiv širenja kršćanstva izdavani su najstroži dekreti, a nije nedostajalo ni doušnika plaćenika koji su stalno tragali za misionarima, tako da im je glava bila neprestano u torbi. Ali hrabro srce Ivanovo nije poznavalo straha ni zapreka.

Judâ se uvijek nađe pa je tako bilo i ovdje. Ivana je izdao jedan katehist, javivši mandarinima da je Evropejac, stranac i službenik kršćanske vjere. Načinjen je prepad na kuću u kojoj je stanovao, ali je Ivanu uspjelo da obučen kao seljak prođe kroz redove voljnika i skloni se u Hu-nan. Bilo je to jako uzbudljivo.

Godine 1815. progonstvo se protiv kršćana zaoštrilo, pa su mnogi misionari i katehisti pozatvarani, a među njima i blaženi Ivan. U očekivanju carskog dopisa čamio je u teškom zatvoru sve do dana svoga slavnog mučeništva. Prije nego je bio pogubljen, po običaju kineskih kršćana htio je još jedanput javno posvjedočiti svoju vjeru, neka svi znaju zašto umire. Učinio je to tako da se pet puta bacio na zemlju i poklonio Bogu. Dokrajčili su ga na vrlo okrutan način, 7. veljače 1816. bio je jednostavno zadavljen.

Tri godine poslije smrti tijelo mu je u dragocjenom lijesu preneseno u nadbiskupsku palaču u Macao, a zatim u katedralu. Pola stoljeća kasnije na zahtjev generala reda relikvije su mu prenesene u Rim u crkvu sv. Marije in Araceoli. Slavni kineski mučenik Ivan od Triora 27. svibnja svete godine 1900. proglašen je blaženim te postavljen za uzor svima koji imaju hrabrosti poći u misije i ondje raditi oko evangelizacije narodâ. Blagdan se blaženikov slavi danas, a u rimskoj četvrti Garbatella posvećen mu je jedan trg. Red sv. Franje ima mnogo svetaca, blaženika i mučenika. U toj divnoj kruni poput dragocjenog bisera svijetli i lik ovoga blaženog mučenika i misionara.

BLAŽENI FRANJO REGIS CLET, MUČENIK

Danas slavimo još jednog blaženika, mučenika i misionara u Kini. To je Franjo Regis Clet, lazarist, duhovni sin svetog Vinka Paulskog. On je po rodu bio Francuz. Rodio se 19. kolovoza 1748. u Francuskoj te na krštenju dobio ime velikog francuskog sveca i pučkog misionara, isusovca sv. Franje Regisa. Ušao je u Družbu misionara sv. Vinka Paulskoga ili lazarista. Bilo je to 6. ožujka 1769., tako rekuć, u predvečerje francuske revolucije, u gradu Lyonu. Za svećenika je zaređen 27. ožujka 1773. Bio je određen za profesora moralne teologije u velikom sjemeništu u Annecy-u. Za svoju je službu imao tako veliku stručnu spremu da su ga nazivali »živa biblioteka«. Franjo nije bio samo učen već i veoma pobožan i razborit svećenik, pa su ga njegovi poglavari htjeli zadržati u Parizu za

rektora sjemeništa ili za učitelja novaka u kući matici. Tu je službu i vršio sve do godine 1791., ali je njegov stari san bio poći u vanjske misije i ondje raditi i žrtvovati se za duše. Zemlja njegovih čežnja i uzdisaja bila je daleka Kina.

Put od Lorienta u Francuskoj do Macao-a u Kini trajao je oko 5 mjeseci. Franjo je bio određen da radi u provinciji Kiang-si. Poslije toga kroz 30 godine radio je u provincijama Hu-Kwang, Hu-pé i Hu-nan. Dvaput je čudesno umakao strašnom progonstvu, ali je za trećega, godine 1818., izdan od jednog otpadnika za 20.000 dinara te strpan u zatvor. Kroz dugih 8 mjeseci povlačen je od zatvora do zatvora, od sudišta do sudišta. Nije bio nimalo pošteđen. Progonitelji se nisu ništa obazirali na njegovu već poodmaklu dob od 71 godine. Blaženikova jakost u vjeri, postojanost i strpljivost u patnjama zadivili su i same krvnike, pa se neki od njih ozbiljno zamisliše odakle tome starcu tolika snaga? Oni nisu znali, ali on je dobro znao da njegova snaga dolazi od Krista, s kime se na osobit način suobličio u tim mukama. Zavezanih ruku, nogu i vrata bio je obješen na nekakvo grubo mučilo slično križu. Lice mu je odsijevalo nebeskim sjajem i nekom nadzemaljskom radošću, premda se gušio u krvi. Tijelo mu je godine 1858. ekshumirano i preneseno u Evropu te počiva u kapeli lazarista u Parizu. I on je kao i Ivan od Triora istoga dana proglašen blaženim. Blagdan mu slave danas lazaristi kao i biskupije Annecy i Grenoble. I kao što je bl. Ivan dika franjevačkoga reda, tako je blaženi Franjo Regis Clet ponos Družbe lazarista, koja je Crkvi dala, a daje još i danas, mnogo vrsnih i vrijednih misionara.

18. veljače

SVETI ŠIMUN, BISKUP I MUČENIK

Za svetoga Šimuna, drugog jeruzalemskog biskupa, misli se da je bio sin Kleofe, jednog od dvojice učenika kojima se Isus ukazao na putu u Emaus. Nakon mučeničke smrti sv. Jakova Mlađega, prvog jeruzalemskog biskupa oko godine 62. preostali učenici izabrali su Šimuna za njegova nasljednika. To je zabilježio otac crkvene povijesti Euzebije u svojoj »Crkvenoj povijesti«. On misli da je to bilo nakon razorenja Jeruzalema, što ne odgovara istini. Daleko je vjerojatnije da je to bilo prije i da se za opsade Jeruzalema Šimun sklonio u Pellu. Gospodin, koji je prorekao i razorenje Jeruzalema, opomenuo je svoje učenike da tada bježe. Šimun je za to znao i zato je pošao u Pellu. Svojim boravkom u Pelli zameo si je trag, pa se tako kao Gospodinov rođak nije morao pokazati u Rimu po naredbi cara Vespazijana i Domicijana.

Sv. Šimuna su za progonstva prvih godina carevanja cara Trajana optužili pogani i Židovi da je kršćanin i Davidov potomak. Godine 107. bio je dugo mučen, a zatim propet. Pobudio je i čuđenje i divljenje gledalaca pa i samoga konzularnoga legata Tiberija Klaudija Attika, jer je bio starac od 109 godina, a od toga biskup 43 godine. Kako je bio Gospodinov suvremenik pa čak i rođak, zanimalo bi nas mnogo više iz njegova života, ali, na žalost, vjerodostojni izvori o tome šute.

Za štovanje sv. Šimuna u Zapadnoj Crkvi imamo prve podatke u Adonovu martirologiju, a spominje ga i Rimski martirologij kao i knjige o svecima i mučenicima na Istoku. Svi ga od reda slave kao Kleofina sina. Na Zapadu se neke crkve kao npr. u Brindisiu, Bologni i Bruxellesu ponose što imaju njegove relikvije. Međutim, predaja je o njihovoj vjerodostojnosti posve nesigurna.

IVAN IZ FIESOLE, BEATO ANGELICO, DOMINIKANAC

U svijetu slikarske umjetnosti veliko je ime Fra Angelica. Njegove slike odaju čovjeka duboke i profinjene duhovnosti. A takav je on i bio. Stari ljetopisi nazivaju ga »istinskim Božjim slugom«, »čovjekom pobožnim i svetim«. Već tamo od konca XVI. stoljeća slikaju ga s aureolom oko glave, znakom svetačkog sjaja u nebu. Ubrajaju ga među zaštitnike glasovitog dominikanskog samostana sv. Marka u Firenzi, pa i samoga grada Firenze. Njegova umjetnička djela mnogi cijene ne samo kao prvorazredne umjetnine, već ih štuju kao svetačke relikvije. U mnogim knjigama Beata Angelica slave kao uzora redovničkog staleža. U dominikanskom redu slavi se i njegov blagdan. Mnoge ustanove umjetnika nose njegovo ime. Na svome generalnom kapitulu u Viterbu godine 1904. dominikanci su odlučili zatražiti od Crkve i službenu potvrdu štovanja Blaženoga Anđelika.

Godine 1955., kad se slavila 500. obljetnica Fra Angelicove smrti, dominikanski red pokrenuo je postupak za njegovo proglašenje blaženim. Imenovan je 6. veljače 1956. i tzv. »ponens kauze« za

beatifikaciju i kanonizaciju »sluge Božjega Fra Ivana iz Fiesole«. Godine 1960. povijesna sekcija tadašnje Kongregacije obreda objavila je dokument »Službeno sastavljenu postavku za dopuštenje mise i časoslova u čast Božjega sluge Ivana iz Fiesole, koji se pučki naziva Blaženi Anđeliko«. U tom se spisu po prvi put među dokumentima Fra Angelica navode ne samo njegovi spisi već i njegove slike. I to je posve opravdano, jer slike o njemu daleko više govore nego njegova pismena ostavština. Iz njegovih slika odsijeva i njegova duša, bogata vjerom i pobožnošću. Iako do danas Fra Angelico službeno još nije proglašen blaženim, na njegovoj se beatifikaciji ipak radi, a ako do nje dođe, bit će postavljen kao naročiti uzor kršćanskim umjetnicima. Svi oni od toga profinjenog umjetnika mogu mnogo naučiti. Možda je baš takve profinjenosti potrebno našem rastrganom i u mnogočem grubom vremenu. Tko s udivljenjem i pobožnošću stoji pred Fra Angelicovim remek-djelima, ne može se ni sam oteti utjecaju što struji iz njegovih slika.

Beato Angelico, u svijetu zvan Gvido, rodio se godine 1387. u Vicchio de Mugello. Njegova se obitelj preselila u grad na Arnu, središte umjetnosti. U Firenzi je Gvido još veoma mlad polazio umjetničke radionice, u kojima su radili veliki majstori. Upoznavši velikog obnovitelja kršćanskog života, blaženoga Ivana Dominici, Guido je iz njegovih ruku primio habit klerika novog obnovljenog samostana sv. Dominika u Fiesole kod Firenze. Po tom je samostanu ušao u povijest kao Beato Angelico iz ili od Fiesole. Kao godina njegova ulaska u dominikanski red označuje se 1407.

Mladi je redovnik brzo morao dijeliti neprilike svoje mlade redovničke zajednice. Godine 1409. bio je prinuđen skupa s njome poći u izagnanstvo u Foligno i u Cortonu. Sve je to bilo zbog toga što je u doba tzv. zapadnoga raskola ta zajednica po svaku cijenu htjela ostati vjerna pravome papi. »Nije svako zlo za zlo« — kaže naš narod. Tako je to bilo i u slučaju Fra Angelica. Njegov boravak u pokrajini Umbriji bio je za njega veoma koristan, jer je utjecao na njegov razvoj kao umjetnika.

Godine 1418. dominikanci su se mogli vratiti u svoj samostan u Firenzu, pa se s njima vratio i Fra Angelico, koji je dovršio nauke i bio zaređen za svećenika. I sada je počela njegova velika i plodna umjetnička djelatnost. Godine 1419. počeo je oslikavati crkvu Santa Maria Novella i njezin samostan Fiesole. Tako počeše nicati djela od neprocjenjive vrijednosti i čudesne ljepote. Načinio je triptih koji prikazuje Djevicu s Djetetom, okruženu od 8 anđela, a sa strane svecima: svetim Barnabom, sv. Tomom Akvinskim, sv. Dominikom i sv. Petrom, mučenikom. Promatrajući to remek-djelo, kako navodi Serafino Razzi, sam Michelangelo je uskliknuo: »Mora da je taj sveti čovjek vidio Djevicu ovako načinjenu u raju«. Fra Angelico je stvorio lijep broj slika Presvete Djevice, a sve su ljepše jedna od druge. Poznata je njegova slika »Marijina Navještenja« i »Krunidbe«. Ova posljednja čuva se danas u Parizu u muzeju Louvre. Na njoj je prikazan Gospodin Isus Krist kako kruni našu Gospu usred korova anđela i mnoštva svetaca. Kako lijepo piše o toj slici Vasari, koji kaže: »Nevjerojatan je ugođaj promatrati sve te različite glave. Sav kolorit

toga djela odaje da ga je naslikala ruka jednog sveca ili anđela, i stoga je posve opravdano da dobrog redovnika Brata Ivana nazivaju Blaženim Anđelikom.«

Kada su redovnici dominikanci iz Fiesole, koji su bili od strožeg opsluživanja pravila, dobili i samostan sv. Marka u Firenzi, povjerili su Fra Angelicu da načini veliku sliku za glavni oltar, a povjerili su mu i da oslika čitav ambijent samostana. I tako je opet nastalo jedno veliko duhovno bogatstvo prvorazrednih slika. Čudotvorac umjetnosti Fra Angelico oslikao je stroge samostanske zidove i ispunio ih nadzemaljskim licima. Naslikao je veliko raspelo pred kojim kleči osnivač reda sv. Dominik. Nad vratima gostinjca naslikao je Krista kao putnika. Nad vratima sakristije prikazao je lik sv. Petra mučenika, koji svojim prstom poziva na šutnju. U dvorani kapitula naslikao je veliku fresku, koja prikazuje Razapinjanje. Iako je Krist okružen svecima i krajolikom, ipak sve to onoga tko sliku promatra ne odvodi od središnje točke, od drame na Kalvariji. Na stubištu, koje vodi prema spavaonicama, Fra Angelico je oslikao Gospino Navještenje s krasnim latinskim natpisom: »Dok prolaziš kraj slike netaknute Djevice, neka tvoja usta ne šute već mole Zdravomariju!«

Dok je Fra Angelico radio u samostanu sv. Marka u Firenzi, primao je i brojne pozive i narudžbe od drugih redovnika: kartuzijanaca, franjevaca, kamaldulenza, valombrozijanaca. I tako se djelokrug njegova umjetničkog stvaranja sve više širio, ali je s time rastao i glas o njemu.

Godine 1445. papa Eugen IV. pozvao je Fra Angelica u Rim da oslika kapelu Presv. Sakramenta

u Vatikanu. Čini se da je tom prilikom on sam preporučio papi da imenuje za nadbiskupa u Firenzi Antonina Pierozzi, kasnije slavnog sveca.

Iz toga razdoblja sačuvan nam je ovaj susret Fra Angelica s Papom, koji je zabilježio o. Jeronim Borselli te koji odaje umjetnikovu krepost. Jednog dana Papa mu je rekao: »Dragi Ivane, danas mora da si umoran, stoga želim da jedeš malo mesa.« Fra Angelico sav uronjen u posao u jednostavnosti srca odgovorio je ovako: »Sveti Oče, ali ja nemam dopuštenja od svoga priora da prekršim pravilo o postu.« Papa je smiješeći se odvratio: »Ja ti dajem oprost od posta.«

U Vatikanu je Fra Angelico oslikao i kapelu pape Nikole V. sa slikama sv. Stjepana i Lovre. Te slike idu u red najznačajnijih spomenika talijanske umjetnosti.

Godine 1446. Fra Angelico započeo je pregovore s radnicima divne katedrale u Orviettu, koju je oslikao skupa sa svojim nećakom Benozzom Gozzoli i nekim drugima. Radeći u ljetu u Orviettu izbjegao je barem strašnu rimsku vrućinu.

Godine 1450. Fra Angelico se vratio u Fiesole, gdje je ponovno izabran za priora. Dvije godine kasnije ostavio je svoju rodnu Toskanu zauvijek te se preselio u Rim u samostan sv. Marije sopra Minerva. Tu je umro na današnji dan godine 1455. u dobi od 68 godina ostavivši iza sebe besmrtna djela čudesne ljepote. Pokopan je u kapeli sv. Tome Akvinca. Na grobu se nalazi njegov lik u basreljefu s dva natpisa. Na jednom se čita: »Ovdje počiva časni slikar Fra Ivan iz Firenze reda propovjedničkoga 1455. Neka ne bude meni hvala što sam bio kao drugi Apelles.« Taj je natpis sastavio rimski

dominikanski provincijal Domenico da Corella, a ističe i Fra Angelicovu umjetničku vještinu što se može mjeriti sa starim Grcima. No prema natpisu Fra Angelico svu hvalu za to želi dati Kristu. On je svojim slikama njega slavio, naviještao, za njega svjedočio. Mogao je to tako divno, jer je bio pun Krista, jer je i njemu Krist bio život.

Na koncu neka bude zabilježeno i ovo! U Strossmayerovoj galeriji u Zagrebu, koja je najbogatija zbirka slika u ovom dijelu Evrope, nalazi se originalna slika Fra Angelica, a prikazuje mučeništvo sv. Petra iz Verone. To je, zapravo, najvrednija slika u čitavoj galeriji. Tako eto i naš Zagreb ima bar jednu sliku velikog majstora od Fiesole.

19. veljače

SV. CORRADO CONFALONIERI IZ PIACENZE

Sveti Konrad rodio se godine 1290. Od rane mladosti posvetio se oružju. Kad su mu bile 23 godine, nalazeći se jednom u lovu, naredio je da se naloži velika vatra, kako bi divljač potjerala iz gnijezda, duplja i brloga. Plamen je zahvatio silne razmjere, pa je opustošio žetvu i čitav jedan zaselak. Vlasnici polja i kuća tražili su od krivca nadoknadu štete. Guverner Piacenze Galeazzo Visconti osudio je na smrt čovjeka koga su našli na mjestu požara, ali taj ga nije podmetnuo i prema tome nije bio ni kriv ni dužan. Sada je proradila savjest Corradu i on se javio vlastima te obvezao da će nadoknaditi štetu. Svoje obećanje je izvršio, ali je tako sam postao siromah.

Nakon te nesreće Corradova žena Eufrozina ušla je u franjevački samostan sv. Klare u Piacenzi, a on je postao franjevački trećoredac u Calendascu. Bilo je to godine 1315. U želji za što većom samoćom dao se najprije na hodočašće u Rim i u druga sveta mjesta, a zatim se uputio prema jugu na Siciliju. U dolini oko mjesta Noto našao je godine 1343. stalnije boravište. Jedno je vrijeme stanovao u ćelijama kraj crkve Raspetoga, ali kako je ondje bio ometan brojnim posjetiocima, uputio se u spilju Pizzoni, koju će narod prozvati po njegovu imenu.

Umro je 19. veljače 1351. i sahranjen je u crkvi sv. Nikole. Godine 1485. tijelo mu je ekshumirano te položeno u srebrnu urnu.

Njegovo je štovanje odobreno za biskupiju Siracusa 12. srpnja 1515., a 30. listopada 1544. prošireno na čitavu Siciliju. Urban VIII. dopustio je 12. rujna 1625. vlastitu misu i časoslov u čast ovoga sveca svim franjevačkim zajednicama. Crkva sv. Nikole, u kojoj se nalazi svečevo tijelo, postala je 19. svibnja 1844. katedrala novo ustanovljene biskupije. Sv. Corrado Confalonieri zaštitnik je gradića i biskupije Noto, koja je sufragana nadbiskupiji u Siracusi.

Nezgoda s požarom za Corrada Confalonieri postala je spasonosna. Bila je povodom da je počeo drukčije živjeti. Lišen zemaljskih dobara postao je slobodan u Gospodinu. Na njega možemo primijeniti riječi poslanice Rimljanima: »Znamo da Bog čini da sve pridonosi dobru onih koji ga ljube; onih koji su odlukom Božjom pozvani, jer koje je predvidio, one je i predodredio da budu jednaki slici njegova Sina, da ovaj bude prvorođenac među mnogom braćom. A koje je predodredio, one je i pozvao; koje je pozvao, one je i opravdao; koje je opravdao, one je i proslavio« (8, 28—30).

Blagdan sv. Konrada naročito se svečano slavi u Notu i Avoli na Siciliji. Svečevu urnu drže dva čovjeka obučena u bijele košulje, a narod joj pobožno pristupa sa svijećama u ruci. Bolesnici od hernije, osobito djeca, utječu se njegovu zagovoru. Oko sveca splele su se i mnoge legende te običaji i tako je on veoma popularan u kraju u kojem je kao pustinjak proveo posljednje godine svoga života. On nad njim kao njegov zaštitnik i zagovornik bdije, a narod mu je zahvalan za tu zaštitu pa ga slavi veoma svečano na svoj tipično južnjački, bučni način.

BLAŽENA ELIZABETA PICENARDI

Blaženica je pripadala pokretu Kongregacije od opsluživanja, koji je cvao u Italiji u XV. i XVI. stoljeću. Rođena je najvjerojatnije u Mantovi između godine 1428. i 1438. od plemića iz Cremone Leonarda i Mantovanke Paule Nuvoloni. Prvi je odgoj primila u Mantovi, gdje je njezin otac bio u službi plemićke obitelji Gonzaga. Po očevoj volji trebala je udati se za kakva odličnika u svom rodnom gradu. No, to su bile samo ljudske misli i planovi, a Bog je mislio i planirao posve drukčije. On je u srce mlade djevojke ulio čvrstu odluku za život u djevičanstvu. Djevojka ga je htjela prihvatiti da bude što sličnija blaženoj Gospi, koju je od malena veoma štovala.

Da bi što bolje ostvarila svoju odluku, Elizabeta je u 20. godini obukla habit slugu Blažene Djevice Marije i to kao mantellata, neke vrste trećoredica toga reda. U novom načinu života kod nje na vani nije bilo ničega neobičnoga. Poslije majčine smrti živjela je još uvijek kod kuće, a nakon očeve smrti godine 1465. povukla se k svojoj sestri Orsini, udatoj za Bartolomea Gorni. U njezinoj kući napravila si je ćeliju te u njoj provodila Bogu posvećen život.

Posljednje tri godine života privukla je na sebe pažnju. Zalazeći u crkvu sv. Barnabe često je primala Euharistiju, što onda baš nije bilo u praksi. Ispovijedala se kod fra Barnabe iz Mantove, posljednjih mjeseci života svaki dan. Molila je časoslov, kako to mole redovnici i redovnice. Gajila je neusiljenu i djetinju pobožnost prema Gospi, Majci milosti. To je bila opće poznata stvar, pa su se

mnogi preporučivali u njezine molitve; neka ih ona preporuči Gospi.

Sama je 15. srpnja 1467. izdiktirala svoju oporuku u kojoj je ostavila svoj časoslov i 300 dukata Slugama B. D. M. Predosjetila je dan svoje smrti, a bio je to 19. veljače 1468. Sahranjena je u obiteljsku grobnicu u crkvi svetog Barnabe. Kad su je mrtvu presvlačili, otkrili su na njezinu tijelu cilicij i neki drugi veoma hrapav povez. To je znak da je bila i velika pokornica. Odmah poslije smrti narod ju je štovao kao sveticu i po njezinu zagovoru bio uslišan, tako da su je smatrali pravom čudotvorkom. Najveće čudo koje joj se pripisuje bio je spas djevojčice koja je upala u jezero i pola sata bila pod vodom. U kapeli obitelji Picenardi nalaze se mnoge zahvalne pločice koje svjedoče o milostima zadobivenima po zagovoru Elizabete. Jedna stara freska u crkvi sv. Barnabe u Mantovi iz XV. stoljeća prikazuje Elizabetu u habitu mantellate s ljiljanom i liturgijskom knjigom u ruci. Njezino je javno štovanje odobrio 20. studenoga 1804. papa Pijo VII.

20. veljače

SVETI ELEUTERIJE, BISKUP

U divnoj katedrali Naše Gospe u Tournaiu, u Belgiji, čuva se kovčeg, u kojem se čuvaju posmrtni ostaci sv. Eleuterija, prvog biskupa Tournaia. Na kovčegu se nalazi lijepo izrađen reljef sv. biskupa, obučena u biskupski ornat. U jednoj ruci drži pastirski štap, a u drugoj svoju katedralu. Reljef potječe iz XIII. stoljeća.

Biskup Eleuterije živio je i biskupovao u burnom razdoblju seobe naroda, za vrijeme provale Franaka. Biskup je bio od godine 484. do prvih godina VI. stoljeća. Kako se iz tog nemirnog vremena sačuvalo malo pouzdanih dokumenata, to o njemu ne znamo gotovo ništa. Pučka mašta, a i neki pisci stvorili su o njemu mnoge anegdote. U latinskoj patrologiji pripisuju mu se neki govori, molitve te ispovijest vjere u Presveto Trojstvo. No nije sigurno da li je baš on autor tih spisa. Unatoč nesigurnim podacima o njegovu životu narod ga ipak mnogo štuje i u Tournaiu i u Flandriji. Blagdan mu se slavi na današnji dan.

SVETI EUHERIJE, BISKUP

O Euheriju, svetom biskupu Orléansa imamo ipak nešto više povijesnih podataka. Rodio se u Orléansu u VII. stoljeću u jednoj moćnoj obitelji Merovinga. Osjetio je u srcu poziv za samoćom, da se bolje i lakše posveti duhovnim poslovima. Zato

je bio primljen u Jumièges, gdje je proveo sedam godina. Na zahtjev svojih sugrađana, a i uz pristanak majordoma Karla Martela, slavnog pobjednika Arapa kod Poitiersa, protiv svoje volje naslijedio je na biskupskoj stolici u Orléansu svoga rođaka Savarika.

Nakon 6 godina biskupovanja u miru, nadošle su godine u kojima je morao mnogo toga pretrpjeti. Karlo Martel, pred kim je bio prikazan u lošem svjetlu, zapovjedio mu je da ga prati u Pariz, a zatim ga posla u izagnanstvo u Köln. Taj ga je grad na Rajni primio veoma dobro, što se nekima nije svidjelo, pa je morao opet na put i to najprije u Liège, a zatim se povukao u opatiju Saint-Trond u biskupiji Maastricht, u današnjoj Nizozemskoj. Prema najnovijim studijama tamo je i umro godine 738. Legenda mu je pripisala viđenje, prema kojem bi vidio da je Karlo Martel osuđen na vječno prokletstvo. Međutim, to je samo legenda. Blagdan svetog Euherija slavi se danas.

JORDAN MAI, SLUGA BOŽJI

U Jordanu Mai, franjevačkom bratu pomoćniku, imamo Božjeg ugodnika koji nam je vremenski posve bliz. On je umro na današnji dan godine 1922. Rodio se 1. rujna 1866. u mjestancu Buer, biskupije münsterske u Njemačkoj. Otac mu se zvao Henrik, a majka Elizabeta, rođena Wittkemper. Na krštenju je dobio tri imena: Henrik, Teodor, Herman. Dječak je bio vrlo bistar, poučljiv, sklon pobožnosti, a od dobrih roditelja primio je duboko kršćanski odgoj. Kad mu je bilo 14 godina, na Bijelu nedjelju 1880. prvi put je pristupio stolu Gospodnjem. Bio je to jedan od najljepših i najsretnijih dana njegova života. Henrik je bio u dobi kad je prilično mogao doživjeti veličinu susreta sa Spasiteljem u Euharistiji. Njemu je otkrio i povjerio svoju dušu. Primio je i sakramenat potvrde, a Duh Sveti je izabrao njegovu dušu da od nje učini remek-djelo milosti.

Henrik je sve do svoje 28. godine živio bez ikakvih naročitih problema radeći skupa sa svojim roditeljima. G. 1894. kanio je stupiti u brak s jednom djevojkom iz svoga kraja, ali je za vrijeme duhovnih vježbi, koje je vodio isusovac o. Hüklenbrock, osjetio u duši prvi zov da stupi u redovnički stalež. Djevojka u koju se zaljubio nije znala za njegove osjećaje, pa je u kolovozu 1894. stupila u samostan. To je utjecalo i na njegovu odluku. On se odlučio konačno za redovništvo te stupio u franjevački red kao brat pomoćnik. Njegovoj se odluci doduše opro otac, ali on je bio čvrst, te je u samostanu Harreveld u Holandiji obukao franjevački habit uzevši novo ime Jordan. Nakon novicijata proveo je kao oblat 4 godine u samostanu u Paderbornu i drugdje. Pripušten je 29. kolovoza 1901. po svečanim zavjetima prvom redu sv. Franje.

Najveći dio života u redovništvu proveo je kao kuhar, a vršio je i druge niže poslove. Svoj fizički rad znao je povezati s molitvom i duhom sabranosti, pa je u samostanu u Dingelstädtu i Dortmundu bio uzor i redovničkoj subraći i mnogim vjernicima koji su ga upoznali. U Dortmundu je 20. veljače 1922. umro na glasu svetosti. Godine 1960. sveta Kongregacija obreda izdala je dekret o uvođenju apostolskog procesa za njegovu beatifikaciju.

21. veljače

SVETI PIER DAMIANI, CRKVENI NAUČITELJ

Peter Manns izdao je veoma vrijedno djelo od 1.100 strana, koji nosi naslov »Reformatori Crkve«. Riječ je o 400 Božjih ugodnika, koji se mogu ubrojiti među obnovitelje Crkve. Ako ikome od njih pripada naslov reformatora, onda je to sigurno sv. Pier Damiani. On je bio jedan od najpoznatijih pisaca XI. stoljeća te jedan od najvećih učesnika takozvane predgrgurovske crkvene obnove, koja je prethodila reformu svetog Grgura VII.

Pier Damiani rodio se godine 1.007 u Raveni. Rano je ostao bez roditelja pa su mu prve godine života bile tvrde i teške. U sestri Roselindi našao je drugu majku, a u starijem bratu Damjanu drugog oca. Na njegovu uspomenu uzeo je i ime Damiani, što znači Damjanov. Zahvaljujući njegovoj izdašnoj pomoći mogao je u školu. Studirao je u rodnoj Raveni, Faenzi i Parmi. Bio je izobražen u tzv. »slobodnim znanostima«, a među njih pripadala je i vještina u lijepom izražavanju, bilo usmenom bilo pismenom. Pier je stekao izvanrednu sposobnost i upravo majstorstvo u vođenju polemike. Jedno je vrijeme i sam bio profesor, ali je tada odlučio promijeniti život.

Nedaleko od kraja u kojem je proveo mladost nalazilo se naselje pustinjaka Fonte Avellana. Tu je još uvijek bila živa uspomena na sv. Romualda, osnivača mnogih samostana i pokretača novog strujanja u njima. Pieru je bilo 28 godina kad je ušao

u Fonte Avellanu. Prva knjiga, koja mu je ondje došla u ruke, bio je životopis sv. Romualda. Od njega je napravio program i za svoj život. U krugu pustinjaka ličnost je Piera Damiani brzo odskočila pa ga izabraše za poglavara. No, i opati susjednih samostana molili su ga da ih pomogne bilo usmeno, nagovorima i propovijedima, bilo pismeno izlažući zdravu nauku o redovničkom životu. Pier se odmah ozbiljno dao na posao. Sastavio je pravilo najprije za svoj samostan, a zatim je počeo pisati djela o duhovnom životu.

Pier Damiani je bio izvanredan pisac. Njegova je latinština tako svježa, pa izgleda kao da se radi o živom a ne o mrtvom jeziku. Veoma dobro je poznavao Sveto pismo i svete Oce, pa i stare klasične pisce: Cicerona, Salustija, Vergilija, Livija, Horacija. Stil mu je posve osoban. Bio je velik neprijatelj dijalektike primjenjivane na dogmu, a to je tada bilo općenito u običaju. Pisao je dogmatske rasprave o Presv. Trojstvu, o Kristu, o Gospi, moralne pouke za kler i za bračni moral. Pokazivao je veliko zanimanje za ascetiku, pa je postao pravim teoretičarem pustinjačkog života. Hagiografska su mu djela prilično skromna. U svome stoljeću, siromašnom po piscima i spisima, Pier Damiani je svojim pisanim djelima povijesni izvor prvoga reda. Njegova su djela samo pismeni zaključak njegove velike aktivnosti za obnovu crkvenog i pustinjačkog života. U Kristologiji je bio solidan, ali ne i originalan teolog. Za njega je teologija samo put prema ascezi, prema jednom što savršenijem kršćanskom životu.

Veoma dobro je obradio naše sjedinjenje s Kristom, i na taj način postao jedan od velikih učitelja

pobožnosti prema Kristovu čovještvu. Mnogo je pisao i o Majci Božjoj te osvijetlio njezinu ulogu u povijesti spasenja, njezinu vrijednost i odlike. Glavni dio njegove mariologije sadržan je u njegovim mnogobrojnim govorima. Svi oni odaju čovjeka veoma pobožna prema Bogomajci. Preporučivao je slavljenje Gospe u subotu i moljenje njezina časoslova. Od svetaca opisao je život sv. Odila iz Clunya, biskupa Cesene, sv. Romualda, sv. Rudolfa, biskupa Gubbia, sv. Dominika Loricato, mučeništvo sv. djevicâ Flore i Lucille, viđenja svetih mučenika Jakova i Marijana.

Sv. Pier Damiani bio je naročito obnovitelj čudorednog života. U tu svrhu služio se i hagiografijom. U tim djelima više je moralist nego povjesničar i životopisac. Sve je htio oduševiti za što idealniji život i privesti k heroizmu. Svojim se spisima oštro borio protiv zala u Crkvi, a ta su bila: simonija, kupovanje i prodavanje duhovnih dobara i crkvenih časti, te neodržavanje svećeničkog celibata.

Pier Damiani je u veoma burnim vremenima rimskim biskupima pomagao u obnovi Crkve. Često im je u raznim misijama bio izaslanik. Papa Stjepan IX. postavio ga je za kardinala i biskupa Ostije. Umro je u Faenzi u benediktinskom samostanu Svete Marije izvan gradskih vrata u noći između 22. i 23. veljače 1.072. Dante ga je u svojoj »Božanstvenoj Komediji« smjestio u sedmo nebo među kontemplativce, opisujući ga u njegovu bijelom odijelu kako oštro šiba po pokvarenosti što se uvukla u Crkvu te kako je duh posve zaljubljen u pustinjački život. Štoviše, neki stručnjaci za Dantea misle da je taj najveći kršćanski pjesnik crpio nadahnuće za svoju veličanstvenu poemu iz djelâ sv. Piera Damiani.

Narod je Piera odmah nakon smrti počeo štovati kao sveca. Njegov je sprovod bila prava njegova apoteoza. Proglašen je crkvenim naučiteljem 1. listopada 1828. Osim Dantea štovao ga je i Petrarca, koji je također napisao jedan njegov životopis, pa čak i Boccaccio. Svetoga Piera Damiani zazivaju u pomoć kod glavobolje. Od novijih svečevih životopisa najvredniji je od J. Leclercqua: »Sveti Pier Damiani pustinjak i čovjek Crkve«.

MOLITVA

Svemogući Bože, daj da se povedemo za poticajem i primjerom svetog Petra biskupa; da nam od Krista ništa ne bude preče, da uvijek vjerno služimo Tvojoj Crkvi i postignemo radost vječnoga života! Po Kristu Gospodinu našem! Amen!

SVETI MAKSIMIJAN, BISKUP

Danas slavimo sveca, koji se rodio u našim krajevima, ali prije dolaska Hrvata. O njemu piše porečko-pulski biskup Dr. Dragutin Nežić ovo: »Bio je rodom iz današnjeg Veštra između Rovinja i rta Guštirne. Živio je i radio u pulskoj Crkvi kao đakon. Car Justinijan ga je imenovao nadbiskupom u Raveni 546. godine. U početku ga nisu građani htjeli primiti. Za njegova biskupstva u vjerskom i kulturnom pogledu grad je uznapredovao. I u Puli je dao sagraditi prekrasnu Gospinu crkvu 'Maria for-

mosa'. Stari srednjovjekovni statut grada Pule nalaže da se svetkuje njegov blagdan.«

Tim posve kratkim podacima o životu sv. Maksimijana dodajmo još nešto da nam njegov lik što bolje zasja! On je bio 27. biskup Ravene, a biskupovao je od g. 546. do 556. On je prvi na zapadu uzeo naslov nadbiskup, negdje između 549. i 554., a time je htio reći da nije samo biskup jedne biskupije, već i neka glava više njih. Po svojim kvalitetama ubrajao se među najznačajnije ličnosti u Italiji VI. stoljeća. Bio je čovjek širokih pogleda, razumio se i u financije, pa je kao takav mogao biti u isto vrijeme i namjesnik cara Justinijana i pape Vigilija, dok se taj nalazio na bizantinskom dvoru.

Prije nego je postao biskup, jedno je vrijeme bio na bizantinskom dvoru, gdje je stekao povjerenje i ljubav cara Justinijana. Vjerojatno je po naređenju samoga cara posjetio aleksandrijskoga biskupa Timoteja III. U prvim mjesecima godine 545. umro je ravenski biskup Viktor. Kako je od godine 540. Ravena bila u vlasti Bizanta, to su njezini građani poslali svoje predstavnike caru Justinijanu te zamolili palij za novoga biskupa, koga su oni sami predlagali. Međutim, car je želio drugog kandidata, i to Maksimijana, koga je 14. listopada 546. u Patrasu posvetio sam papa Vigilije. Građani Ravene osjetili su se povrijeđeni u svojim pravima pa su novoga, u neku ruku njima nametnutog biskupa, primili prilično hladno. Međutim, njegova taktičnost, diplomatska sposobnost, pastoralni žar, a i bogatstvo, što ga je posjedovao, pomalo svladaše otpor i neraspoloženje Ravenjana.

Devet godina Maksimijanova biskupovanja u Raveni predstavlja zlatno doba za taj tada tako važan grad. Novi je biskup što sagradio, što obnovio najljepše spomenike crkvene umjetnosti. On je dovršio i posvetio glasovite bazilike Sv. Mihajlo in Afrisco, prekrasni San Vitale i San Apollinare in Classe. Te dvije bazilike i danas su ures i neprocjenjivo kulturno bogatstvo Ravene. Dovršio je radove na Sv. Agnezi, Sv. Probu di Classe, u krstionici Pravovjernih, na Sant Andrea Maggiore. Ponovo je sagradio baziliku sv. Stjepana, a neke je crkve dao ukrasiti mozaicima nedostižive ljepote. Njegova je i biskupska katedra od bjelokosti, koja se danas čuva u nadbiskupskom muzeju u Raveni.

Uz ta djela bavio se i pisanjem, no spisi su mu se gotovo svi izgubili. Izdao je gotovo čitavu Bibliju. Jedan povjesničar kaže da je sastavio »Sakramentar«, u kojem je sakupio sve bogoslužne obrasce za dane u godini, za svetkovine svetaca i za Korizmu. Mnogo je radio na jedinstvu Crkve i izvan svoje biskupije. One koji su zalutali na krive nauke pozivao je na pravi put, žalosne tješio, a potrebnima pružao materijalnu pomoć.

Umro je, doista, pun zasluga 22. veljače 556. Pokopan je u crkvi sv. Andrije. Ta je crkva godine 1809. za vrijeme napoleonskih ratova bila obeščašćena od Francuzâ. Tada je svečevo tijelo preneseno u katedralu. Rimski martirologij, koji vrijedi za cijelu Crkvu, slavi njegov blagdan danas, dok ga u Raveni slave sutra, na njegov smrtni dan. Na slavnom mozaiku u San Vitale, koji prikazuje pratnju cara Justinijana, nalazi se vjerno prikazan i svečev lik. Djelo je izrađeno vjerojatno oko godine 547. Mozaik prikazuje svetog biskupa u biskupskom or-

natu, s kratkom bradom, ćelavom glavom te očima punim inteligencije i nutarnje produhovljenosti. Vraćajući se godine 1970. s kanonizacije prvog hrvatskog sveca posjetio sam San Vitale. Na njegovu mozaiku, kome se već stoljećima toliki dive, nalazi se i jedan sin Istre, Maksimijan, ne doduše našeg naroda, ali nama ipak drag, jer se rodio i neko vrijeme živio na ovom našem tlu, a koje nikad nije zaboravio. Crkva svete Marije Formose u Puli trajan je spomen na njega.

SV. ROBERT SOUTHWELL, MUČENIK IZ DRUŽBE ISUSOVE

Papa Pavao VI. proglasio je 25. listopada 1970. svetima oveću grupu engleskih mučenika. Deset od njih pripada Družbi Isusovoj. Najslavniji je među njima Edmund Campion, a zatim odmah Robert Southwell. Njihov se blagdan slavi, doduše, 1. prosinca, ali kako je sv. Robert Southwell poginuo na današnji dan godine 1595., mi ćemo ga danas pobliže upoznati.

On je bio sin Rikarda Southwella i Brigide Coxleys. Rodio se godine 1561. u Horsham-St-Faith u blizini Norfolka. Bilo je to u vrijeme kad se Engleska već odcijepila od Rima. Robertovi roditelji željeli su da im sin bude odgojen u staroj vjeri, pa su ga poslali u Douai, gdje mu je bio profesorom slavni, pobožni i učeni teolog Leonard Lessius. Odatle je prešao u Pariz.

Robert je bio pobožan i krepostan mladić, pa nije čudo da je osjetio živu želju za duhovnim zva-

njem. Njegov vrijedni duhovni vođa Toma Darbyshire nastojao je svim marom gajiti tu klicu zvanja. Mladić se kolebao između kartuzijanaca i isusovaca. Prevladali su isusovci, i tako je on 18. listopada 1578. stupio u rimski novicijat Družbe Isusove. Novicijat je ipak dovršio u Tournaiu i ondje položio prve zavjete, točno dvije godine nakon ulaska u red. Vratio se opet u Rim da upotpuni filozofske i teološke nauke. Godine 1584. u Rimu je zaređen za svećenika te određen da bude nadstojnik studija u engleskom kolegiju. Tu bi mogao u miru lijepo raditi, ali on je osjetio zov domovine u kojoj je Katolička Crkva krvarila te godine 1585. zamoli da tamo može raditi i poginuti kao mučenik.

Ostavio je Rim 8. svibnja 1586. te u društvu o. Henrika Garneta, budućeg mučenika također, pošao u Englesku. Iskrcali su se u Newportu. Odmah se netko našao tko je dojavio njegov dolazak tajnom Vijeću engleske kraljice. Robert se morao skrivati i veoma oprezno raditi. Najprije se pod lažnim imenom Mister Cotton skrivao u kući baruna Vaux, koji je prije 6 godina stupio natrag u krilo Katoličke Crkve, a posredovanjem revnog svećenika Personsa. Godine 1587. prešao je grofici Arundel.

Nakon 6 godina misijskog rada upao je izdajstvom otpadnice Ane Bellamy u ruke svojih progonitelja. Bilo je to 5. lipnja 1592. Pretrpio je mnoge muke, dugo je čamio po zatvorima krijepeći dušu molitvom i razmatranjem. Viseći obješen rukama na vješalima ponavljao je: »Bog je sebe tebi dao, daj se i ti njemu!« Smaknut je napokon u Tyburnu.

Sv. Robert Southwell nije bio samo isusovac, misionar i mučenik, već i pisac i pjesnik. Ostavio je iza sebe djela i u prozi i u stihovima, koja su se po Engleskoj potajno širila i čitala. Najljepše njegove pjesme nastale su za njegova trogodišnjeg tamnovanja. Njih su kasnije slavili čak i protestantski književni kritičari. Robert Southwell je najznačajniji engleski religiozni lirski pjesnik iz doba kraljice Elizabete. On je protiv snažnog vala renesanse bio duboko uvjeren da kao dostojne teme pjesništva mogu služiti ne samo svjetski užici, već i krepost i pobožnost.

Southwellova je najslavnija pjesma »Dijete u ognju«. U toj dubokoumnoj pjesmi prikazuje ljubav kao oganj koji čisti i prekaljuje. Njezinu je vrijednost ocijenio veliki pjesnik Ben Johnson. On je rekao da bi rado spalio sve ostale svoje pjesme kad bi sâm napisao samo te stihove. Southwella kao pjesnika slavio je u XIX. stoljeću i protestantski pisac Georg Macdonald.

Među ostalim Sauthwellovim pjesmama glasovit je mali ep »Plač svetog Petra«. U nj su se u svom umjetničkom stvaranju ugledali pjesnici Nicholas Brenton, Thomas Lodge i Giles Fletcher. Od njegovih djela u prozi spomena su vrijedna: »Trijumf nad smrću«, zatim asketski spisi »100 razmatranja o Božjoj ljubavi«, izrađenih prema španjolskom mistiku Diegu de Estella, »Suze Marije Magdalene«, »Utjeha za katolike«.

MOLITVA

Svemogući vječni Bože, Ti si pomogao svome blaženom Robertu Southwellu da se za pravdu bori do smrti. Daj nam po njegovu zagovoru iz ljubavi prema Tebi podnositi sve protivštine i svim svojim bićem težiti za Tobom, jedinim pravim životom! Po Kristu Gospodinu našem! Amen!

22. veljače

KATEDRA SVETOG PETRA, APOSTOLA

Blagdan Katedre sv. Petra slavio se na današnji dan u Rimu već od IV. stoljeća kao znak jedinstva Crkve sazidane na Apostolu. Stoga je danas dan kad nam se naročito valja uživljavati u tekst sv. Mateja, po kojem je Petar, temelj Crkve. Evo toga svakome rimokatoliku tako dragog teksta!

»Kada dođe Isus u okolicu Cezareje Filipove, upita svoje učenike: 'Za koga drže ljudi Sina Čovječjega?' Oni odgovoriše: 'Jedni za Ivana Krstitelja, drugi za Iliju, treći za Jeremiju ili za jednoga od proroka.' 'A vi — reče im — za koga me držite?' 'Ti si Krist, Sin Boga živoga!' odgovori mu Šimun Petar. Na to će mu Isus: 'Blago tebi, Šimune, Jonin sine, jer tebi to ne objavi tijelo i krv, nego Otac moj nebeski! A ja tebi kažem: Ti si Petar — Stijena, i na toj stijeni sagradit ću Crkvu svoju, i Vrata pakla neće je nadvladati. Tebi ću dati ključeve kraljevstva nebeskog, pa što god svežeš na zemlji, bit će svezano i na nebesima, a što razriješiš na zemlji, bit će razriješeno i na nebesima'« (Mt 16, 13—19).

Metafore kojima se Gospodin služi govoreći o Petru i samome Petru, a to su »ključevi«, koji označuju vlast, i »stijena«, koja ističe solidnost zgrade, posve su razumljive svakom dobronamjernu čitatelju. One se posve jasno odnose na Petrovu osobu, a ne samo na njegovu vjeru ili čak na nekoga drugoga.

Već od ranih kršćanskih vremena nakon tjelesnih ostataka sv. Petra najviše se štovala njegova katedra kao simbol učiteljske vlasti. Katedra koja je sačuvana do danas, prema velikom arheologu De Rossiu, čini se da je sastavljena od tri dijela. Jedan potječe iz doba od IX—XI. stoljeća, drugi od bjelokosti iz V—VI. stoljeća, dok se treći najstariji pripisuje razdoblju apostolskih vremenâ.

Svetkovina 22. veljače vuče svoje korijenje čak iz I. stoljeća, a tada se taj dan slavio sveti Petar kao zaštitnik kršćana.

»Prešlo je i na ostale apostole pravo sudjelovanja u vlasti, i na sve crkvene poglavare prispjela je moć te odredbe. Ali ne predaje se uzalud jednome što se priopćuje svima. To je na poseban način povjereno Petru, jer je svima crkvenim upraviteljima stavljen na čelo Petar« (Sveti Leon Veliki).

»Sve što na zemlji, Petre, budeš svezao
To svezano bit će i u nebesima.
I sve što ovdje danom vlašću odriješiš
Bit odriješeno na nebu će visokom.
Na strašnom sudu ti ćeš ljude suditi.«

(Crkveni himan).

MOLITVA

Svemogući Bože, Ti si nas učvrstio na stijeni Petrove vjeroispovijesti. Ne dopusti, molimo, da se ikakvim nemirom ovoga svijeta pokolebamo! Po Kristu Gospodinu našem! Amen.

SVETA MARGARETA KORTONSKA

Margareta se rodila u Levianu, u Umbriji. Njezine djetinje godine bile su ispunjene sitnim radostima i razočaranjima, tako važnima za dječji život. Roditelji su brižno na nju pazili, a pobožna majka usadila joj je u srce veliku ljubav prema molitvi. Kad je Margareti bilo 7 godina, taj odgoj nasilno je prekinut. Iznenada joj je umrla majka. Nakon dvije godine otac se po drugi put oženio, a druga žena maloj nije znala biti prava majka. Što je Margareta bivala starija i ljepša, što više i češće je dolazilo do napetosti i sukobâ. Glad za sigurnošću, priznanjem i ljubavlju u mladoj djevojci ostao je neutažen. I tako se ona počela otvarati prema ljubavi što ju je našla drugdje.

Pridobio ju je neki plemić iz Montepulicana te učinio svojom ljubavnicom. Sa 17 godina života Margareta je pobjegla iz roditeljske kuće da se preda ljubavi čovjeka koji joj je mogao sve pružiti. Siromašna seljačka djevojka sada se oblačila u dragocjenu odjeću, a kosu je resila zlatnim verižicama. Kuću je napuštala samo na konju ili u kočiji. Ponosno se šepirila i razbacivala bogatstvom i sjajem svoga dragoga.

Ipak je uz napadnu raskošnu opremu već tada pokazivala i nešto drugo, o čemu nas obavještavaju bilješke njezina duhovnog vođe. Krist joj je kasnije rekao: »Sjeti se da sam ja sâm bio tvoj vođa i učitelj i da sam ti već tada ulijevao iskrenu sućut prema siromasima i ožalošćenima, dok si još pronalazila ljubav u svijetu te provodila život pun tame, porokâ i grijehâ.«

Da li je Margareta bila svjesna toga vodstva? A tko bi to mogao reći? Znamo za njezinu ljubav prema samoći i molitvi. No, uza sve to ona nije kidala okove koji su njezin život vezali uz grijeh i sramotu. I pitamo se s pravom da li bi to ona sama ikad i učinila? Tako je u grijehu prošlo 9 godina. Mlada djevojka postala je već zrela žena kad je godine 1273. nastupio preokret. Početkom te godine njezin je ljubavnik skupa s njome došao u Villa Palazzi. Jednog je jutra ostavio kuću, praćen jedino svojim psom. Nakon 2 dana pas se vratio, ali bez gospodara. Cvileći i držeći Margaretu za suknju odveo ju je u šumu Petrignano. Ondje je pod krošnjom jednog hrasta pronašla bodežima izbodenu lješinu svoga dragoga. Što se u tom trenutku dogodilo u Margaretinoj duši, ne kaže nijedan kroničar. To je i nemoguće izreći. No veoma brzo se pokazalo da je tāda u njoj bio slomljen jedan svijet, a samo tako je postala slobodna za jedan novi život.

Sada se htjela vratiti ocu od koga je nekoć pobjegla, baš kao i izgubljeni sin, ona izgubljena kći. Obučena u žalobnu odjeću, sva satrvena od boli pokucala je na vrata roditeljske kuće. Podjaren od maćehe otac joj je, a i njezinom djetetu, uskratio gostoprimstvo. Nije je primio. Nije bio prema njoj kao otac prema izgubljenu sinu.

Što sada da čini? U tom kritičnom trenutku njezina života Krist je preuzeo inicijativu. Ali, kamo će je voditi? Samo prema jednom cilju, prema zemlji pokore. Put su joj prema njoj pokazali duhovni sinovi asiškoga Poverella. Sva iscrpljena došla je do franjevačkog samostana u Celle te zamolila pokorničku odjeću. Tuga i nevolja nisu uništile izvanrednu ljepotu i privlačivost njezina lica. Dobro-

hotno ali odlučno odgovorio je samostanski gvardijan:

»Kćeri moja, ti si previše mlada i lijepa!«

No, brat je Giunta Beregnati na posredovanje pobožnih žena i na zapovijed svoga provincijala preuzeo vodstvo Margarete. Ipak nije mnogo vjerovao ženi od 26 godina, »Donna è mobile!« Neće li je jednog dana, kad joj dojadi pokora, njezina ljepota opet odvesti na stare putove? Zato ju je pustio da godinama čeka dok joj napokon godine 1276. nije dopustio da uz pokorničku odjeću obuče i habit franjevačkih trećoredica.

Njezina ljepota utrla joj je put prema grijehu. Sada joj je ista ljepota zakrčila put prema željenom pokorničkom odijelu. S neumoljivom dosljednošću ljubavnice Margareta je započela boj sa svojom ljepotom. Odrezala je kosu, lice namazala čađom, obukla se u dronjke, gladovala i postila, obavljala najniže poslove kod bolesnikâ i staraca. Svome je tijelu navijestila rat ovim neumoljivim riječima: »Ti si me pobijedilo, a sada ću ja tebe pobijediti.« No njezina se ljepota opirala svim napadajima. I sada je Margareta htjela nožem nagrditi svoje lice. Brat Giunta svojim ugledom jedva ju je u tome spriječio.

Jednog dana Margareta je zamolila Krista da je ipak nazove svojom kćerkom. A tada se Gospodinov glas pretvorio u strahovitu ozbiljnost: »Još te neću zvati svojom kćerkom, jer si kćerka grijeha.« Pred njom su u nepreglednoj povorci prodefilirali njezini grijesi. I tada ju je pogodilo neumoljivo svjetlo božanske čistoće i svetosti. Margareta se otvorila tome svjetlu, koje je uvodi u sakramenat pokore. Kad je slijedeći dan nakon skrušene i iskrene

ispovijedi primila Kristovo tijelo, čula je u nutrini duše ovaj glas: »Kćeri moja!« Svladana neopisivom srećom, neprestano je ponavljala: »Ja sam njegova kćerka. On je to kazao. O beskrajne li slatkosti moga Gospodina! o riječi, za kojom sam tako dugo čeznula, za koju sam tako usrdno molila! Izgovorio ju je moj Bog. Kćeri moja! To me Isus tako zove!«

Ocean duhovne radosti! Kako on izgleda u Margaretinu životu? Ona je uvidjela i doživjela svu strahotu i odurnost grijeha, baš ono što želi postići i sv. Ignacije Lojolski s razmatranjem o grijehu u knjižici svojih Duhovnih vježbi. Za nju odsada prava radost može biti samo u Raspetome Kristu, u onom Jaganjcu koji oduzima grijehe svijeta. I sve to nije nikakva sladunjava romantika, već svjesno prihvaćanje svakidašnjeg križa i pokore, baš kako Krist od svojih ozbiljnih sljedbenikâ želi. Margareta osluškuje Kristov glas: »Ti bi rado bila razmaženo dijete, ali ćeš postati dijete gorčine.« Patnja i gorčina u Margareti nisu mogle, ipak, ugasiti duhovnu radost, jer s rastom milosti rasla je u njoj i jakost za nošenje križa.

Margareta vodi neumoljivu borbu protiv svoga tijela, oruđa njezina grijeha. Ljudi njezina vremena odnosili su se prema križu malo drugačije nego mi danas. Zato su u Margareti brzo počeli otkrivati pravu sveticu. Za nju je to bila strahovita spoznaja. Kad je tako slabo poznaju, onda se ona mora pred njima na glas ispovjediti. U tišini noći prolazi ulicama grada i na glas govori o grijesima svoje mladosti. Postigla je samo protivan učinak. Počeli su je još više cijeniti. Stoga ona bježi u samoću, u posve osamljenu ćeliju, da nitko više ne može v i d j e t i njezinih suza. To nije odgovaralo

Kristovoj volji. On joj je saopćio: »Dođi do mojih nogu i plači! Nemoj skrivati svoje boli!«

Margareta je 9 godina živjela u grijehu. To joj je vrijeme u duši ostavilo duboke brazde, koje je neprestano bolno osjećala. Da li joj je Bog stvarno grijehe oprostio? Nije li se ona prevarila? Tu je bio na djelu napasnik. On joj je došaptavao da joj Bog nije oprostio, jer je svojim pokorama učinila zapravo samoubojstvo. Ali Kristov glas je ponavljao: »Kćeri moja!« Ona je počela osjećati slatkoću njegove utjehe i ljubavi. Sotona joj je opet došaptavao »Te utjehe ne dolaze od Krista ni od anđelâ, već od mene.«

Nadošle su i vanjske nevolje: klevete, nepovjerenje duhovnog vođe. Zar se Krist od nje povukao? — Nije! Samo je dopustio da njezina pokora dozrije u mraku »tamne noći«, o kojoj će kasnije pisati sv. Ivan od Križa, da njezina svetost dopre do heroizma, koji je jedino moguć po križu. Krist je bolje od Margarete znao da joj je mnogo oprostio, jer je mnogo ljubila. Ona je sveto i puna pouzdanja nakon temeljito izvršene pokore preminula u dobi od 50 godina. Benedikt XIII. na Duhove godine 1728. uvrstio ju je u broj svetaca. Nevinost nije jedini put do svetosti. Postoji i put obraćenja i pokore. Ako nam preostaje još jedino taj put, ne gubimo nade u postignuće vrhunske svetosti. Postoje veliki sveci, koji su nekoć bili veliki grešnici. I sveta Margareta Kortonka svjedoči za to. Ima, dakle, šanse i za nas!

23. veljače

SVETI POLIKARP, MUČENIK

Oko godine 190. sv. Irenej, lyonski biskup, zapisao je o svetom Polikarpu: »Bio je učenik apostolâ te prijatelj mnogima koji su vidjeli Gospodina. Sami apostoli postavili su ga za biskupa Azije u crkvi Smirne.« Tertulijan navodeći predaju crkve u Smirni piše da je Polikarpa za biskupa postavio sam sv. Ivan, apostol. Bilo je to negdje oko 100. godine.

Dok je Polikarp bio još mlad biskup, pružio je gostoprimstvo mučeniku sv. Ignaciju Antiohijskom, koji mu je iz Troade upravio pismo. U tom je pismu ocrtan duhovni profil sv. Polikarpa. On je dobar pastir, nepokolebljive vjere te hrabar borac za Kristovu stvar. Ignacije piše: »Nazivam se sretnim što sam smio vidjeti tvoje čisto lice, kojim ću se moći i dalje u Bogu radovati.« Ignacije hvali Polikarpa »zbog njegova u Bogu usidrena mišljenja, koje je čvrsto kao da je sazdano na tvrdoj stijeni« i zbog toga je čeznuo za njim kao putnik u oluji za lukom. Značajne su to riječi, jer otkrivaju kako je sv. Polikarp svojom ličnošću silno djelovao na svoje suvremenike.

Euzebije Cezarejski u svojoj »Crkvenoj povijesti« spominje kako je Polikarp svršetkom godine 154. ili početkom 155. »došao u Rim da s Anicetom raspravlja o danu Uskrsa«. O tom se pitanju papa Anicet i Polikarp doduše nisu složili, ali su se ipak rastali u miru. Čak je Anicet prepustio čast Polikarpu da on predsjeda Euharistiji.

Sv. Polikarp je pretrpio mučeništvo na stadionu u Smirni 23. veljače 155. oko dva sata poslije podne u dobi od 86 godina. O njemu nam je sačuvano divno svjedočanstvo u »Poslanici smirnske Crkve«, koju je napisao očevidac. To je jedan od najljepših mučeničkih izvještaja. Rese ga trijeznost, dostojanstvo, a tko ga čita ostaje pod dubokim dojmom. Mučenik Polikarp je kao divna i ugodna žrtva.

Pozvan da prokune Krista, Polikarp je uzviknuo: »Osamdeset i šest godina mu služim i ništa mi na žao nije učinio. Kako mogu grditi svoga kralja koji me spasio.«

Evo jednog većeg isječka iz »Poslanice smirnske Crkve« o mučeništvu svetoga Polikarpa!

»... Kad je lomača bila pripravljena, Polikarp svuče sa sebe odijelo, odriješi pojas i poče se izuvati. Prije to nije mogao učiniti, jer su svi vjernici svakako nastojali da ga se dotaknu. Već prije mučeništva bio je ukrašen izvanrednom dobrotom poradi svoga sveta života.

A sad je tu stao nasred pripravljene lomače. Kad su ga htjeli prikovati čavlima, odvrati im: 'Pustite me ovako. Tko mi je dao snage da trpim vatru, dat će mi jakosti da je mogu mirno i podnijeti i to bez vaših pomagala!' Zato ga ne prikovaše, nego samo svezaše.

A on otraga vezanim rukama kao ovan-zvonar izlučen iz velikog stada i pripremljen za žrtvu Bogu ugodnu, divnu, pogleda na nebo i reče: 'Gospodine, Bože svemogući, Oče ljubljenoga i blagoslovljenoga Sina Tvoga Isusa Krista! Mi smo Te po njemu upoznali. Bože anđela i nebeskih sila, svega stvorenja i svih pravednika koji žive kako Ti hoćeš. Hvala Ti, što si me učinio dostojnim da baš danas i baš

u ovaj čas budem zajedno sa svetim mučenicima dionik čaše Tvoga Krista, da jednom i tijelom i dušom uskrsnem na vječni i neuništivi život Duha Svetoga. Bože istiniti, o da me danas primiš među svoje mučenike kao žrtvu divnu i ugodnu, kako si je pripravio, predodredio i sada ispunio!

Za sve to hvalim Te, blagoslivljam Te i slavim Te po vječnom i nebeskom svećeniku Isusu Kristu, Tvome ljubljenom Sinu, po kojem nek je slava Tebi, zajedno s njim i Duhom Svetim, sada i u sve vjekove. Amen!'

A kada izreče 'Amen' i završi molitvu, sluge ognja potpališe vatru.

Kad se razbuktao plamen, ugledasmo čudo mi kojima je bilo dopušteno gledati taj prizor i koji smo zato ostali na životu da možemo drugima priopćiti što se dogodilo. Plamen se izvio u lûk i nadu se poput ognjenoga brodskog jedra i u krugu opkoli mučenika. A on u sredini nije sličio opaljenom tijelu, nego pečenu kruhu, i sjao je poput srebra i zlata u peći. A mi smo osjetili tako ugodan miris kao da miriše tamjan ili koja druga mirisava tvar...«

Sv. Irenej u pismu Florinu navodi da je »Polikarp slao pisma obližnjim crkvama kako bi ih utvrdio, ili nekoj subraći kako bi ih opomenuo ili potaknuo«. Od svega toga sačuvala se samo njegova poslanica Filipljanima, napisana malo poslije mučeništva svetog Ignacija godine 107. U njoj Polikarp hvali Filipljane što su pružili gostoprimstvo mučenicima Ignaciju, Zozimu i Rufu na njihovu putu u Rim. Potiče ih na vjernost Evanđelju te nauku njihova velikog učitelja sv. Pavla. »Ni ja ni tko drugi meni sličan ne može se približiti mu-

drosti blaženog i slavnog Pavla, koji je, dok je bio kod vas, točno i sigurno naučavao riječ istine pred tadašnjim ljudima, a nakon svog odlaska pisao vam je i pisma. Ako ih pažljivo proučite, napredovat ćete u danoj vam vjeri . . .«

Sv. Polikarp potiče Filipljane na molitvu, da budu apostoli molitve. On o tome piše: »Molite za sve svete! Molite, također, za kraljeve, za vlasti i knezove, za one koji vas progone i mrze, i za neprijatelje križa, da vaš plod bude očit svima, da budete savršeni . . .«

Duhovnost je sv. Polikarpa veoma slična duhovnosti sv. Ignacija Antiohijskog, a obje izviru iz IV. Evanđelja te iz poslanica svetog Pavla. Polikarp je ispunio preporuku svog prijatelja Ignacija: »Stoj čvrsto kao nakovanj pod udarcima!« Za njega je život bio Krist. Ono što je pisao Filipljanima i sam je vjerovao i toga se držao. »Bez prestanka ostanimo čvrsti u našoj nadi, u zalogu naše pravde, to jest u Isusu Kristu . . . Nasljedujmo njegovu strpljivost, i ako trpimo zbog njegova imena, iskazujmo mu slavu! Ta sâm nam je on u sebi pružio primjer i u taj smo povjerovali.« Za Polikarpa su savršeni nasljedovatelji Krista mučenici. Oni su »nasljedovatelji istinske ljubavi«. Zato je i svako mučeništvo kao neko drugo Evanđelje, očitovanje najuzvišenije ljubavi.

MOLITVA

»Gospodine Bože svevladaru, blagoslivljam Te što si me učinio dostojnim ovoga dana i ovoga časa da primim dio u broju mučenika, u čaši Tvoga Krista« (sveti Polikarp)!

Bože svega stvorenoga, Ti si svetog Polikarpa biskupa pribrojio mučenicima svojim. Na njegov zagovor daj da s njime pijemo iz čaše Kristove muke i uskrsnemo na vječni život! Po Kristu Gospodinu našem! Amen!

»Anđelu Crkve u Smirni napiši: Ovo govori Prvi i Posljednji, onaj koji umrije i oživje: Poznam tvoju nevolju i tvoje siromaštvo, ali ti si bogat. Ostani vjeran do smrti, i dat ću ti vijenac — život.

Nemoj se bojati muka što te očekuju: đavao će ubrzo neke između vas baciti u tamnicu da budete podvrgnuti kušnji« (Otkrivenje, 2, 8—9, 10).

SVETI SINEROT, SRIJEMSKI MUČENIK

Opis mučeništva sv. Sinerota, srijemskog mučenika, sačuvan je samo na latinskom jeziku, a objavio ga je veliki učenjak Ruinart. Sinerot je bio podrijetlom Grk. U blizini rimskoga grada Sirmiuma, današnje Srijemske Mitrovice, vršio je službu vrtlara. Odrekao se svih zemaljskih dobara te živio veoma povučeno. Za vrijeme progonstva Maksimijana Galerija kroz jedno vrijeme ostao je sakriven, a zatim se vratio kući misleći da je prošla opasnost.

Jednog je dana vidio kako se žena nekog carskog službenika odviše slobodno približava mjestu njegova obitavališta, i to u neobičan sat, i u pratnji dviju sluškinjâ. Sinerot joj je predbacio njezino odviše slobodno ponašanje, a ona se živo uvrijedila te ga tužila svome mužu. On je čitav slučaj predao

na sud upravitelju pokrajine. Taj je dao pred sebe predvesti Sinerota, da ga o svemu potanko ispita. Saznavši da je kršćanin, osudio ga je na smrt što nije htio žrtvovati idolima. Opis mučeništva kao dan smrti mučenikove spominje 23. veljače, dok godinu ne navodi. O tome svetom mučeniku pronađena su dva natpisa u sirmijskom kršćanskom groblju. U đakovačkoj biskupiji, baštinici staroga Sirmiuma, spomen svetog Sinerota, mučenika, slavi se 21. veljače.

PAUL CLAUDEL

Na današnji dan godine 1955. bila je Čista srijeda, početak Korizme. Toga je dana umro najveći francuski pjesnik XX. stoljeća, ali koji nije bio samo velik pjesnik, već isto tako i velik kršćanin. Bio je to obraćenik iz mladih dana Paul Claudel. Još se i danas u pariskoj katedrali nalazi obilježeno mjesto na kojem je 18-godišnji Claudel, koji za sebe napisa da je »živio u nećudorednosti«, doživio nenadano obraćenje. Tada ga je zahvatilo neko neobično uzbuđenje, a zatim sigurnost vjere i suze. On je bio svjestan da je to bila milost i on će tu milost u svojim djelima veličati kao što je samo mogao umjetnik njegova formata. Sam je priznao: »Nisam htio prikazivati svece, već slabe ljude u borbi s milošću.« On je svojim uzvišenim pjesništvom vršio izvanredan apostolat. Istinu koju je sam spoznao želio je saopćiti drugima, a to je činio jezikom i izražajnošću umjetnika. On nije mogao trpjeti da toliki ljudi žive bez one vjere koja

jedina osigurava čovjekovo spasenje. Zato je u svom umjetničkom stvaralaštvu išao neprestano naprijed kao da ga tjera neka nevidljiva sila. Bila je to ona sila koja je sve htjela osvojiti za Krista.

Velik dio svoga književnog djela Claudel je stvorio izvan Francuske, a u francuskoj književnosti nije imao nikakva uzora u koji bi se ugledao. Bio je posve originalan. Građu je za svoja djela nalazio na putovanju, u dodiru s velikim svijetom. On je kao diplomat živio u Japanu, Kini, u Sjevernoj i Južnoj Americi, u Pragu, Frankfurtu, Hamburgu, Rimu, Kopenhagenu i Bruxellesu. Njemu je bio dobro poznat svijet politike i ekonomije, tako tipičan za naše doba. Ali osim toga on je i mnogo čitao i studirao je sv. Tomu Akvinca, Dantea, Calderona. Rado se uživljavao i u živote svetih ljudi, kao što su bili Charles de Foucauld, sveta Mala Terezija i Djevica Orleanska. Kao dubok kršćanin i u crkvi i u liturgiji osjećao se kao kod kuće. Misu je uvijek pratio sa svojim debelim misalom u ruci. Čitav je život čitao Bibliju, a posljednje godine gotovo nju jedino. Na način starih svetih otaca i sam je izlagao pojedine svetopisamske knjige, tako, na primjer, Ruthu, Tobiju, Joba, Pjesmu nad pjesmama i Apokalipsu. Biblija je za njega bila izvor života. Sam je priznao: »Biblija je knjiga koju bi trebalo čitati na koljenima, kao kad se sluša Božji govor. Ja sam kao kršćanin od nje rođen, u njoj živim i nastojat ću živjeti. Već gotovo 20 godina ulažem sve svoje sile u to da širim ljubav prema toj knjizi, nakon što učenjaci nisu ništa drugo postigli, nego da je učine prezrenom.« Biblija je bila i najodličnije vrelo za Claudelovo pjesničko stvaralaštvo.

Claudel je osim Biblije volio i svijet kao otvorenu Božju knjigu iz koje se može čitati. On je bio otvoren prema svijetu, ali ne i opsjednut od njega. Zato je i napisao: »Mi znamo da smo stvoreni da zagospodarimo svijetom, a ne da on nama zavlada. Kršćanin zna da snagom svoje vjere posjeduje svijet neovisno od vremena«, dakle, slobodno kao što i dolikuje Božjoj djeci, koja nisu robovi već slobodni u Kristu.

U svome djelu »Misli i razgovori« Claudel veoma umješno piše: »Čitav je svijet položen u naše ruke, pa zar da onda od njega ništa ne učinimo? Ali ne samo za svoju korist nego i za Božju slavu... Kako će lijep udes čovjeka biti u budućnosti kad bude u sebi mogao sjediniti ove tri stvari: vjeru, moć i onu odvažnu radost, koja će uskoro i brda prenašati, ali koja nas već sada prenosi i preko brdâ! Čitav je svijet obećana zemlja i stoga se nadam i u beznadnoj situaciji... Upravo tako kao što zemlja pomaže čovjeku i čovjek pomaže zemlji da ispuni volju Božju. Zemlja i čovjek zajedno govore: Oče naš, koji jesi na nebesima!«

Claudelovo književno djelo svojim pogledima podsjeća na Apokalipsu koja govori o novom nebu i novoj zemlji, ono je prodor u taj nama obećani svijet. Dobar poznavalac i prevodilac Claudela, veliki teolog Hans Urs von Balthasar kaže: »Claudel je tako strastven prema svijetu kako su prije njega bili samo pogani, a ipak je strastven baš zato što je kršćanin. Nijedan kršćanski filozof, teolog, mistik ili pjesnik prije njega nije tako snažno doživio horizont svijeta.« Claudelovo književno djelo odiše svemirskom duhovnošću. Claudel piše: »Za mene se sreća što sam katolik u prvom redu sastoji u tome

što doživljavam svoje jedinstvo sa svemirom, što znam da sam s izvornim i temeljnim stvarima: morem, zemljom, nebom i Božjom Riječju jedno.« Iz toga osjećaja raste i tako snažno naglašena socijalna dimenzija njegova pjesništva. »Nitko ne pjeva sam. I same zvijezde na nebu, tako čitamo u svetim knjigama, u zajednici pjevaju hvalospjev... Sve je stvorenje od Serafina do minerala jednorodno i u svim dijelovima povezano vezom ljubavi. Postoji obaveza jednoga prema drugome, jedna veza između različitih dijelova svijeta.«

Claudela zbog njegova duhovnog bogatstva s pravom nazivaju Danteom našega stoljeća. Njega valja čitati. Na hrvatskom jeziku zaslugom Hrvatskog književnog društva sv. Ćirila i Metoda imamo prevedene dvije Claudelove drame: »Navještenje« i »Razdioba podneva«. Osobito je lijepa prva, koja ide u red njegovih najboljih književnih ostvarenja. Oživljuje ju srednjovjekovna atmosfera, puna duboke vjere, mističnog zanosa i misli koje čovjeka odgajaju.

Claudel je bio član Francuske akademije. Pokopan je kao zaslužan sin francuskog naroda uz najveće počasti na državni trošak. Ležeći na odru imao je sklopljene ruke, ovijene krunicom, darom Pija XII.

24. veljače

SVETI MODEST, BISKUP

Sveti Modest bio je jedan od biskupa drevne biskupije u Trieru. O njegovu životu imamo samo posve kratke podatke iz raznih martirologija ili rukopisa iz Njemačke i Nizozemske. Odatle je njegovo ime upisano i u Rimski martirologij, najveći popis mučenika i svetaca. Sveti Modest je upravljao biskupijom u Trieru u zadnjoj četvrti V. stoljeća, kad se raspadalo Zapadno Rimsko Carstvo i kad je svuda po Evropi zbog seobe naroda i provala raznih barbara vladala sama nesigurnost. Pljačke, osvajanja, masovna ubijanja bila su na dnevnom redu. U to teško doba jedina svijetla točka bili su neustrašivi sveti biskupi, koji su se i uz opasnost vlastitog života znali izložiti za svoje stado. Jedan je takav biskup bio i sv. Modest. On je prema prilično pomnom proučavanju umro godine 486. Pokopan je u crkvi sv. Marije u Trieru. Ta je crkva slavna kao prošteništna, jer se u njoj čuvaju relikvije sv. apostola Matije. Blagdan svetog Modesta slavi se danas, kad se prije obnove kalendara slavio i blagdan svetog Matije.

SVETI ETELBERT, KRALJ

Etelbert je bio potomak Engista, legendarnog osnivača kraljevske kuće Kent u Velikoj Britaniji. Rodio se oko godine 552., a već kao dječak naslijedio je na kraljevskom prijestolju svoga oca Ermenrika, koji je umro godine 560. Etelbert je godine 593. uspio proširiti svoju vlast na svu Englesku postavši poglavar federacije svih anglosaksonskih kraljevstava. Još kao poganin oko godine 588. oženio je u Parizu Bertu, kćerku kralja Kariberta, koja je bila kršćanka. Već tada se u ozbiljnim kršćanskim obiteljima pazilo da kršćanski bračni drug u braku s poganinom ili inovjercem može slobodno ispovijedati svoju vjeru i po njoj živjeti. Tako se i Etelbert morao obavezati da svojoj ženi Berti i njezinom kapelanu neće ometati slobodno obavljanje kršćanskih obreda i drugih dužnosti.

Etelbert je pod utjecajem svoje žene blagohotno primio misionare, koje u Englesku posla papa Grgur Veliki. Oni su se pod vodstvom monaha-benediktinca sv. Augustina iskrcali na otoku Thanet, kamo im je pošao u susret sam kralj. Htio je točno saznati za razlog njihova dolaska. Upoznavši dobrohotnost njihova pohoda, dopustio im je da se nastane u Canterburyu i slobodno naviještaju kršćansku nauku. Dao im je na raspolaganje crkvu sv. Martina, kojom se služila njegova žena Berta.

Sv. Augustin i njegovi monasi imali su mnogo uspjeha u svom misionarskom radu u Engleskoj. Među brojne obraćenike na kršćanstvo valja ubrojiti i kralja Etelberta, koga je 1. lipnja 597. u predvečerje Duhova krstio sam sv. Augustin. I tako je Etelbertu pripala čast da je postao prvi kršćanski kralj Engleske. Ali ne samo to, on je u svom kraljevstvu postao i revan promicatelj kršćanstva. Drago mu je bilo da njegovi podanici primaju kršćansku vjeru, ali nikoga nije silio na to, pa je u tome pokazao veću širinu duha nego mnogi drugi

vladari. On je znao da se za vjeru mora svatko sam u potpunoj slobodi odlučiti. Već u godini svoga krštenja Etelbert je imao preko 10.000 kršćanskih podanika.

Augustin je u međuvremenu u Arlesu u Galiji bio posvećen za biskupa. Kralj mu je ustupio svoju palaču, a prijestolnicu premjestio u Reculver. Odavde je pomogao sv. Augustinu, biskupu, da obnovi jednu staru crkvu koja je potjecala još iz rimskog doba. To je crkva Presvetog Spasitelja, engleski Christ Church, koja postade metropolitanska crkva Engleske. Kraljevoj pobožnosti valja zahvaliti i podizanje crkve sv. Petra i Pavla, koja nakon Augustinove smrti godine 604. bi posvećena njemu. Samo onaj koji je osjetio oskudicu crkvenoga prostora razumjet će pravo zasluge onih koji su gradili crkve. Oni su tim djelom omogućili normalan razvoj kršćanskoga života u jednome mjestu. Zbog toga je Crkva toliko i slavila kraljeve, graditelje crkava. Za vrijeme kralja Etelberta osnovana je i nova biskupija u Rochesteru, kojoj je prvi biskup bio Just. Njega je za biskupa godine 601. posvetio sv. Augustin, apostol Engleske. Iste godine došla je s pismom upravljenim na kralja nova grupa misionara, koju je također poslao papa Grgur Veliki. Njemu je bilo mnogo stalo do Crkve u Engleskoj. U tome smislu pisao je i kralju Etelbertu.

Etelbertu se duguje i obraćenje njegova nećaka Saberta, podkralja Essexa. On je sagradio katedralu sv. Pavla u Londonu. To je bilo veoma značajno, jer će London kasnije postati centar Engleskog kraljevstva. Oko godine 600. Etelbert je izdao i prvi kodeks kaznenog prava, u kojem su bile kazne globom za sve one koji bi vrijeđali klerike. Etelbert je slavno vladao kroz 56 godina, od toga 20 godina kao kršćanin. Umro je 24. veljače 616. Pokopan je uz svoju ženu Bertu i sv. Augustina u kapeli sv. Martina u opatijskoj crkvi sv. Petra i Pavla. Kasnije mu je tijelo položeno pod glavni oltar. Na početku Engleske crkve stoji trojka: Augustin, Berta i Etelbert. Njegov se blagdan još i danas slavi u biskupijama Westminsteru, Southwarku i Northhamptonu.

25. veljače

SVETI DONAT, ZADARSKI BISKUP

O svetom Donatu, slavnom zadarskom biskupu, pisao je već glasoviti isusovac Farlati u svom monumentalnom djelu »Illyricum sacrum«, V. svezak. Djelo je izdano u Veneciji godine 1775. A za Farlatijem pisali su i drugi manje poznati pisci. Inače prva ozbiljnija vijest o svetom Donatu potječe od Eginarda u njegovu djelu »Povijesni spomenici Njemačke«. Mjesna zadarska predaja misli da je sveti Donat rodom Zadranin.

Prema »Dandolovu ljetopisu« malo poslije Božića godine 805. na dvoru Karla Velikoga u Salzburgu su se sastali skupa s mletačkim duždem Pavao, zadarski knez i Donat, zadarski biskup. On je igrao posredničku ulogu između Franaka i Bizanta. Išao je u Bizant, gdje je dobio na dar moći svete sirmijske mučenice Anastazije. Bilo je to godine 804. za bizantinskog cara Nikefora. Sveti Donat je prenio svetičine kosti u svoj Zadar te ih pohranio u tadašnjoj katedrali sv. Petra. Kasnije katedrala bi posvećena svetoj Anastaziji, ili kako je Zadrani zovu, svetoj Stošiji, koju i danas veoma svečano slave. Neki spominju da je sv. Donat u Bizantu dobio na dar i relikvije svetog mučenika Krizogona, po zadarski Krševana, te Zoila, Adape i Irene. Tim je svetinjama, do kojih se onda mnogo držalo, duhovno obogatio svoj biskupski grad i njegove crkve.

Sveti Donat je umro oko godine 811., a pokopan je u velebnoj crkvi Presv. Trojstva, koju je obnovio te koja je kasnije dobila po njemu ime, sačuvano

sve do danas. Ta je crkva u našim krajevima crkveno umjetnički spomenik prvoga reda. Po stilu je minijatura glasovite crkve Aja Sofije u Carigradu. Danas se u njoj izvode koncerti ozbiljne glazbe. Godine 1622. po volji zadarskog nadbiskupa Stelle moći sv. Donata stavljene su pod glavni oltar. Godine 1809., nakon provale Francuza u Zadar, prenesene su u katedralu svete Stošije, gdje se i danas nalaze. Tako bar misli »Bibliotheca Sanctorum« Lateranskog sveučilišta. Sveti Donat je drugotni zaštitnik grada Zadra, a slavi se na današnji dan.

NIKOLA RATKAJ, ISUSOVAC

U kitnjastom Hrvatskom Zagorju još se i danas ponosno diže plemićki dvorac obitelji Ratkaj Veliki Tabor. U tom se dvorcu na samu Novu Godinu 1601. rodio Nikola Ratkaj, koji je imao divnu majku Eufrozinu. Da je ta žena bila ne samo plemenita roda, već još više i plemenite duše, svjedoče dva njezina pisma sinu Nikoli, isusovcu i misionaru. Nikola je veoma rano osjetio Božji poziv, kome se odazvao i stupio u Družbu Isusovu. Studirao je u Brnu, u Moravskoj, u Grazu te u Rimu u glasovitom Rimskom kolegiju. U tom slavnom zavodu njegov je najpouzdaniji prijatelj bio sv. Ivan Berchmans, koji je veoma mlad umro, tek pri završetku studija filozofije. To prijateljstvo znak je da je i Nikola bio redovnik kreposna života, pun idealâ, kad je svetac Ivan Berchmans između tolike subraće baš njega kao svog naročitog prijatelja cijenio. Bit će da ih je sprijateljila naročito misijska

ideja, želja za misijama, jer je ona gorjela i u srcu vatrenoga Flamanca Ivana Berchmansa. On je nije mogao ostvariti, jer se Gospodinu drukčije svidjelo, ali ju je ostvario naš Nikola, koji je kao misionar pošao u Indiju. Bilo je to 3 godine nakon smrti sv. Ivana Berchmansa. Nikola je u Indiji godine 1624. zaređen za svećenika. Revno je ondje djelovao sve do svoje smrti 25. veljače 1662. U doba kad je Hrvatska bila »ostatak ostataka« on je pošao u Indiju, da se pridruži sinovima drugih naroda, koji su se istaknuli u misijskom radu. Iz obitelji Ratkaj rodio se još jedan misionar. Bio je to Ivan Ratkaj, koji je radio u Meksiku i ondje bio otrovan. Družba Isusova ubraja ga u broj svojih mučenika. Šteta je što o njihovu životu tako malo znamo. Zato su nam tim draža pisma Nikoline majke, jer nam bacaju svjetlo i na njezina sina.

PRVO PISMO

Susedgrad, 22. travnja 1622.

Želim Ti, moj slatki i predragi sinko, da Ti Gospodin Bog dade sve ono što se mili Njegovom svetom Veličanstvu, i što je nužno i spasonosno Tebi u tvojem svetom staležu. Primila sam, slatki i dragi Nikola, Tvoje pismo i ujedno razabrala u njemu Tvoju želju kao što i u pismu što si ga pisao velečasnom ocu Forru, rektoru Zagrebačkog kolegija. Ova Tvoja pisma i Tvoja želja napuniše me u jednu ruku gorkom žalošću, u drugu ruku silnom radošću: žalošću i suzama zato što Te, možda, nikad više neću vidjeti niti ću biti na Tvojoj mladoj misi, kojoj sam se toliko radovala, niti na drugim Tvojim mnogim misama. Radošću pak me napuniše

stoga što vidim Tvoju svetu odluku. Boga ponizno molim neka Ti pomogne i neka Te vodi! Ne mogu Ti izreći i napisati kolika mi je to utjeha. Nek je hvaljeno sveto ime Gospodina Boga u svemu!

Znam, premili moj Nikola, da se dogodilo protiv očekivanja sviju nas, kada si stupio u ovaj sveti red. A što si u njemu dosada ustrajao, nauci se posvetio, u svakom dobru napredovao, sklon bio na krepost i za njom težio, sve je to bio i jest Božji dar. Ja vidim da Ti hoćeš da budeš u milosti dragoga Boga. Ti želiš hodati Njegovom stazom, kojom nam zapovijeda da idemo. Zato neka je daleko od mene i sama pomisao da bih se ja protivila volji Božjoj. I premda mi je teško izreći, ipak ću Ti reći na veću mi je radost Tvoja želja da odeš u one strašne krajeve i države, nego li kad bi želio da se vratiš u ovu našu domovinu, gdje bi te gledale naše suzne doduše oči, ali barem bi Te vidjele.

Da, slatki, premili i presretni sinko, odazovi se draga srca svojem pozivu i nemoj da budeš kukavica i takvog poziva nevrijedan! Marljivo radi u vinogradu Tvog premilog Učitelja i Kralja i ne boj se, nećeš se odveć dugo truditi, jer gospoda Ratkaji nisu duga vijeka: brzo ćeš svršiti svoje putovanje na ovom propadljivom svijetu, a za nagradu dobit ćeš onu dragocjenu plaću, pogotovo kad si u ranoj mladosti pošao u Kristov vinograd. Bio Ti na pomoć u svakom dobrom nastojanju i u svakoj odluci sveti Bog, pomoć i zaštita Mučenikâ; i dao Ti da mu po svojoj želji predobiješ mnogo duša za vječno blaženstvo, a pomoglo Ti u tom obilje mojeg materinskog blagoslova!

A jer znam da uz Boga imaš odlične i vanredne vođe i učitelje, ja ih zaklinjem, a osobito mog pre-

časnog gospodina i u Kristu oca Generala da Te u tome učvrsti, pomaže i vodi. Ja želim i hoću nek ima nad Tobom svu vlast i da po volji s Tobom raspolaže za slavu Božju i za potrebe svetoga reda, pa ako imam nad Tobom kakvu vlast, ja je radosno draga srca u njegove ruke predajem, prenosim i polažem.

Napokon Te molim da mi često pišeš, ne samo iz Rima nego i u slučaju da polag odluke i volje Tvojih starijih Tvoju odluku privedeš kraju, da mognem barem vidjeti Tvoja pisma gdje se god budeš nalazio. Bog svrnuo svete oči svoje na Tebe i blažena djeva Marija i sveti Tvoj otac Ignacije neka Ti bude u pomoći, kad Te ja ne mogu da vidim! Primio Te pod okrilje svoje sv. Franjo Ksaverski, apostol onih krajeva!

Pisano na Susedgradu na treći dan Uskrsa (22. travnja 1622.).

Neka Te blagoslovi i utvrdi Bog u svakom dobru, slatki moj sinko!

Tvoja slatka majka
Palfi Eufrozina

DRUGO PISMO

Premili sine!

Tvoje pismo, što si mi ga pisao iz Rima 14. svibnja, primila sam u dvorcu Horvackoj 20. lipnja. U njemu vidim Tvoju veliku radost što Ti se ispunila želja da pođeš u Indiju. I ja se sad radujem što si želju postigao, i molim se neka bude s Tobom blagoslov Boga velikoga i zaštita blažene Djevice, nek mogneš pod njezinom obranom sretno dokrajčiti put po svojoj želji u mjestima, za kojima

si čeznuo, u onim krajevima, koji su dozreli za žetvu, nek budeš tamo dobar žetelac i da u Gospodinovu žitnicu uneseš mnogo žita, pa kad se iz Indije vratiš u onaj novi nebeski Jeruzalem, da mogneš pokazati svoju dobru službu preslatkom Isusu i slavnoj Djevi Mariji, te da i Ti mogneš primiti plaću s presretnim onim ocem sv. Ignacijem i sv. Franjom Ksaverskim, apostolom Indije!

Sad čuj, moj slatki i premili sinko, ne štedi tijela u napornom radu, ne boj se proliti krvcu za preslavno Ime Isusovo! A znaj, sinko, da se ja nimalo ne žalostim što odlaziš u one daleke zemlje, već se radujem iz dna duše da te je dobri Isus odabrao da naviještaš Njegovo ime neznabošcima. Ja Te tisuću puta više volim što ideš onamo, nego da si ostao u našim krajevima. A ljubit ću Te još više, budem li čula da si tamo koristan sluga Božji. Pođi, ljubljeni sine, pođi velika i junačka srca! Nemoj se plašiti strahota smrti, nego za svog preslatkog Isusa svaki trud i teret nosi, podnesi spokojno! Neka trpi tijelo da duh jednom vlada na vijeke!

Opet velim, ja nimalo ne tugujem što, eto, ideš na one daleke žale, pače da mogu s Tobom poći, ja bih pošla, jer nema ništa bolje ni korisnije nego služiti Bogu i za njega trpjeti, jer je nagrada velika. Za prolazno daje nam se dobro, što vječno traje.

Što se tiče onih stvari, koje me moliš, ja ću na njih misliti pa se pobrinuti da se ispune. A što mi na mjesto sebe preporučaš Zagrebački kolegij, to mi je drago, jer vidim kako se mene sjećaš i mjesto sebe mnogo dobrih sinova ostavljaš, osobito sadašnjeg oca Rektora. Oni će se moliti za Tebe, a i ja

dok budem živa u svojim ću se nevrijednim molitvama spominjati Tebe.

Želiš znati točnije koliko Ti je godina: znaj, minulog 1. siječnja navršio si dvadeset i jednu godinu, a sad si u dvadeset drugoj, koju ćeš ako Bog da navršiti slijedeće godine prvoga siječnja 1623. godine.

Za braću i rođake ništa se Ti ne brini: njima će i meni Bog biti zaštitnik. On će se za njih skrbiti; svi su zdravi, a Tvoja predraga tetka redovnica sv. Klare u Gracu molit će se Bogu da među poganima dobro posluješ darom danim Ti od Boga, neka radostan osvaneš pred Bogom, kamo će veliki onaj Otac obitelji pozvati poslenike da im dadne plaću.

Gospođa Sambol Barbara Palfi, koju si pozdravio, uzvraća pozdrav i želi Ti svako dobro. I ostali rođaci gospoda Palfi dobro su i zdravo, osim Nikole Palfija koji je ove godine na Veliku srijedu pao s konja kojeg je jahao i slomio nogu, pa je od boli treći dan na sam Veliki Petak umro. Gledaj, sinko, kako je u svijetu i kako plaća onima koji se za njega znoje. Sretnim Te držim što si odabrao bolji dio, a i sebe držim sretnom, sinko, što je u mojem vrtu niknuo ljiljan-cvijet, koji će miomiris širiti među neznabošcima i Ime Gospodina Isusa Krista naviještati: jer bez sumnje ne bih uživala tu utjehu nit bih što vrijedila da si ostao u ovim našim krajevima. Od sada će mi, eto, sav moj život biti jedna radost, pa ću i umrijeti, kad se Bogu svidi, radosna što Te vidim od Boga pozvana i izabrana. A i Ti se, premili sine, raduj, radosno i veselo pođi kamo Te Bog vodi, raduj se u svome Isusu Kristu, u Spasitelju, čijoj Te jakoj ruci preporučam, nek Tobom vlada, nek Te vodi i učvrsti u svojoj svetoj službi!

Ovo Ti je moj zbogom, od sve moje djece čedo najmilije. Opet i opet — s Bogom u Kristu Isusu presretni! Za me se Bogu moli i od dragog Isusa sretnu mi smrt isprosi!

Pisano u kraljevini Hrvatskoj, u dvorcu Horvackoj, dana 24. lipnja, na blagdan sv. Ivana Krstitelja, godine Gospodnje 1622.

Tvoja predraga majka
Eufrozina Palfi de Erded

26. veljače

SVETI PORFIRIJE, BISKUP

Životopis ovoga svetog biskupa Gaze u Palestini dugujemo njegovu učeniku i kasnije đakonu Marku, koji je po zvanju bio krasnopisac. Iako u tom životopisu ima uljepšanih mjesta, drži se ipak da je bar 90 posto povijesna istina. Uzevši u obzir vremensku udaljenost to je odlično.

Porfirije se rodio u veoma bogatoj obitelji u Solunu godine 347. Oko godine 378. ostavio je svijet te se povukao u Egipat u pustinju i ondje provodio monastički život. Ostaje u pustinji pet godina, a zatim je pošao u Palestinu, gdje je živio daljnjih pet godina u jednoj spilji kraj rijeke Jordana. Kako je provodio odviše strog život, naškodio si je zdravlju. Zato je pošao u Jeruzalem, da bi ondje obišao svakom kršćaninu najsvetija i najdraža mjesta. Tu je upoznao Marka, svog kasnijeg životopisca i suradnika. Poslao ga je u Solun da riješi pitanja njegove baštine, jer je Porfirije imao još mlađe braće. Marko je taj posao sretno obavio, a kad se vratio, našao je svoga prijatelja potpuno zdrava. Čudesno je ozdravio na Kalvariji.

Evo kako opisuje Porfirijev ćudoredni profil njegov životopisac: »Bio je čovjek bez mane, blag, pobožan, više od drugih posjedovao je dar tumačenja Svetog pisma, rješavanja poteškoća koje se u njemu nalaze te zatvaranja ustâ krivovjercima i nevjernicima. Ljubio je siromahe, lako bi se raznježio i to brzo čak do suza. Porfirije je dijelio svoja dobra ne samo u Jeruzalemu već i u okolnim

selima, a znatan je dio dao i samostanima u Egiptu, koji su bili jako siromašni.« Zbog svoje prevelike darežljivosti sam je osiromašio pa je neko vrijeme obavljao zanat obućara.

Jeruzalemski biskup Ivan čuo je mnogo o Porfiriju, o njegovim vrlinama, pa ga je upoznao i kasnije zaredio za svećenika te mu povjerio čuvanje najsvetije kršćanske relikvije, dijelove križa na kojem je Spasitelj dovršio djelo otkupljenja. Postavši svećenik Porfirije nije ništa promijenio u svom strogom načinu života i u svojim neprestanim postovima. Godine 395. nakon smrti biskupa u Gazi metropolita Cezareje u Palestini posvetio je Porfirija za biskupa obudovjele biskupije. Gaza je tada brojila mali broj kršćana. Novi je biskup u vrijeme velike suše izmolio obilnu kišu, pa je to čudesno uslišanje djelovalo na ljude te se preko 100 pogana obratilo na kršćanstvo. Međutim, sljedbenici stare poganske religije nisu mirovali, već rovarili protiv novog, revnog biskupa, i on se morao skrivati. Poslao je u Carigrad svoga suradnika Marka, gdje je taj uz potporu sv. Ivana Zlatoustoga i carskoga sobara Eutropija od cara dobio službeno pismo, po kojem su se u Gazi morali pozatvarati svi poganski hramovi.

Ta se careva odredba zbog korupcije carskog službenika nije u potpunosti izvršila. Porfirijev rad Bog je pomogao novim čudesnim djelima. Tako se spominje da je pritekao u pomoć ženi koja se mučila u preteškom porodu. Svečeva čudotvorna djelatnost izazvala je nova obraćenja, ali i tvrd postupak prema novoobraćenicima od neprijatelja kršćanskog imena.

Tada je Porfirije odlučio u društvu cezarejskog metropolite sam poći u Carigrad. Dva su prelata za svoju stvar pridobila caricu Eudoksiju, koja je baš tada rodila sina Teodozija II. Ona im je isposlovala novi carski dekret, koji je uzeo u zaštitu kršćane.

Porfirije je živio još mnogo godina, u kojima je učinio mnogo dobra, a i pravih čudesa. Razbolivši se dao je svojima još posljednje upute, a zatim je Bogu preporučio sve ovce svoga stada. Blago je umro u Gospodinovu miru 26. veljače 420., nakon 20 godina biskupovanja.

SVETI AGRIKOLA, BISKUP

U francuskom gradu Neversu slavi se danas blagdan svetog Agrikole, koji je bio biskup toga grada, jedan od onih koji su u životu te biskupije zaorali dublje brazde te zbog toga i ostali u trajnoj uspomeni. Zanimljiva je činjenica da najtrajnija uspomena u pojedinim mjestima ostaje uspomena na svece. Njih Božji narod smatra svojim najboljim prijateljima, najmoćnijim zaštitnicima i pred Bogom zagovornicima. Zato s njima tako pouzdano i druguje.

Prije nego je postao biskup, Agrikola je bio knez grada Neversa pod vladavinom kralja Gontrana. Biskupovao je u Neversu između godine 570. i 614. Bio je prisutan na pokrajinskim saborima u Mâconu godine 581., u Lyonu 583. i opet u Mâconu 585. Spominje se da je intervenirao zbog nekih nereda u samostanu svetog Križa u Poitiersu. Sve je to znak da je bio veoma aktivan i revan pastir, odgovoran za Crkvu.

Sveti Agrikola umro je na današnji dan te je pokopan u crkvi koja će se kasnije prozvati po njemu. Za vrijeme francuske revolucije bile su obeščašćene relikvije mnogih svetaca. To se dogodilo i relikvijama svetog Agrikole. Jedan je dio ipak spasen te prenesen u Nolay. Ovoga sveca zazivaju naročito u različitim nezgodama života.

BLAŽENA EDIGNA, DJEVICA

Legenda što je nastala o ovoj blaženici, učinila ju je kraljevskom kćerkom, možda franačkoga kralja Henrika I. ili Filipa II. Drugi opet drže da je bila kraljeva sestra. U Edigni se po milosti dogodilo ono što je bez nje neprotumačivo. Raspaljena ljubavlju prema Bogu, u potrazi za duhovnim dobrima, napustila je sjaj kraljevskog dvora, odbila ponudu za bogatom udajom te postala siromašna i velikom svijetu nepoznata. Živjela je skrovito kao Isus u Nazaretu u gradiću Puch, kod Fürstenfeldbrucka u Gornjoj Bavarskoj. Kao stan joj je služila udubina u deblu stare lipe. Tu je provodila dane u molitvi, pokori, baveći se isključivo duhovnim stvarima. Nasljedovala je na svoj način život starih pustinjaka.

Sveto je umrla iscrpljena postom i pokorom 26. veljače 1109. Pokopana je u mjesnoj crkvi u Puchu. Mještani su je počeli štovati kao svoju sveticu i zaštitnicu. Osobito su joj se preporučivali kad bi nešto izgubili ili bili okradeni, a i u raznim bolestima. Pripisuju joj se mnoga čudesna ozdravljenja. Neka spominje redovnik o. Matej Rader, koji je 5. kolovoza 1616. pobožno hodočastio na blaženičin grob.

Godine 1661. pobožna kneginja Ana Marija Bavarska dala je u dragocjenoj pozlaćenoj urni prenijeti posmrtne ostatke blažene Edigne i položiti ih na podnožje novog oltara podignuta njoj u čast. U crkvi u Puchu sačuvane su i dvije slike blaženice. Jedna je prikazuje u društvu svete Valburge i svete Uršule. Druga je prikazuje u hodočasničkom odijelu kako sjedi na kolima koja vuku dva ujarmljena vola. Blagdan se blaženice slavi danas. Njezino ime rado nose redovnice.

27. veljače

SVETI GABRIJEL OD ŽALOSNE GOSPE

Sv. Gabrijela od Žalosne Gospe nazivaju Alojzijem XIX. stoljeća. Njegov je životni vijek trajao baš toliko koliko i Alojzijev. Obojicu je resila potpuna vjernost redovničkim pravilima, potpuno predanje bez pridržaja, duh molitve i pokore, čistoća srca, osobito naglašena pobožnost prema Majci Božjoj. Gabrijel od Žalosne Gospe prema najboljim tradicijama pasionističkog reda, kojemu je pripadao, štovao je naročito žalosnu Gospu.

Francesco Possenti, tako se zvao naš Gabrijel prije ulaska u red, rodio se u Asizu 1. ožujka 1838. Njegov otac Sante Possenti bio je guverner u Papinskoj Državi, a inače čovjek besprijekorna značaja, duboke i proživljene kršćanske vjere. I majka Agneza, rođena Friosciotti, bila je žena iskrene kršćanske pobožnosti, a kao supruga i majka sva se posvetila svojoj brojnoj obitelji. Prve četiri godine života Francesco je proživio u raznim gradovima Papinske Države, u kojima je službovao njegov otac. Od zadnjih mjeseci godine 1841. pa do 6. rujna 1856. proboravio je u Spoletu, gdje mu je otac bio prisjednik i trajno se nastanio.

Osnovnu je školu polazio kod redovnika Školske braće, koji su nastavili dobrim odgojem dobivenim već u Italiji. To je bilo za Francesca važno, jer mu je majka umrla 9. veljače 1842., kad su mu bile tek 4 godine. U jesen godine 1850. Franjo je započeo srednju školu u isusovačkom kolegiju. U njoj je ostao sve do 19. godine, kad je stupio u red pasio-

nista sv. Pavla od Križa. U kolegiju je postao član Marijine kongregacije, posvetivši se blaženoj Gospi. Inače je bio veoma živahan mladić, strastven lovac, volio je ples i lijepa odijela. Zato je bilo iznenađenje za mnoge kad su čuli da se odlučio za pasioniste. Kraj sve vanjštine u njemu je kucalo nevino srce, u kojem se mogla roditi i razrasti klica duhovnog zvanja.

Kad mu je bilo 18 i pol godina, 6. rujna 1856., Francesco se oprostio od oca, braće, prijateljâ te pošao u Morrovalle, gdje se nalazio novicijat pasionistâ. Najprije je bio pripušten prvim kušnjama, zatim je obavio osamdnevne duhovne vježbe te 21. rujna obukao pasionistički habit dobivši novo ime Gabrijel od Žalosne Gospe. Slijedeće godine položio je profesiju ostavši u Morravalle još 10 mjeseci.

Nakon toga otputovao je u Isola del Gran Sasso na studij filozofije. Tu je ostao sve do svoje blažene smrti 27. veljače 1862. Primio je samo takozvane niže redove. 30 godina zbog teških prilika u Italiji šutjelo se o mladom redovniku. Tek godine 1891. njegov nekadašnji drug na studijama, a kasnije general pasionistâ, o. Franjo od Prežalosne pokrenuo je proces za Gabrijelovo proglašenje blaženim. To nastojanje je okrunjeno uspjehom, pa je papa Pijo X. 31. svibnja 1908. Gabrijela proglasio blaženim. Kod beatifikacije bijahu prisutni blaženikov brat Mihael i duhovni vođa o. Norbert. S procesom se nastavilo i dalje pa je Benedikt XV. 13. svibnja 1920. Gabrijela proglasio svecem. Nastojanjem monsignora Domenica Tardini, tada generalnog asistenta Katoličke akcije talijanske mladeži, a kasnije kardinala državnog tajnika Ivana XXIII., sv.

Gabrijel je bio proglašen suzaštitnikom talijanske mladeži u Katoličkoj akciji. Papa Ivan XXIII. godine 1959. proglasio je svetog Gabrijela zaštitnikom talijanske pokrajine Abruzzo. Njegov grob u Isola de Gran Sasso postao je prošteništno mjesto, kamo godišnje zna hodočastiti preko 600.000 hodočasnika, što je znak velike popularnosti u Božjem narodu.

MOLITVA

Bože, koji si naučio blaženoga Gabrijela neprekidno razmatrati boli Tvoje preslatke Majke i po njoj ga uzvisio slavom svetosti i čudesa, daj nam po njegovu zagovoru i primjeru tako se sjediniti s plačem Tvoje Majke da se spasimo njezinom materinskom zaštitom! Po Kristu Gospodinu našem! Amen!

OTAC RIKARD FRIEDL, ISUSOVAC

Kao uvod u kratak prikaz života oca Rikarda Friedla, koji se rodio i dio života proveo u našim krajevima, navodimo nekoliko misli Waltera Nigga, poznatog suvremenog pisca svetačkih biografija. One su najbolje opravdanje za uživljavanje u one koji su živjeli prije nas. Walter Nigg piše: »Svaka generacija ima svoju naročitu opasnost. Naša se mora boriti protiv sklonosti da zaboravi ono najbolje. Istina je da ima događaja koje treba zaboraviti, i to što prije to bolje... Ali ipak ima i ljudi i događaja koje ne smijemo zaboraviti. Današnji čovjek zaboravlja one stvari koje bi morao ponov-

no preraditi . . .« Sveci su prvi koje ne bismo smjeli zaboraviti, a to pogotovo vrijedi za one koji su se rodili na ovom našem teritoriju, koji su tu živjeli, djelovali i posvetili se. Jedan je takav svet čovjek, nama premalo poznat, bio i o. Rikard Friedl.

Rikardov otac bio je po rodu Austrijanac, ali je po službi u financijskom uredu za vrijeme Austrije došao u naš »lipi« Split. Nakon smrti prve žene Ane von Haller oženio se mladom Slovenkom iz Trsta Amalijom Košir. Iz toga braka rodilo se petero djece. Rikard je bio drugi po redu, a rodio se u Splitu 16. rujna 1847. Sa svojim starijim bratom Emilom pohađao je školu u isusovačkom kolegiju u Dubrovniku, gdje s 12 godina već postaje članom Marijine kongregacije. Veoma je rano kao najvredniji kongreganist postao i nadstojnikom te đačke kongregacije. Bio je to znak velikog povjerenja prema njemu, a i njegove vlastite zrelosti. U kongregaciji i u isusovačkom kolegiju rano je osjetio poziv za redovništvo u Družbi Isusovoj. I tako je 10. studenoga 1862. stupio u isusovački novicijat u Veroni, u Mletačkoj provinciji.

Petnaest godina kasnije nakon duge formacije i naukâ u Lavalu u Francuskoj Rikard je zaređen za svećenika. Godine 1879. došao je u Paray-le-Monial, grad Srca Isusova, da ondje pod vodstvom prosvijetljenog i kreposnog Božjega sluge o. Pavla Ginhaca obavi treću probaciju. To je bilo presudno vrijeme njegove formacije. Doduše, on je već od prvog dana redovničkog života bio uzoran i savjestan, ali je u trećoj probaciji na sve to stavio krunu zacrtavši si točno određen duhovni program.

Na samrtnoj postelji iz poniznosti o. Friedl je uništio sve svoje bilješke iz treće probacije. Na

sreću je, ipak, u svojim zadnjim godišnjim duhovnim vježbama godine 1916. zabilježio ovo: »Pred izloženim Isusom shvatio sam uvijek bolje veliku milost koju mi je Bog podijelio godine 1879. . . . U Paray-u sam uvidio što je molitva kad sam za tu milost toliko molio Srce Isusovo . . .« Zato je i jedno od njegovih duhovnih načela bilo ovo: »Razmatranje je život duše.«

God. 1880. ministar Jules Ferry protjerao je isusovce iz Francuske, pa je o. Friedl morao potražiti utočište u Španjolskoj, gdje je naučio još jedan novi jezik. Jako je dobro govorio talijanski, francuski, njemački i hrvatski. Svršivši dugu formaciju, koja je trajala do njegove 40. godine, započeo je radom. Bio je najprije učitelj svoje mlađe redovničke subraće. Koncem godine 1880. poslan je u Zadar za profesora humanističkih nauka i upravitelja tamošnje škole. Njegova je inače želja bila da ga pošalju u misije u Bangalore u Indiju. Poglavari su s njime imali druge, po Božjem nadahnuću, planove. Rikard je duhovito rekao: »Htio sam u Bangalor, a završio u Zara-lonu.« U Zadru se o. Friedl uz školski rad bavio i izravnim apostolatom u Marijinim kongregacijama građana, koje je vodio. Bio je prvi apostol Zadra.

Nakon toga je gotovo 30 godina nosio težak i odgovoran križ poglavara, učitelja novaka, provincijala venetske, zatim torinske provincije i instruktora treće probacije. Svojim je zajednicama priznao: »Za mene je očito da ta služba provincijala nadilazi moje sile. Ali naš Gospodin hoće da budem u njoj i ja ću biti pouzdavajući se u njega . . . Moji oci, molim, puno molim jer znam da je molitva najbolji način upravljanja.« Molitva je bila ono

najznačajnije na liku oca Friedla. Sestra Gesualda, karmelićanka, poznata po svojim spisima, zapisala je: »O. Friedl je živa molitva.« No, on nije bio samo to. Što je bio neka kažu i ova načela njegova duhovnog života:

»Budimo velikodušni prema Bogu: dajimo a ne brojimo!

Sve je u tome da vršimo volju Božju.

Križ je tvrda riječ. Isusov križ najslađa je riječ.

Ljubav se prema Isusu hrani žrtvama.

Živjeti bez patnje znači živjeti bez ljubavi. A živjeti bez ljubavi znači umrijeti.«

Za vrijeme I. svjetskog rata o. Friedl se nalazio u Firenzi kao instruktor treće probacije. Njegova je politička situacija bila veoma teška. Svi njegovi živjeli su s onu stranu fronte među onima koje je tadašnja Italija zaraćena s Austrijom smatrala neprijateljima. On, ipak, nije imao nikakvih neprilika. Jedan je predstavnik policije rekao o njemu: »To je svetac koji se nikad ne miješa u zemaljske stvari, već misli samo na nebeske.«

O. Friedl je umro na glasu svetosti 27. veljače 1917. Već za vrijeme II. svjetskog rata, to jest godine 1943., otvoren je kod Svete Stolice apostolski postupak za njegovo proglašenje blaženim. Nas Hrvate sretan završetak toga postupka mogao bi samo radovati. Kao profesor i voditelj kongregacijâ u Zadru i kao učitelj novaka u Kraljevici o. Friedl je bio veliki prijatelj našega puka.

SVETI ROMAN, OPAT

Sveti Roman, gorštak s Jura gorja, rodio se negdje oko 400. godine. Već za rana počela ga je pratiti misao o pustinjačkom životu. Ona je postajala sve snažnija kad je čuo o životu egipatskih pustinjaka u Tebaidi. U njemu se rodila želja da bi u šumama Jura gorja načinio novu Tebaidu. Želja je sigurno dolazila od onoga koji je preko proroka Hošea rekao: »Stoga ću je, evo, primamiti, **odvesti je u pustinju i njenu progovoriti srcu**« (2, 16). Taj se tekst izvorno odnosi na nevjernu ženu, u kojoj je predstavljen nevjerni izraelski narod, ali se da lijepo u jednom punijem značenju primijeniti na dušu, koju Bog želi primamiti u pustinju, u samoću, da bi joj lakše i nesmetanije mogao govoriti od srca k srcu. Samo tako možemo razumjeti taj tako neodoljiv zov za samoćom u životu mnogih svetaca.

Sveti Roman se odazvao tom neodoljivu zovu te u divljem i osamljenom gorskom kraju, gdje su se spajale dvije bujice, zvanom Condadisco, kasnije Condat, osnovao samostan za pustinjake. Brzo mu se pridružiše brat Lupicinus i drugi, kojih je broj neprestano rastao. Glas o Romanovoj svetosti dopro je i do Hilarija, biskupa u Arlesu, koji ga za vrijeme pokrajinskog sabora u Besançonu zaredi za svećenika. Od samostana koji je osnovao nastadoše još i mnogi drugi, pa čak i jedan ženski, kojemu je stajala na čelu kao opatica njegova rođena sestra. U njemu se obdržavala najstroža klauzura.

U uspomenama o svetom Romanu čitamo da je bio manje energičan od svoga brata Lupicina, ali da je zato imponirao svojom smirenom dobrotom, darovima razlučivanja duhova i širokogrudnošću prema novacima pustinjačkog života, koji su bili teška karaktera. Svetom Romanu pripisuje se i dar ozdravljanja bolesnikâ. Naročito se spominje ozdravljenje dvaju gubavaca, kojima je vratio zdravlje zagrlivši ih. U vremenima vjere Bog je uvijek svojim odabranicima davao razne karizme, pa tako i moć ozdravljanja bolesnikâ.

Sv. Romana stari životopisi nazivaju »Kristovim herojem«. On je to i bio, jer je svojim životom posve pripadao Bogu. Umro je oko godine 465. prepustivši svome bratu brigu za tri samostana. Preminuo je u miru i u Kristovoj radosti u samostanu La Balme, kamo je pošao da kaže posljednji zbogom svojoj sestri redovnici. Tamo je i pokopan, a na njegovu grobu po njegovu zagovoru Bog je izveo mnogo čudesa.

MOLITVA

Gospodine, u blaženom si nam Romanu, opatu, dao uzor evanđeoskog savršenstva. Daj, molimo Te, da u prolaznosti ovoga svijeta svim srcem prianjamo uz nebeska dobra! Po Kristu Gospodinu našem! Amen!

SVETI HILAR, PAPA

Sv. Hilar, papa, poznat je samo onima koji podrobnije poznaju povijest papinstva. Naslijedio je papu sv. Leona Velikog, a upravljao je Crkvom od

god. 461—468. Glasovita knjiga »Liber Pontificalis« kaže za njega da je bio rodom s otoka Sardinije. Ništa se ne zna o njegovu djetinjstvu, mladenaštvu, ni kako je došao u Rim. Znamo samo da je postao đakon rimske Crkve u vrijeme kad je na istoku Eutih širio svoju krivu nauku, tzv. monofizitizam, koji uči da je u Kristu ne samo jedna osoba nego i jedna narav, jer se tobože ljudska utopila u božanskoj kao kap vode u oceanu.

Kao đakon Hilar je morao uživati velik ugled kad ga je papa Leon Veliki uključio u broj svojih izaslanika, što ih je u ljetu godine 449. poslao na sinodu u Efez. Tamo su se odigrale nemile stvari, o kojima bi bilo bolje šutjeti. S te su sinode već unaprijed bili isključeni svi Eutihovi protivnici. Spretni Eutih pridobio je za se carski dvor, a povezao se i s nasilnim Dioskurom, nasljednikom sv Ćirila Aleksandrijskoga. Dioskur je doveo sa sobom čitavu rulju monaha i vojnika. Uz jaki pritisak svjetine, koja se prijetila smrću, donesene su odluke. Eutih je proglašen pravovjernim i uspostavljen na svoju stolicu, a njegovi protivnici: carigradski patrijarh sveti Flavijan i Teodoret Cirski, Euzebije i svećenik Iba osuđeni i svrgnuti, ali se oni pozvaše na Papu. Papini su poslanici protestirali. Među njima bio je i đakon Hilar, koji je u čitavoj toj aferi pokazao jakost duha, neustrašivost pred opasnostima i heroizam. Da je opasnost bila, doista, velika, vidi se po tome što je Flavijan bio tako izmrcvaren da je treći dan umro. Crkva ga 18. veljače slavi kao mučenika vjere. Sinoda u Efezu nazvana je u povijesti Crkve »efeško razbojstvo«. Car je, doduše, potvrdio njezine zaključke, ali ih je papa Leon, koga je o svemu potanko izvijestio Hilar,

u Rimu na sinodi osudio. Čitava je afera dokrajčena na Općem saboru u Kalcedonu godine 451., gdje je definirana pravovjerna nauka.

Umro je papa Leon Veliki 10. studenoga 461. Nije bilo lako naći nasljednika tako velikom papi. No već 19. studenoga izabran je aklamacijom za papu arhiđakon Hilar. On je bio odgojen u Leonovoj školi, uživao je njegovo povjerenje, pa je bio i najprikladniji da ga naslijedi.

Posve ima pravo povjesničar Amann, koji zapisa: »Hilarov je pontifikat bio čist i jednostavan nastavak pontifikata njegova odličnog prethodnika.« Iako je od Hilarove pismene ostavštine mnogo izgubljeno, od onoga što je ipak ostalo i od raznih svjedočanstava o njemu proizlazi kao posve opravdana navedena Amannova tvrdnja.

Hilar se mnogo brinuo za Crkvu na istoku koja je bila razdirana krivim naukama. Sastavio je zbirku dekreta i dao je proširiti po čitavom istoku. Ponovno je osudio Eutiha, Dioskura, Nestorija i sve njihove sljedbenike.

Hilar se veoma angažirao i u Crkvi na zapadu. U mnogim sporovima potvrdio je jurisdikciju i vrhovnu vlast rimskog biskupa. Izravno je zahvatio u sporovima za vlast u Galiji između crkve u Arlesu protiv one u Vienne, u Španjolskoj između crkve u Tarragoni protiv one u Calahorri. Na Rimskoj sinodi godine 465. zabranio je španjolskim biskupima da sami određuju svoje nasljednike, već je to pravo prepustio slobodnom izboru onih koji su trebali birati biskupa.

Hilar je kao papa obavio u Rimu mnoge zamašne radove na obnovi crkava i bazilika. Naročitu je brigu posvećivao i takozvanom bogoslužju po-

stajâ. Naime, na pojedine svetkovine i dane rimski bi se puk predvođen papom skupljao na bogoslužje u određenoj crkvi. Sveti Hilar je završio svoj veoma aktivan život 29. veljače prestupne godine 468., nakon 6 godina i 3 mjeseca pontifikata. Pokopan je u rimskoj bazilici sv. Lovre na Veranu, današnje rimsko groblje. Blagdan mu se slavi 28., a u prestupnoj godini 29. veljače.

BLAŽENA VILLANA BOTTI

Firenza je ne samo grad umjetnosti već i grad velikih svetaca. Poklonila je život godine 1332. i kćerci bogatih trgovaca Villani Botti. Ona se u ranoj mladosti odlikovala izvanrednim žarom u molitvi i revnosti u pokori. Da bi se mogla što više posvetiti bavljenju duhovnim stvarima, htjela je stupiti u kakav samostan. No, tome se nepravedno usprotivila sva njezina rodbina. Nisu joj dali slobodu na koju je po prirodnom moralnom zakonu imala pravo da sama bira svoje zvanje. Villana je pobjegla od kuće, ali su za njom poslali potjeru i na silu je vratili kući. Premda još mlada, od svojih je bila prisiljena da stupi u brak, pa se u srpnju 1352. udala za Rossa Benintendi, od kojeg je imala jednog sina.

Našavši se u posve novim okolnostima, malo-pomalo je ohladila u svojoj prvotnoj revnosti te upala u mlakost. Predavala se raskošnu životu i raznim taštinama. No, jedan je neobičan događaj učinio tome kraj. Dok se jednog dana ogledala u ogledalu, iz njezine je slike iskočilo neko bezobličnо čudo-

više. Villana se silno prepala te otrčala u crkvu Santa Maria Novella, gdje se dobro i temeljito ispovjedila. I tada je opet nastao preokret u njezinu životu i to konačan. Vratila se svojim starim pokorama, a Gospodin ju je za uzvrat obdario raznim milostima, od kojih je bila najpoznatija dar prorokovanja.

Sva je njezina duhovnost bila usredotočena na Raspetoga. Govorila bi: »Mene toliko zahvaća razmatranje raspetoga Krista, da nema tako oštre pokore koja mi tada ne bi bila najslađa.« Villana se pridružila trećoredicama kod crkve Santa Maria Novella. Bile su to dominikanske trećoredice. Villana je zaželjela da bude i pokopana u bijelom dominikanskom odijelu. Umrla je u siječnju 1361. Silan se svijet okupio oko njezina odra, pa su je ostavili nepokopanu 37 dana, da bi vjernici mogli udovoljiti svojoj pobožnosti prema njoj. Tijelo joj kroz to vrijeme nije odavalo znakove raspadanja. Tako je Bog već na zemlji htio proslaviti svoju vjernu službenicu. Crkva ju je 27. ožujka 1824. proglasila blaženom. Spomenik joj je isklesao Bernardo Rosselino, a ovjekovječio ju je Beato Angelico naslikavši je skupa sa svetom Katarinom i natpisom: »Isuse Kriste, moja raspeta ljubavi!« Ta se slika nalazi u muzeju samostana sv. Marka u Firenzi.

DANIJEL ALEKSIJE BROTTIER, BOŽJI SLUGA

Evo nam vremenski blizog Božjeg sluge, čiji su život resila prava čudesa. Potjecao je iz skromne, ali duboko pobožne kršćanske obitelji. Rodio se 8.

rujna 1876. u La Ferté-Saint-Cyr, biskupije Blois, metropolije pariske, u Francuskoj. Već od mladosti je pokazivao duboku pobožnost, a osobito prema blaženoj Gospi. I nemojmo to smatrati već kliširanim načinom opisivanja života svetaca. Tako je to u stvari bilo, pa kad se o dotičnom piše, ne može se pisati nego samo onako kako je bilo. Krsna milost je u dječaku djelovala i on se pomalo razvijao u sve potpunijeg kršćanina.

Godine 1890. ušao je u sjemenište u želji da bi postao svećenik. Godinu dana vojničke službe samo je još ojačalo njegovu volju da se sav posveti Božjoj službi. I tako je Danijel 17. prosinca 1898. u Blois primio subđakonat, 27. svibnja 1899. đakonat, te 22. rujna iste godine prezbiterat. I tako je bio na cilju svojih želja.

Prva služba koju je vršio bila je profesorska u crkvenom zavodu Pontlevoy. No, njegov je pravi poziv bio misionarski. Da bi ga što sigurnije i bolje ostvario, 24. rujna 1902. stupio je u novicijat Družbe misionara Duha Svetoga u Orlyju, kod Pariza. Nakon godine novicijata položio je jednostavne redovničke zavjete. Odmah su ga poslali u misije, i to u Senegal. Zbog teške glavobolje, koja ga nije puštala na miru, morao je godine 1906. teška srca ostaviti Afriku. Vratio se u domovinu i čim se oporavio, nije mogao odoljeti želji koja ga je vukla natrag u Senegal. U siječnju slijedeće godine ponovno je na svom starom misionarskom poslu. No, zlo je glavobolje opet došlo i prekinulo njegov rad. Morao se definitivno vratiti u domovinu, ali i tu je radio za misije pa je tako osnovao djelo »Souvenir Africain« za podizanje katedrale u Dakaru. Bila je to velika sabirna akcija.

Za vrijeme I. svjetskog rata o. Danijel se odmah dobrovoljno javio za vojnog kapelana. Vodila ga je pri tom želja da pomogne dušama, osobito ranjenika i umirućih. Kroz pune 4 godine žrtvovao se za vojnike po ratištima Lorene, Somme, Verduna, Flandrije, često puta i sam izložen opasnostima po život. Žrtvovao je, doista, sve bez ikakve računice.

Poslije rata imenovan je upraviteljem socijalne ustanove za pomoć siromašnim šegrtima u Auteilu. Ta je ustanova kroz 12 godina njegove uprave silno uznapredovala. O. Brottier je umro 28. veljače 1936. istrošen radom. Stekao je glas velikog apostola kršćanske ljubavi, koga je vodila u svemu silna revnost, povezana s najdubljom poniznošću. Već 8. veljače 1961. izdan je dekret o uvođenju postupka za njegovo proglašenje blaženim.

O. Brottier je bio čovjek neograničena pouzdanja u Božju svemoć, pa je činio upravo nevjerojatne stvari. Evo i o tome nešto posve kratko! Kod njegova sprovoda rekao je pariski nadbiskup kardinal Verdier da je čitav njegov život bio jedno jedino čudo. Ono se temeljilo na pouzdanju u Boga i njegove svece. O. Brottier je imao neograničeno pouzdanje u blaženu Djevicu Mariju i svetu Malu Tereziju. I nije potrebno nabrajati vidljive dokaze da je Bog bio, uistinu, i s njime i s njegovim djelom. Najznačajniji je dokaz možda ovaj! Brottier je imao smionu nakanu podignuti kapelu u čast svete Male Terezije, koja bi stajala milijune franaka. Nije imao ništa, ali Providnost mu je dala razumjeti da joj je njegov naum mio. I sada je došla vjera koja premješta bregove. Unatoč opomenama svojih prijatelja, koji su mislili da ovaj put njegova »nerazboritost« stvarno prelazi granice, o.

Brottier dao se na posao. I što se dogodilo? — Njegov pomoćnik i ekonom zavoda pripovijeda da kroz gotovo dvije godine, sve dok se nije dovršilo to veliko djelo, o. Brottier je dnevno nalazio po tisuću franaka bilo u svojoj pošti, bilo u škrabici u kapeli, bilo posredovanjem neke nepoznate osobe. Koji put je prošao čitav dan, a hiljadarka je stigla kad se o. Brottier već spremao u krevet na počinak.

Gledano izdaleka to i mnogo drugo u njegovu životu izgleda nam gotovo legendarno. I lako bi bilo izmišljati hipoteze za tumačenje tih legendi, koje to zapravo nisu. Ljudska duhovitost u demitiziranju zna biti veoma dosjetljiva. No, promatrati nešto izdaleka znači izgubiti se u apstrakcijama i ogriješiti se o stvarnost. Za onoga koji ide u konkretno i ispituje stvari, velik broj svjedočanstava i neprestano ponavljanje činjenica donosi neki račun, neko opravdanje. Za onoga koji je voljan približiti se svecima, sve će to biti nešto neodoljivo, čemu se neće moći oduprijeti. Svaki je svetački život iskonski, pravo ponovno oživljavanje vjere iz Evanđelja, ponavljanje obećanjâ, koja je Krist navezao na tu vjeru. Stoga su čudesa kao zlatan lanac, koji se od Krista spušta prema nama i koji nas natrag k njemu uzdiže. Čudesa su u životu svetih ljudi siguran znak da postoji Bog, da On nije samo neka neodređena i bezlična, neosobna stvarnost, već Otac, »koji zna u tajnosti što nam treba« (Mt 6, 8).

29. veljače

SVETI BIZANCIJE, MUČENIK

Veljača je najkraći mjesec u godini. Ima samo 28, a u prestupnoj godini 29 dana.

Bibliotheca Sanctorum na 29. veljače spominje svetog mučenika B i z a n c i j a. Martirologij Rabbana Sliba, koji je na latinski preveo P. Peeters, 29. veljače kaže: »Et Byzantius et qui cum eo passi sunt.« To u hrvatskom znači: »I Bizancije i oni koji su s njim mučeni.« To je sve što o tom svecu znamo i o njegovim eventualnim sudrugovima. On nam može poslužiti kao simbol svih onih brojnih bezimenih mučenika, koji su za kršćansku vjeru dali živote. Nema toga martirologija u koji bi oni mogli stati, ni te povijesne znanosti koja bi ih mogla prebrojiti.

Prema rimskom povjesničaru Tacitu već je za Nerona u prvom progonstvu u Rimu bilo mučeno »ingens multitudo« — silno mnoštvo. Sv. Ciprijan u III. stoljeću spominje »nebrojeni puk mučenikâ«. Za Dioklecijana je opće poznato da su kršćani masovno bili mučeni i ubijani. Ali s rimskom državom nije prestalo progonstvo kršćana. Ono u raznim zemljama traje sve do danas.

Mučenici su sve od početka u Crkvi uživali naročito poštovanje. Dan mučeništva općenito se slavio kao dan rođenja za nebo. Na taj se dan na grobovima mučenikâ održavahu posebne pobožnosti. Na njima bi se čitale takozvane »Passiones« — izvještaji o mučeništvu. Njihova su se imena unosila u kalendar, a od njih se kasnije razviše martirologiji. Sačuvan nam je priličan broj i spisâ zvanih »Acta martyrum«, koji nam donose službene zapise vlasti o tijeku procesa i mučeništva. Svakako je činjenica da je Božji navozavjetni narod u svim razdobljima osjećao potrebu da se sjeća svojih mučenika i da ih nikada ne baci u zaborav. Ima to svoje veliko značenje. U našem ga je vremenu lijepo izrazio francuski pisac katoličke inspiracije Georges Bernanos u svome djelu »Kuća živih i mrtvih«. On kaže: »Budućnost ne pripada mrtvima, već više onima koji čine da mrtvi govore, koji tumače zašto su oni umrli.« Mučenici su umrli za vjeru. Mi, koji ih slavimo, ispovijedamo da postoje vrednote koje su vrednije i od samoga prolaznog života. Za nas su vjernike to vrenote i istine vjere.

— . —

LITERATURA

Bibliotheca Sanctorum, Istituto Giovanni XXIII nella Pontificia Università Lateranese, XII svezaka.

To, uistinu monumentalno, suvremeno djelo pruža najpotpuniju zbirku ne samo svetaca i anđela čašćenih i poznatih po imenu, već i blaženika, časnih slugu Božjih i svih onih za koje je od nadležne rimske kongregacije izdan dekret o uvođenju kauze. U njemu su surađivali stručnjaci za povijest svetaca iz čitavoga svijeta. Od Hrvata je sudjelovao o. Marko Japundžić, trećoredac, generalni arhivar Trećeg regularnog reda sv. Franje u Rimu i o. Atanazije Matanić, franjevac, docent za duhovnost na Pastoralnom institutu Papinskog lateranskog sveučilišta u Rimu.

Peter Mans, Reformer der Kirche, 400 Biographien nach den Quellen (Matthias-Grünewald-Verlag-Mainz 1970).

Ludwig Auer, Sie lebten für Gott, Heiligenlegenden (Verlag Ludwig Auer Donauwörth 1965, Achte Auflage).

Gisbert Kranz, Sie lebten das Christentum, Achtundzwanzig Biographien (Verlag Winfried-Werk Augsburg 1973. 1. Auflage).

Gisbert Kranz, Europas Christliche Literatur von 1500 bis heute (Verlag Ferdinand Schöningh München — Paderborn — Wien 1968).

Profili spirituali dei Santi e Beati della Compagnia di Gesù, 1973.

August Franzen-Remigius Bäumer, Papst-geschichte (Herderbücherei 1974).

Ludwig Hertling S. J., l'Histoire de l'Eglise, Traduction française (Mame).

Prof. Srećko Dragošević, Povijest Crkve, III dijela (Split 1965.).

Walter Nigg, Was bleiben soll, Zehn biographische Meditationen (Walter-Verlag Olten und Freiburg im Breisgau, 2. Auflage 1974).

Josip Antolović, Svećenički svibanj (Zagreb 1971.).

Josip Antolović, Od paža do mučenika (Zagreb 1971.).

Josip Antolović, Pod opancima u nebo (Zagreb 1973.).

SADRŽAJ

Štovanje svetaca 5
1. veljače:
Sveti Arnold 6
2. veljače:
Prikazanje Gospodinovo u hramu ili Svijećnica 11
Sveti Kornelije, biskup 13
Sveta Katarina de Ricci 16
Blaženi Teofan Venard 18
Avelin Čepulić 20
3. veljače:
Sveti Blaž, biskup i mučenik 26
Sveti Oskar, biskup 28
Sveti Nithard, monah i mučenik 32
Sveta Berlinda, djevica 33
Sveti Tripun, mučenik 35
4. veljače:
Sveti Ivan de Britto, mučenik 37
Blaženi Rudolf Acquaviva i četiri mučenika . 43
Bl. Franjo Pacheco i drugovi, mučenici u Japanu 46
Blaženi Karlo Spinola i drugovi, mučenici . . 46
Blaženi Jakov Berthieu, mučenik 51
Bl. Leon Mangin i 3 svećenika, mučenici . . 54
Sveti Andrija Corsini, biskup 54
5. veljače:
Sveta Agata, djevica i mučenica 57
Sveti Modest, apostol Karantanije 58
Sveta Adelhajda, redovnica 60

6. veljače:
Sveti Pavao Miki i drugovi, mučenici . . . 62
Sveti Amando, biskup 66

7. veljače:
Blaženi Nivard, redovnik 68
Papa Pijo IX., sluga Božji 69

8. veljače:
Sveti Jeronim Emilijani 73
Sveti Pavao, biskup Verduna 76
Otac Filip Jeningen, sluga Božji 78

9. veljače:
Sveta Apolonija, djevica i mučenica 82
Anna Katarina Emmerick, stigmatičarka . . 83

10. veljače:
Sveta Skolastika, djevica 85
Blažena Klara di Rimini 88
Papa Pijo XI. 90
Kardinal Alojzije Stepinac 94

11. veljače:
Blažena Djevica Marija Lurdska 97
Sveti Grgur II., papa 100
Sveti Benedikt od Aniane 102

12. veljače:
Sveti Ludano: 105
Blaženi Reginald Orleanski, dominikanac . . 106

13. veljače:
Sveti Agab, prorok 108
Blaženi Pavao Loc, mučenik 109

14. veljače:
Sveti Valentin 112
Sveti Adolf, biskup 114

15. veljače:
Blaženi Klaudije La Colombière, svećenik . . 116
Kardinal Nikola Wiseman 119
Dan molitve za proslavu Petra Barbarića . . 121

16. veljače:
Sveti Onezim, učenik sv. Pavla 126
Sveta Julijana, mučenica 128
Časni Ljudevit De La Puente 129

17. veljače:
Sv. Sedam Utemeljitelja Reda B.D.M. . . . 132
Sveti Donat i drugovi, mučenici 134
Sveti Bonozije, biskup 135
Sveti Evermod, biskup 136
Blaženi Ivan od Triora 137
Blaženi Franjo Regis Clet, mučenik 140

18. veljače:
Sveti Šimun, biskup i mučenik 142
Ivan iz Fiesole, Beato Angelico, dominikanac . 143

19. veljače:
Sv. Corrado Confalonieri iz Piacenze . . . 149
Blažena Elizabeta Picenardi 151

20. veljače:
Sveti Eleuterije, biskup 153
Sveti Euherije, biskup 153
Jordan Mai, sluga Božji 154

21. veljače:
Sveti Pier Damiani, crkveni naučitelj . . . 156
Sveti Maksimijan, biskup 159
Sv. Robert Southwell, mučenik iz Družbe Isusove 162

22. veljače:
Katedra svetog Petra, apostola 166
Sveta Margareta Kortonska 168

23. veljače:
Sveti Polikarp, mučenik 173
Sveti Sinerot, srijemski mučenik 177
Paul Claudel 178

24. veljače:
Sveti Modest, biskup 182
Sveti Etelbert, kralj 182

25. veljače:
Sveti Donat, zadarski biskup 186
Nikola Ratkaj, isusovac 187

26. veljače:
Sveti Porfirije, biskup 194
Sveti Agrikola, biskup 196
Blažena Edigna, djevica 197

27. veljače:
Sveti Gabrijel od Žalosne Gospe 199
Otac Rikard Friedl, isusovac 201

28. veljače:
Sveti Roman, opat 205
Sveti Hilar, papa 206
Blažena Villana Botti 209
Danijel Aleksije Brotier, Božji sluga 210

29. veljače:
Sveti Bizancije, mučenik 214

Literatura 217

Odjeci na knjigu »S DUHOVNIM VELIKANIMA KROZ SIJEČANJ«

BLAGOVEST, listopad 1975.

Ovo je već drugi svezak životopisa svetaca i kršćanskih heroja, koji se spominju kroz mjesec siječanj. Svojim dobrim poznavanjem potrebne literature i izvora, spretan i neumoran pisac duhovnih članaka ovim je obogatio našu vjersku literaturu zdravom hranom za duhovni rast pojedinaca i naših kršćanskih obitelji. Ova bi knjižica trebala biti zajedno s prvom i slijedećima (koje će sigurno vremenom izaći — za sve mjesece u godini) u svakoj kućnoj knjižnici, ali ne kao ukras nego kao svagdanja lektira.

TAVELIĆ, god. XV., broj 3, 1975.

Poslije knjige »S Duhovnim velikanima kroz Advent i Božić« o. Antolović nastavlja započetu seriju o svecima.

Moglo bi se reći da je prava smjelost izići sa svetačkim likovima pred suvremene ljude. Govoriti o svecima onima koji se bolesno zanose glumcima i glumicama, pjevačima zabavnih melodija, sportašima, itd., onima koji po zidovima spavaćih soba i radnih prostorija vješaju slike kakvih golišavih i bestidnih kreatura — mjesto slika kršćanskih svetaca, takvima govoriti o svecima — to je pokušaj contra torrentem. Iako je nuđanje ovakve, svetačke, hrane današnjem čovjeku veliki napor i, često, rizičan posao, ipak od toga ne smijemo

odustati jer nam to nalaže Krist kad kaže: »Ne užiže se svjetiljka da se stavi pod sud, nego na svijećnjak, da svijetli svima u kući« (Mt 5, 15).

S toga razloga treba pozdraviti izvanrednu zamisao o. Antolovića da nam za svaki dan u mjesecu iznese život pojedinih svetaca i istaknutih kršćana kao primjer i poticaj nama koji osvajamo nebesko kraljevstvo i na tom putu posrćemo i padamo, često se osjećajući dezorijentiranim. Primjer jakih duša koristit će nam kao nenadani bljesak u tamnoj noći bespuća i lutanja.